

J/9258

**A Magyar Köztársaság legfőbb ügyészének
országgyűlési beszámolója
az ügyészség 2008. évi tevékenységéről**

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az ügyészi szervezet	4
2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység	5
2.1. A nyomozás felügyelet, a vádelőkészítés és az ügyészségi nyomozás	5
2.2. A vádhatósági tevékenység	18
2.3. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete	22
3. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység	27
3.1. Közigazgatási jogi ügyészi tevékenység	27
3.2. Magánjogi ügyészi tevékenység	30
3.3. Magánjogi és közigazgatási jogi szakági vizsgálatok	33
4. A katonai ügyészség tevékenysége	35
4.1. A büntetőjogi katonai ügyészi tevékenység	35
4.2. A magánjogi és a közigazgatási jogi katonai ügyészi tevékenység	41
5. Az Országgyűlés és az ügyészség kapcsolata	41
5.1. Interpellációk és kérdések	42
5.2. Az Országgyűlés egyes bizottságainak eljárásához kapcsolódó ügyészi tevékenység	43
5.3. A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása	44
6. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége	44
6.1. Nemzetközi kapcsolatok	44
6.2. Jogsegély-ügyek	47
6.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége	49
7. Az ügyészség személyügyi helyzete	52
7.1. Az ügyészség személyügyi helyzete	52
7.2. Az ügyészek képzése, továbbképzése	53
8. Az ügyészségi informatika	55
9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei	58
10. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet	61
10.1. Az ügyészek tudományos tevékenysége	61
10.2. Az Országos Kriminológiai Intézet	62

Melléklet: A Legfőbb Ügyészség szervezete 2008. december 31-én

Függelék: Statisztikai táblák és ábrák

Tisztelt Országgyűlés!

A Magyar Köztársaság Alkotmánya 52. §-ának (2) bekezdésében, valamint a Magyar Köztársaság Országgyűlésének Hárszabályáról szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat (a továbbiakban: Hárszabály) 89. §-ában foglaltak szerint a Magyar Köztársaság ügyészsége 2008. évi működéséről a következő beszámolót nyújtom be:

1. Az ügyészi szervezet

Az elmúlt évek során történt változtatások (a fellebbviteli főügyészségek létrejötte, az ügyészségi nyomozó hivatalok nyomozó ügyészségekké való átalakítása, a fővárosban a büntetőjogon kívüli feladatok ellátására külön törvényességi felügyeleti ügyészség létrehozása) eredményeként az ügyészség szervezete stabilizálódott, a kialakult szervezeti keretek megfelelően biztosítják az ügyészi feladatok ellátását.

A Legfőbb Ügyészség irányítása alá – az 5 fellebbviteli főügyészség mellett – 21 főügyészség tartozik, a fővárosban és a megyékben 137 helyi ügyészség működik. A hatályos rendelkezések szerint a helyi ügyészségek járnak el azokban az ügyekben, amelyeket jogszabály vagy legfőbb ügyészi utasítás nem utal más ügyészi szerv hatáskörébe, illetőleg ellátják az ügyészségi nyomozásokkal kapcsolatos feladatokat. A helyi ügyészségek intézik az ügyek túlnyomó részét, így az ügyészek munkaterhe is ott – elsősorban a fővárosi kerületi ügyészségeken és a megyeszékhelyeken működő városi ügyészségeken – a legnagyobb.

A katonai ügyészi szervezet az egységes ügyészi szervezet integráns része; azt a Katonai Főügyészség és az alárendeltségében működő Katonai Fellebbviteli Ügyészség, továbbá az 5 területi katonai ügyészség (Budapest, Debrecen, Győr, Kaposvár, Szeged székhellyel) alkotja, amelyek egyenként több megyére kiterjedő illetékességi területükön főügyészségi jogkörben járnak el.

A katonai ügyészek, katonai ügyészségi titkárok és katonai ügyészségi fogalmazók a Magyar Honvédség tényleges állományába tartozó hivatásos katonák, akik azonban az irányítás rendszere folytán tevékenységükben függetlenek a katonai hierarchiától. Ennek biztosítéka az is, hogy a katonai ügyészi szervezetet a legfőbb ügyész irányítja egyik helyettesén, a katonai főügyészen keresztül.

Az ügyészi szervezethez tartozik a Magyar Ügyészképző Központ, amely a Legfőbb Ügyészség keretében elsősorban az ügyészségi fogalmazók képzését és a jogi szakvizsgára való felkészítést végzi, valamint – nem ügyészi szervként – az ügyészség tudományos és kutató intézménye, az Országos Kriminológiai Intézet.

Az ügyészi szervezeti rendszerben – a Legfőbb Ügyészségen bekövetkezett, a funkcionális szervezeti egységek felügyeletét érintő kisebb kiigazításon kívül¹ – az elmúlt évben nem történt érdemi változás.

2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység

A büntetőjogi feladatok ellátása az ügyészi szervezet fő tevékenységi területe, amelynek során az ügyész nyomozást végez és nyomoztat, felügyeli a más hatóságok által végzett nyomozás törvényességét, a nyomozást követően érdemi döntéseket hoz, vádat emel, és azt képviseli a bíróság előtt, felügyeli a büntetés-végrehajtás törvényességét.

Az elvégzendő munkamennyiséget az ismertté vált bűnözés határozza meg. 2008-ban az előző évinél 3,1%-kal több, 978.251 iktatott büntető ügy érkezett az ügyészségre.

2.1. A nyomozás felügyelet, a vádelőkészítés és az ügyészségi nyomozás

2.1.1. A bűnözésre vonatkozó 2008. évi adatok

Magyarországon az ismertté vált bűncselekmények száma 2002-től kezdődően 423.000 körüli átlaggal stagnált, – a 2007. évi jelentéktelen emelkedést követően azonban – 2008-ban valamivel kevesebb, 408.407 bűncselekmény vált ismertté.

Az ismert bűnelkövetők száma (116.584) szinte azonos a 2007. évi adattal (116.161).

A bűnözés szerkezet szerinti megoszlását – a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) rendszerét alapul véve – a következők jellemzik:

A személy elleni bűncselekmények száma (20.880) jelentősen emelkedett (2007: 17.110). A legsúlyosabb személy elleni bűncselekmény, az emberölés – ezen belül is a befejezett emberölések – száma az előző évi 154-ről 147-re csökkent, az emberölési kísérleteké alig változott (2007: 141; 2008: 145).

A vagyon elleni bűncselekmények évtizedek óta meghatározzák a bűnözés szerkezetét, e bűncselekmények össz-bűnözésen belül mért aránya kimagasló, az ismertté vált bűncselekmények 65,1%-át alkotják. A 2008. évben 265.755 vagyon elleni bűncselekmény vált ismertté, ez 10.438 bűncselekménnyel kevesebb, mint a megelőző évben (2007: 276.193); az elmúlt évek átlagához képest azonban kiugró változást nem jelent (2004: 262.082, 2005: 270.740, 2006: 260.147).

A leggyakoribb vagyon elleni bűncselekmény változatlanul a lopás, a csalás, illetőleg a szerzői, vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok megsértése.

---

¹ A Legfőbb Ügyészség szervezetét a melléklet mutatja be.

A lopások száma az előző évihez (2007: 173.869) hasonló (2008: 170.127). Növekedett a szerzői, vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének száma (2007: 29.942, 2008: 36.066), s mérséklődött, így a korábbi évek átlagához közelít az ismertté vált csalásoké, amely a tárgyévben 30.194 volt.

A 2008. évben az előző évinél kevesebb, 19.450 *közlekedési bűncselekmény* vált ismertté. A közlekedési bűncselekmények között az egyébként jelentős arányt képviselő ittas vagy bódult állapotban való járművezetések száma jelentősebben, 11.523-ra csökkent. A megelőző évhez (2007: 14.157) képest kedvező irányú változás egyik oka feltételezhetően a következetesebb hatósági fellépés volt.

Az elmúlt évben a korábbinál kevesebb, 19.217 személyi sérüléssel járó baleset történt, a 868 halálos eredménnyel járó balesetben 970 ember vesztette életét, 7.201 személy súlyos, 18.240 pedig könnyű sérülést szenvedett. A személyi sérüléssel járó balesetek 11,7%-át ittasan okozták. A balesetek oka túlnyomórészt az elmúlt évben is a gyorsajtás volt (25%).

Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények körébe tartozó bűncselekmények száma – a megelőző öt év átlagához közelítve – 6.384-re emelkedett. Csökkent az embercsempészés (2007: 375, 2008: 186), s csekély mértékben emelkedett a hivatalos személy, a közfeladatot ellátó személy és a hivatalos személy támogatója elleni erőszak (2007: 928, 2008: 1.033). Nem mutat lényegi változást az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények száma sem (2007: 2.621, 2008: 2.639).

A közélet tisztasága elleni bűncselekmények száma az előző évhez képest emelkedett (2007: 350, 2008: 541). Köztudomású azonban, hogy e bűncselekmény-csoportban a legmagasabb a rejtett bűnözés.

A közrend elleni bűncselekmények csoportja több erőszakos, illetőleg a társadalomra fokozottan veszélyes bűncselekményt foglal magába. Az e bűncselekmény-csoport nagyobbik hányadát kitevő okirattal kapcsolatban elkövetett, ismertté vált bűncselekmények a közrendet és közbiztonságot csak távolról befolyásolják. A beszámolás tárgyát képező évben 72.547 közrend elleni bűncselekmény vált ismertté, ezzel a korábbi emelkedő tendencia megtorpant (2006: 83.318, 2007:76.391).

A garázdaságok száma valamelyest nőtt (2007: 9.414, 2008: 10.786), az okirattal kapcsolatban elkövetett bűncselekmények száma (48.645) – amely magába foglalja a köz- és magánokirat-hamisítást, illetőleg az okirattal visszaélést is – a korábbi esztendőök átlagához volt közeli.

A korábbi évekhez képest több esetben kellett kábítószerrel visszaélés miatt eljárni, 2008-ban 5.453 ilyen típusú bűncselekmény vált ismertté.

A közegészség elleni bűncselekmények száma a megelőző évhez képest emelkedett, 2008-ban 5.999 volt.

Az ismertté vált *gazdasági bűncselekmények* száma (2008: 15.870) az előző évben regisztráltakét (2007: 14.021) 13,2%-kal meghaladta, de alatta maradt a korábbi években ebben a bűncselekmény kategóriában nyilvántartásba vett esetek számának (2004: 16.661, 2005: 17.106, 2006: 17.862).

Az ügyészi szervek fokozott figyelmet fordítanak a Btk. XVII. Fejezetében szabályozott bűncselekmény kategória – a gazdasági bűncselekmények – szerkezeti változásainak feltárására és elemzésére.

Az adózási fegyelem 2008. évi romlásának jelzője az a tény, hogy az ismertté vált adócsalási bűncselekmények száma a 2007. éviről (1.653) a 2008-as esztendőben 1.951-re nőtt, ami az államháztartás bevételi oldalát a Btk.-ba ütköző módon sértő magatartásoknak 21,2%-os emelkedését mutatja. A növekedés megtörte ugyan a 2004-2006-os esztendők jelentős mértékű és trend értékű bűnesetszám csökkenését, de még így sem eredményezett az akkori gyakorisághoz visszarendeződést (2004: 3.113, 2005: 2.661, 2006: 2.025).

Magyarországnak az Európai Unióhoz történt csatlakozása után kedvező változás állt be a vámbűnözés iránya és jellege (struktúrája) tekintetében. Az uniós áruk szabad mozgásának elvéhez igazodó jogi szabályozás szerint az országba belépő áruforgalomban csempészet elkövetési tárgya már csak nem közösségi áru lehet.

A Btk. 312. §-ában meghatározott „csempészet és vámorgazdaság” bűncselekményét a közösségi jogalkotáshoz igazodva a 2007. évi XXVII. törvény részben újraszabályozta. A nem közösségi árura elkövethető és a vámbevételt csökkentő magatartások csempészetként továbbra is a gazdasági bűncselekmények kategóriájában büntetendők, azonban a más által becsempésztett dolog vagyoni haszon végett történő megszerzése, elrejtése, elidegenítése már nem önállóan nevesített gazdasági bűncselekmény – vámorgazdaság –, hanem a vagyon elleni bűncselekmények közé tartozó orgazdaság bűncselekményét valósítja meg.

A harmadik évezred első évtizedének középső éveiben még ezer körül volt a vámbűncselekmények száma. Ez a mutató 2007-ben 320-ra mérséklődött, 2008-ban viszont a felderített csempészetek száma 480-ra nőtt. A nem közösségi eredetű – főleg jövedéki – termékekre elkövetett orgazdaság továbbra is nagy számban válik ismertté, ami a csempészet látenciájának magas arányát jelzi.

A fizetőeszközök biztonságához fűződő fontos társadalmi érdek megköveteli a pénzhamisítás, illetve a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűnözés figyelemmel kísérését és elemzését. Az ismertté vált pénzhamisítások száma az ezredforduló után a 2007. évig nagy mértékben emelkedett, ez a kedvezőtlen trend akkor megtört, a 2008-as esztendő pedig számszerű csökkenést hozott (2007: 2.676, 2008: 1.767). A pénzhamisítás elkövetői (127 fő) között magasabb a büntetett előéletűek (37%) és a visszaesők (8,7%) aránya is, mint az egyéb gazdasági bűncselekményeknél.

A pénzhamisítást és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítását, jogosulatlan felhasználását megvalósító bűnelkövetők gyakran bűnszövetségben, esetenként bűnszervezetben, nem ritkán külföldi elkövetők részvételével valósítják meg ezeket a bűncselekményeket.

A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos cselekmények a gazdasági bűncselekmények körében évek óta a legmagasabb esetszámot képviselik (2006: 3.689, 2007: 4.106). A 2008. évben 5.156 ilyen bűncselekményt regisztráltak, ami az előző évhez képest 29,9%-os növekedést jelent. Külön is említésre méltó, hogy duplájára emelkedett a jelentős kárt okozó, valamint az üzletszerűen és bűnszövetségben elkövetett készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel elkövetett visszaélés büntette miatt indult eljárások száma.

A piacgazdaság működésének anomáliáira utal a gazdálkodó szervezetek fizetéseképtelenségével összefüggésben elkövetett és a hitelezői követelések kielégítését részben, vagy egészben megghiúsító csődbűncselekmények száma. A 2007. évben kimutatható mérséklődés (2006: 1.661, 2007: 864) után az elmúlt évben 416 csődbűncselekmény vált ismertté. A csődbűncselekmények regisztrált esetei között több mint tízszeresére növekedett a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben, valamint a már bekövetkezett fizetéseképtelenség esetén megvalósult csődbűncselekmények száma.

A csődbűncselekmények törvényi szabályozásában is változást hozott a 2007. évi XXVII. törvény: a felszámolás eredményének megghiúsításával elkövetett (más néven adminisztratív) csődbüntettet a számvitel rendje megsértésének vétségeként helyezte el a Btk. rendelkezései között. A törvényi változás eredményezte a felszámolási eljárás során elkövetett számvitel rendje vétségének a 2007. évhez képest több mint 1.000%-os megemelkedését (2007: 149, 2008: 1.704).

A versenytársakat és a fogyasztókat is károsító bűncselekmény, az áru hamis megjelölésének büntette, a 2007. évit meghaladó számban vált ismertté. A korábbi évben regisztrált 398 ilyen bűncselekmény helyett 2008-ban 556-ot derítettek fel, ami a tavalyihoz képest közel 40%-os növekedési adat. A mindennapi élet tapasztalatai szerint e bűncselekmény látenciája – miként a rossz minőségű termék forgalomba hozatalának büntette, mindössze 14 eset – miatt ismeretlenül maradt cselekmények aránya is jelentősre becsülhető.

A szervezett bűnözésnek, a gazdálkodás tisztessége és a pénzügyintézetek megbízhatósága, törvényes működése elleni támadásainak jelzője a pénzmosás bűncselekménye. E bűncselekmény felderítése és bizonyítása az ún. alapcselekmények rejtve maradása miatt rendkívül nehéz, gyakran megoldhatatlan feladatokat jelent a bűnüldöző hatóságoknak. 2007-ben mindössze 7 szándékosan elkövetett pénzmosást regisztráltak, a 2008. évben befejezett eljárásokban pedig egyetlen ilyen bűncselekmény sem vált ismertté.

A gazdasági bűncselekményekkel érintett összeg a tárgyévben 46,1 milliárd forint volt.

2.1.2. Az ügyészségi nyomozás

A vádat az ügyész az általa teljesített nyomozással, illetve a nyomozó hatóságok tevékenysége feletti törvényességi felügyelet révén készíti elő.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) az ügyészt bármely ügy nyomozására feljogosítja, meghatározott bűncselekmények nyomozását pedig az ügyész kizárólagos hatáskörébe utalja [Be. 29. § és 28. § (4) bekezdés]. Az ügyészség a kizárólagos nyomozási hatáskörébe tartozó nyomozási feladatának maradéktalanul eleget tesz, de ezen túlmenően csak kivételesen nyomoz.

Az ügyész kizárólagos hatáskörébe tartozó nyomozásokat a Központi Nyomozó Főügyészség, illetve az önálló ügyészségként működő helyi nyomozó ügyészségek végzik.

Az ügyészségi nyomozó szervekhez a 2008. évben az előző évinél 7,3%-kal több, 7.128 feljelentés érkezett (2007: 6.640). Az elrendelt nyomozások száma 4.093, a befejezetteké – az előző évről áthúzódó nyomozásokat is figyelembe véve – 5.246 volt. A befejezett nyomozásokban 4.347 bűncselekmény és 2.877 bűnelkövető vált ismertté. Az ügyészségi nyomozások eredményessége 62,7%, a felderítési eredményesség pedig 69,5% volt.

A *Központi Nyomozó Főügyészség* illetékessége az ország egész területére kiterjed, hatáskörének törvényi kereteit Be. ügyészségi nyomozásról szóló rendelkezései jelölik ki. A teljes részletességű szabályozást a legfőbb ügyész utasítása tartalmazza. Törvényi felhatalmazás alapján a legfőbb ügyész, a büntetőjogi legfőbb ügyész helyettes, illetőleg a Legfőbb Ügyészség kiemelt ügyek fősztályának vezetője a hatáskörébe nem tartozó ügy nyomozására is kijelölheti a Központi Nyomozó Főügyészséget.

Az elsődlegesen a hivatali bűncselekmények és a korrupció ellen létrehozott főügyészség hatásköre az országgyűlési képviselők, a nemzetközi jogon alapuló mentességet élvező személyek, a bírák, az ügyészek, az ügyészségi nyomozók, a rendvédelmi szervek magasabb beosztású tagjai által elkövetett nem katonai büntetőeljárásra tartozó bűncselekmények, a felsoroltak sérelmére, vagy működésükkel kapcsolatban ellenük elkövetett bűncselekmények, a nemzetközileg védett személy, illetve a külföldi hivatalos személy elleni erőszak, valamint a nemzetközi közélet tisztasága ellen elkövetett bűncselekmények nyomozására terjed ki.

A Központi Nyomozó Főügyészségre az elmúlt évben 769 ügy érkezett, amely lényegesen meghaladja az előző évi érkezést (518). Ezek közül 325 érdemi bűnügy (feljelentés), 352 az egyéb ügyérkezés. A főügyészség a büntető feljelentések közül 152-t (62-t feljelentés kiegészítés után) – döntően bűncselekmény hiánya miatt – elutasított. A feljelentés elutasításáról rendelkező határozatok ellen 90 ügyben érkezett panasz, a panasznak a Legfőbb Ügyészség 3 esetben helyt adott és a nyomozást elrendelte, a többi ügyben a panaszt elutasította.

A nyomozás elrendelésére 69 ügyben (22 esetben feljelentés kiegészítése után) került sor. A nyomozott ügyek közül 58 esetben a főügyészség a nyomozást megszüntette, 17 ügyben emelt vádat. A lefolytatott nyomozások túlnyomórészt hivatali, illetve korrupciós jellegű, vagyon elleni, továbbá közlekedési bűncselekmények, hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás, valamint hivatalos személy elleni erőszak miatt folytak.

A nyomozást megszüntető határozatok ellen 24 esetben jelentettek be panaszt, ezeket a felettes Legfőbb Ügyészség megvizsgálta és kettő kivételével alaptalannak találva elutasította.

A főügyészség 17 ügyben 19 személlyel – közöttük 3 bíróval, 2 ügyésszel és 1 országgyűlési képviselővel – szemben emelt vádat.

A Központi Nyomozó Főügyészség által az elmúlt évben nyomozott ügyekben 7 fő volt előzetes letartóztatásban. A főügyészség a nyomozott ügyek közül tíznek a nyomozását 1-15 nap között befejezte. A további nyomozások tartama három ügyben 16-30, tizenhat ügyben 31-60, húsz ügyben 61-90 nap közötti, 56 ügyben 90 napon túli volt. Az ügyek többségének bonyolult jogi és tényállásbeli jellegét figyelembe véve a főügyészség időszerűségi mutatói megfelelőek.

A Központi Nyomozó Főügyészség a tárgyévben öt kiemelt és öt frekvenciátalt ügyben járt el, ezek nyomozása a bizonyítás szerteágazó volta miatt jelentős munkateherrel járt.

A nyomozó ügyészségek – a hatásköri szabályoknak megfelelően – leggyakrabban az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága (2.993), illetve a közrend elleni (558) bűncselekmények miatt jártak el. 317 esetben személy elleni, 222 ügyben közlekedési, 195 esetben vagyon elleni bűncselekmény volt az eljárás tárgya.

A nyomozó ügyészségek 2008-ban 1.570 bűncselekmény tárgyában a feljelentést elutasították, 4.261 tekintetében a nyomozást megszüntették, 3.336 bűncselekmény miatt vádat emeltek. 350 további esetben a nyomozás egyéb módon fejeződött be.

2.1.3. A nyomozás törvényessége feletti felügyelet

A Be. szerint az ügyész a közvádoló, e minőségében a vádemelés feltételeinek tisztázása végett nyomoz, vagy más nyomozó hatóságokkal nyomoztat, és kizárólagos joggal és felelősséggel határoz arról, hogy valamely ügyben a vádemelés törvényes feltételei fennállnak-e.

A nyomozások döntő többségét általános nyomozó hatóságként a rendőrség, továbbá meghatározott ügykörben a Vám- és Pénzügyőrség végzi.

Az ügyész az egyedi ügyekben megalapozott vádemeléssel akkor tudja érvényesíteni a bíróság előtt az állam büntetőjogi igényét, ha nemcsak a vádról, hanem a nyomozó hatóságok által teljesített nyomozásról is rendelkezik.

A törvény a nyomozás irányítása és felügyelete céljából az ügyésznek széles körű rendelkezési jogkört ad, és rábízta a nyomozó hatóság határozatai ellen bejelentett jogorvoslatok elbírálását is. A nyomozó hatóság köteles a határozatait az ügyész elé tárni, aki azokat a megalapozottság és a törvényesség szempontjából egyaránt ellenőrzi. A nyomozó hatóság az ügyészi utasításokat köteles végrehajtani.

A büntetőeljárások rendszerint feljelentést követően indulnak meg. Az alaptalan büntetőeljárások megelőzése végett a hatóság megvizsgálja a feljelentést, hogy az abban közölt adatok bűncselekmény gyanúját megalapozzák-e, illetve, hogy a büntetőeljárásnak nincs-e törvényi akadálya.

Ha a büntetőeljárás megindításának nincs helye, a feljelentést el kell utasítani. A törvényben megállapított esetekben erre az intézkedésre a nyomozó hatóság is jogosult. 2008-ban a nyomozó hatóságoktól a korábbiaknál több, 16.345 (2007: 14.925) feljelentést elutasító határozat érkezett az ügyészségekhez.

A nyomozó hatóság az ügyész rendelkezése alapján, vagy önállóan nyomoz. Ha a feljelentést a hatáskörébe tartozó ügyben a nyomozó hatóságnál teszik meg, vagy maga észleli a bűncselekmény gyanúját, a nyomozó hatóság önállóan dönt a nyomozás elrendelése tárgyában.

A nyomozó hatóság a nyomozás elrendeléséről – az erről szóló feljegyzés 24 órán belüli megküldésével – 2008-ban 248.775 esetben értesítette az ügyészt.

Az ügyész az értesítés alapján azt ellenőrzi, hogy megalapozott-e a büntetőeljárás megindítása, és mérlegeli, hogy indokolt-e a nyomozást fokozott felügyelet gyakorlásával figyelemmel kísérni, illetve szükséges-e nyomban valamely ügyészi intézkedést megtenni.

A nyomozás felfüggesztésére vonatkozó szabályokat a Be. módosításáról szóló 2006. évi LI. törvény 2006. július 1-jén életbe lépett egyik rendelkezése jelentősen megváltoztatta. Ez időpontig a nyomozást akkor is fel kellett függeszteni, ha a nyomozás során az elkövető kilétét nem sikerült felderíteni. Az új szabály szerint nyomozás megszüntetési ok lett az olyan eset, amelyben a tettes kiléte ismeretlen maradt.

Ez a magyarázata annak, hogy a 2007. évi helyzethez hasonlóan (12.081) 2008-ban is jelentősen mérséklődött a nyomozást felfüggesztő határozatok száma (8.909). Az ügyész ezekben az esetekben azt ellenőrzi, hogy a nyomozó hatóság által megállapított felfüggesztési ok a határozatban megjelölt személlyel kapcsolatban fennáll-e.

Az ügyészséghez érkezett nyomozást megszüntető határozatok száma az előbbieken ismertetett ok folytán 2008-ban is tovább, 261.739-re emelkedett (2007: 246.823). A nyomozás megszüntetése esetén a büntetőeljárás csak a sértett által emelt pótmagánvád emelésével juthat bírósági szakaszba.

2008-ban 2,1%-kal, 538.113-ra emelkedett az ügyész által felülvizsgált nyomozó hatósági határozatok száma. A felülvizsgálat a határozatok túlnyomó többségét, 528.512-t (98.2%-ot) törvényesnek talált. Aggály 9.601 határozattal kapcsolatban merült fel, és az alapul szolgáló iratok megvizsgálását követően 2.536 esetben (0,5%) megváltoztatta az ügyész a nyomozó hatósági határozatot, 2.345 esetben (0,4%) pedig a határozat megváltoztatása nélkül egyéb intézkedést tett.

A nyomozások túlnyomó többségét a nyomozó hatóságok önállóan végzik. Az önállóan folytatott, egyszerű megítélésű ügyek nyomozásának törvényességét az ügyész általában akkor és abban a körben ellenőrzi, amikor a nyomozás során valamely intézkedés végett hozzá fordulnak.

A vádelőkészítéssel, a nyomozás törvényessége feletti felügyelettel és a vádemeléssel kapcsolatos ügyészi feladatokról szóló 11/2003. (ÜK. 7.) LÜ utasítás viszont a nyomozás fokozott felügyeletére kötelezi az ügyészt, ha az ügy bonyolult, ha a nyomozás során törvénysértést, mulasztást vagy a nyomozás eredményességét veszélyeztető körülményt észlel, továbbá ha a nyomozás elrendelése, illetve a terhelt személyi szabadságát korlátozó kényszerintézkedés elrendelése óta hosszabb idő eltelt, vagy más hasonlóan fontos ok azt indokolja.

A fokozott felügyelet során az ügyész rendszeresen magához kéri az eljárás iratait és ennek ismeretében utasítást ad a nyomozó hatóságnak.

Az utasítás megjelölheti a nyomozás általános kereteit, az elvégezni szükséges nyomozási cselekményeket, ezek határidejét, vagy akár a nyomozás befejezését is. Gyakori, hogy az ügyész a jelentősebb ügyekben a bizonyítás szempontjából meghatározó jelentőségű eljárási cselekményeknél (leginkább a terhelt kihallgatásán, a szemlén vagy a bizonyítási kísérleten) megjelenik. 2008-ban az ügyészek 6.911 (2007: 6.951) ügyben jelentettek be fokozott felügyeletet. A fokozott felügyelet gyakorlása a korábbinál is tartalmasabbá vált; az ügyeket a nyomozás menetében gyakrabban vizsgálják felül és ezt követően az előző évi 11.664-nél több, 13.133 érdemi intézkedést tettek.

A törvény biztosítja, hogy az eljárásban résztvevő személyek panasszal támadják a nyomozás során hozott, őket érintő határozatokat. A nyomozó hatósági határozatokat támadó panaszokat az ügyész, az ügyész határozata elleni panaszokat a felettes ügyész bírálja el.

Egyes kényszerintézkedések esetén (házkutatás, motozás, lefoglalás) az ügyész panaszt elutasító határozata ellen az érintett felülbírálati indítvánnyal fordulhat a nyomozási bíróhoz.

A panasszal támadható intézkedések körét kibővítő, 2007. július 1-jétől hatályos jogszabályváltozás következményeként a tárgyévben jelentősen emelkedett (34.981) az elbírálást igénylő panaszok száma (2006: 9.592, 2007: 25.519). 2.371 panasz a feljelentés elutasítását, 49 a nyomozás felfüggesztését, 4.387 a nyomozás megszüntetését kifogásolta, 22.385 a gyanúsítást, 1.868 az őrizetbe vétel elrendelését, 787 a házkutatást, 1.069 a lefoglalást panaszolta, míg 2.065 panaszt egyéb okból jelentettek be.

A feljelentést elutasító határozatok elleni panaszok közül az ügyész 853-nak (36%) helyt adott. (Ez az arány 2007-ben 33,7% volt.) Az a tény, hogy a panaszok harmada megalapozott volt, azt mutatja, hogy a nyomozó hatóságok a büntetőeljárás alapjául szolgáló „egyszerű” gyanú megítélésekor esetenként elhamarkodottan, nem kellő körültekintéssel járnak el.

A nyomozó hatóság nyomozást felfüggesztő határozatát mindössze 9 esetben kellett megváltoztatni.

A nyomozást megszüntető nyomozó hatósági határozatok elleni megalapozott panaszok száma és aránya esztendőik óta viszonylag magas, 2008-ban 1.261 ilyen ügy volt. A nyomozást megszüntető határozatok elleni panaszokat azért kell különös körültekintéssel elbírálni, mert az ügyész azzal az eljárás befejezéséről, vagy annak folytatásáról dönt.

Az igen nagyszámú gyanúsítás elleni panasz közül 500-at (2,2%-ot) talált az ügyész alaposnak, ez arra utal, hogy a nyomozó hatóság megfelelő tényadatok birtokában határoz a megalapozott gyanú közléséről.

Őrizetbe vétel szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény megalapozott gyanúja esetén azzal szemben rendelhető el, akinek előzetes letartóztatása is valószínűsíthető, illetve, akit bíróság elé állítással kívánnak felelősségre vonni. 2008-ban 6.927 személyt vettek őrizetbe, 1.868 panaszt jelentettek be annak elrendelése miatt, s az ügyész mindössze 53 (2,8%) panaszt tekintett alaposnak.

A házkutatás ellen bejelentett 787 panasz (2007: 612) közül mindössze 18 (2,3%) volt megalapozott.

Lefoglalással kapcsolatban 1.069 (2007: 1.050) panaszt jelentettek be, közülük az ügyészi elbírálás során 97 (9,1%) bizonyult eredményesnek. A lefoglalás a dolog feletti rendelkezési jog időleges korlátozását jelenti, amely az érintett számára jelentős anyagi sérelmeket is okozhat, ezért fontos, hogy arra törvénysértő módon ne kerüljön sor.

Panasszal támadhatók azok az ügyészi határozatok, intézkedések és mulasztások is, amelyeket az eljárás résztvevői sérelmesnek tartanak. 2008-ban 7.768 panasz érkezett a saját ügyészi határozatok ellen. A panaszok számszerű emelkedése nagyrészt azzal a korábban már említett jogszabályváltozással függ össze, amely kibővítette a panaszolható jogsérelmek körét. 364

panasznak helyben helyt adtak, 7.168 panaszt a felettes ügyészhez terjesztették fel, 168 esetben egyéb intézkedést tettek.

Az alsóbb fokú ügyészség határozata ellen elintézésre váró panaszok 12,1%-ának (1.025) a felettes ügyész helyt adott, az esetek 11,2%-ában egyéb intézkedést tett, a panaszok 74,2%-át (6.267) elutasította.

A nyomozási bíró az ügyészi döntések felülbírálatára irányuló valamennyi indítványt (46) elutasította.

Az ügyész a nála tett feljelentést a nyomozás elrendelésével vagy a feljelentés elutasításával maga köteles elbírálni. Amikor azonban a törvény szerint feljelentés kiegészítés elrendelésének van helye, azt az ügyész maga is elvégezheti, de azt a nyomozó hatóságra is bízhatja. Ez esetben a feljelentés elbírálása általában a nyomozó hatóság feladata.

Az ügyészségen tett feljelentések száma folyamatosan emelkedik, 2008-ban a megelőző évről elintézetlenül maradt 71 ügygel együtt 17.791 feljelentést kellett elbírálni, ebből az év utolsó napján 97 feljelentés elintézetlenül maradt. Az ügyészségek a feljelentések alapján 10.792 nyomozást rendeltek el, 1.717 feljelentést elutasítottak, 1.899 esetben pedig a feljelentés kiegészítéséről rendelkeztek.

Miután 614 feljelentés kiegészítés a nyomozás elrendelésére vezetett, az összes nyomozás elrendelések száma 11.406. A feljelentés kiegészítés alapján további 719 feljelentést el kellett utasítani, ezért azok összes száma 2.436.

A biztosíték letétbe helyezésének jogintézménye azt a célt szolgálja, hogy a bűncselekményt Magyarországon elkövető, de külföldön élő terhelt a büntetőeljárás befejezésének bevárása nélkül, a biztosíték letétbe helyezése után elhagyhassa az országot. A biztosíték a büntetőeljárás várható költségeinek, illetve a feltételezett pénzbüntetésnek a fedezete. A biztosíték letétbe helyezéséről a terhelt kérelmére az eljárás vádemelés előtti szakaszában az ügyész, azt követően a bíróság dönt. Az ügyész 2008-ban a 215 kérelem közül 205-nek helyt adott.

A nyomozás során tett kényszerintézkedések közül az előzetes letartóztatás a személyes szabadságot korlátozó legsúlyosabb kényszerintézkedés, a büntetőeljárás vádemelés előtti szakaszában annak elrendeléséről illetve tartamának meghosszabbításáról a bíróság az ügyész indítványa alapján dönt.

Az előzetes letartóztatás csak akkor rendelhető el és csak addig tartható fenn, amikor és ameddig annak törvényi előfeltételei tényekkel igazolhatóan fennállnak. A kényszerintézkedés alkalmazásának az is feltétele [Be. 60. § (2) bek.], hogy az eljárás célja más, ennél kisebb korlátozással járó cselekménnyel egyébként nem biztosítható.

Az előzetes letartóztatást rendszerint a nyomozó hatóság kezdeményezi. 2008-ban az ügyészséghez 6.629 ilyen előterjesztés érkezett. Az ügyész ennek

alapján 5.541, saját kezdeményezésére ezen felül további 119 terhelt tekintetében tett letartóztatási indítványt. A bíróság 5.223 esetben (92,3%) az ügyészi indítványnak helyt adott, míg azt mellőzve, 135 esetben lakhelyelhagyási tilalmat, további 74 esetben házi őrizetet rendelt el. Az egyidőben előzetes letartóztatásban lévő terheltek száma folyamatosan változik. 2008 első napján 1.765, az év utolsó napján 1.997 terhelt volt előzetes letartóztatásban.

Ügyészi feladat annak biztosítása, hogy az előzetes letartóztatás az elkerülhetetlenül szükséges időre korlátozódjék, illetve annak figyelemmel kísérése is, hogy az előzetes letartóztatás okai az eljárás folyamán még fennállnak-e. Ha az okok megszűnnek, akkor gondoskodnia kell a terhelt szabadlábra helyezéséről. Az ügyész ennek a kötelezettségének eleget tesz, amit az is igazol, hogy az előzetes letartóztatás 848 esetben legfeljebb egy hónapig, 1.219 esetben egy és három hónap közötti, 1.817 ízben három és hat hónap közötti ideig tartott és csak 137-nek az időtartama volt több mint egy év. Tavaly 2.970 előzetes letartóztatásban lévő terhelttel szemben emeltek vádat. 1.285 terhelt előzetes letartóztatását az ügyész, 153 terheltét a bíróság szüntette meg.

A személyi szabadságot korlátozó egyéb kényszerintézkedések közül a bíróság 262 terhelt esetében lakhelyelhagyási tilalmat, 101 terhelttel szemben házi őrizetet, 15 terhelt ügyében pedig ideiglenes kényszergyógykezelést rendelt el.

A Be. 2006. július 1. napjától az előzetes letartóztatás elrendelése helyett, személyes szabadságot korlátozó új kényszerintézkedésként lehetővé teszi a távollét elrendelését. Ezt a kényszerintézkedést ügyészi indítvány nélkül is, a sértett, a magánvádló, illetve a pótmagánvádló kezdeményezésére is elrendelheti a bíróság, amely 2008-ban 111 esetben – ebből 66 alkalommal ügyészi indítványra – határozott így.

2.1.4. Az ügyész eljárása a nyomozás befejezése után

A nyomozás elvégzését követően a nyomozó hatóság – ha a nyomozást nem szünteti meg – az iratokat az ügyésznek küldi meg. Az ügyész 30 (kivételesen 60, nagy terjedelmű ügyben pedig 90) napon belül határoz arról, hogy az ügyben további nyomozási cselekmény elvégzésére szükség van-e, vagy enélkül is érdemi ügyészi döntés hozható. Így jár el akkor is, ha a nyomozást ügyész végezte el.

A nyomozást követő legjelentősebb ügyészi érdemi intézkedés a vádemelés. A bírósági eljárás előfeltétele a törvényes vád [Be. 2. § (2) bek.]. Az ügyész – a nyomozás anyagának teljes körű ismeretében – meghatározott személy, pontosan körülírt, a Btk.-ba ütköző cselekménye miatt kezdeményezi a bírósági eljárás lefolytatását. Köteles megjelölni azokat a bizonyítékokat, amelyekre a vádat alapozza. A vádemeléssel az ügyész meghatározza a bírósági eljárás kereteit, tájékoztatja a vádlottat és az eljárásban résztvevő más személyeket a büntetőeljárás bírósági szakaszának tárgyáról.

2008-ban a nyomozó hatóságoktól vádemelési javaslattal érkezett és vádemelésre váró, befejezett nyomozások száma 113.217 volt. Az előző évben elintézetlenül maradt 4.757 üggyel együtt 117.974 ügyet kellett feldolgozni.

Az ügyész 67.514 ügyben vádat emelt, 15.734 ügyben a nyomozást megszüntette, 4.747 ügyben a vádemelést elhalasztotta, 2.076 ügyet közvetítői eljárásra utalt, 78 ügyben nyomozást felfüggesztő határozatot hozott.

Az ügyész 2008-ban az általános szabályok szerint 42.449 ügyben vádiratot nyújtott be, 5.821 ügyben a Be. XXIV. Fejezete szerint bíróság elé állítást kezdeményezett, 20.892 ügyben a tárgyalás mellőzésére tett indítványt, további 308 ügyben azt indítványozta, hogy tárgyalásról lemondással, nyilvános ülésen bírálja el a bíróság a vádat.

A nyomozás iratainak vizsgálata alapján az ügyész a nyomozás megszüntetéséről is határozhat. 2008-ban 14.848 ügyben nyomozás megszüntetésére irányuló javaslat érkezett az ügyészségekhez.

Az ügyészségek 11.839 esetben a nyomozást megszüntették, 267 esetben a javaslattal szemben vádat emeltek, 77 esetben a vádemelést elhalasztották, 4 alkalommal az ügyet közvetítői eljárásra utalták, 7 esetben pedig a nyomozást felfüggesztették.

A vádemelési javaslattal érkezett ügyek közül 97.924 esetben (83,1%) 30 napon belül, 19.690 esetben (16,7%) 30 és 60 nap között, 228 esetben (0,2%) pedig 60 napon túl született meg a döntés. Ezek az adatok igazolják, hogy ügyészi ügyintézési késedelmek nem okai az eljárások elhúzódásának.

A nyomozás megszüntetési javaslattal érkezett ügyek elintézése is gyors. A 14.304 nyomozás megszüntetési javaslat közül 12.443-at (87%) 30 napon belül, 1.844-et (12,9%) 30 és 60 nap között, 17-et (0,1%) 60 napon túl bírált el az ügyész. Az év utolsó napján az összes elintézésre váró 132.822 ügyből (vádemelési + megszüntetési javaslat) mindössze 5.797 maradt elintézetlen.

Az ügyész a három évnél nem súlyosabb büntetéssel fenyegetett bűncselekmény miatt folyó eljárásban a vádemelést elhalaszthatja, ha a bűncselekmény kisebb súlyára és a rendkívüli enyhítő körülményekre figyelemmel feltételezhető, hogy annak kedvező hatására a terhelt újabb bűncselekményt nem követ el. Az ügyészek 2008-ban 6.715 terhelt esetében halasztották el a vádemelést (2007: 6.095). Az esetek többségében a döntés helyesnek bizonyult, mert a vádemelés elhalasztásának eredménytelensége miatt csak 1.354 esetben kellett utóbb vádat emelni. Ha sikeres a vádemelés elhalasztása, az ügyész az eljárást megszünteti. Az ügyész az „eltereléssel” mérsékeli a bírósági ügyforgalmat.

Az ügy bírósági útról elterelésének eszköztárát 2007. január 1-jétől a közvetítői eljárásra utalás lehetősége bővítette ki. A közvetítői eljárásnak az a célja, hogy a sértett érdeksérelmét mielőbb orvosolja, a bűncselekmény követ-

kezményeinek jóvátételét és a gyanúsított jövőbeni jogkövető magatartását elősegítse.

Az ügyet a bűncselekmények törvényben meghatározott eseteiben az ügyész akkor utalhatja közvetítői eljárásra, ha ahhoz a sértett és az elkövető előzetesen önként hozzájárul.

Az ügyész 2.354 személy ügyét utalta közvetítői eljárásra, 1.946 kérelmet elutasított. A közvetítői eljárást követően – annak eredménytelensége okán – 442 személy ellen vádat emelt, illetve a törvényben megjelölt okból 86 esetben a vádemelést elhalasztotta, 1.551 alkalommal a közvetítői eljárás eredményességére tekintettel pedig az eljárást megszüntette.

2.1.5. A fiatalkorúak bűnözése

A 2008. évben a bűnelkövetők 9,8%-a volt fiatalkorú (11.438), ez a szám az előző évhez képest 4,8%-os emelkedést mutat. A nem büntethető gyermekkorú elkövetők száma ezzel párhuzamosan egy év alatt 1,4%-kal, 3.433-ra emelkedett.

A bűnelkövető arányokra, valamint a szerkezeti összetételre is figyelemmel a kiskorúak bűnözésének intenzitása jelentősnek értékelhető. 2008-ban a fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények száma 5,8%-kal haladta meg a 2007. évi mértéket (2007: 19.724; 2008: 20.872). Ezzel párhuzamosan csaknem 8%-kal nőtt a gyermekkorúak részvételével elkövetett bűncselekmények száma (2007: 7.204; 2008: 7.773).

A kiskorúak bűnözésének struktúráját illetően változatlanul a vagyon elleni bűncselekmények dominanciája jellemző (60,7%), ezen belül az előző években elért magas szinten stabilizálódott a fiatalkorúak által elkövetett rablások száma (709). A gyermekkorúak által megvalósított ilyen bűncselekmények száma enyhén csökkent (2007: 219; 2008: 193).

A kiskorúak bűnözésében a korábbiakban tapasztalt kedvezőtlen jelenségek az elmúlt évben is megfigyelhetők voltak. Az élet elleni és a többi erőszakos cselekményeket nemegyszer a nagyfokú agresszivitás, a kegyetlen végrehajtási mód, a durvaság, a motiváció hiánya jellemezte. Említést érdemel, hogy 2008-ban megállt a fiatalkorúak által elkövetett kábítószerrel visszaélések számában 2006 óta tapasztalható csökkenés, az elmúlt évben 18,2%-kal több ilyen bűncselekmény vált ismertté (2007: 429; 2008: 507).

2008-ban mintegy 10%-kal kevesebb fiatalkorú sérelmére követtek el bűncselekményt (2007: 8.417; 2008: 7.631), ezzel szemben 28,7%-kal nőtt a gyermekkorú sértettek száma (2007: 4.568; 2008: 5.877). A hatóságok tudomására jutott kiskorú veszélyeztetése büntettének száma 4,4%-kal haladta meg az előző évi mértéket (2007: 1.785; 2008: 1.863).

A fiatalkorúak ügyészei 2008-ban is a korábbi évekhez hasonlóan jelentős munkateher mellett végezték tevékenységüket. Országosan 13.249 vád-

emelési javaslat érkezett, 7,2%-kal több, mint egy évvel korábban. Több olyan ügyben is eljárak, amelyekben az elkövető vagy az érintett életkora, illetve az elkövetés körülményei ráirányították a közfigyelmet az igazságszolgáltatás tevékenységére. Ilyenek voltak különösen azok, a társadalom alapértékeit súlyosan sértő bűncselekmények, amelyeket az iskolán belüli erőszak megnyilvánulásaként a kiskorúak pedagógus sérelmére követtek el.

A büntetőeljárást gyorsító és egyszerűsítő jogintézmények alkalmazása körében 20%-kal nőtt a vádemelés elhalasztások (2007: 821; 2008: 985) aránya. 2008-ban összesen 229 büntetőügyben 354 személyt érintően került sor közvetítói eljárás ügyész általi alkalmazására, ami a megelőző évi adatokhoz képest jelentős, több mint 50%-os növekedést mutat. Az elmúlt évben a vádemelési javaslattal érkezett ügyek 1,7%-át utalták a fiatakorúak ügyészei közvetítói eljárásra, ami arányait tekintve lényegében azonos a felnőttkorúakat érintő mutatókkal.

A szakterületi ügyészek csaknem valamennyi vádemelési javaslattal érkezett ügyet 60 napon belül feldolgozták, ezen ügyek 87,1%-ában az ügyintézés 30 napnál rövidebb időt vett igénybe.

2.2. A vádhatósági tevékenység

2.2.1. Az ügyész büntetőbíróóság előtti tevékenysége a közzvádlói funkció betöltése tekintetében meghatározó jelentőségű. A szakterület az elmúlt évben is bővelkedett szakmai kihívásokban, ugyanakkor a szakág ügyészeit változatlanul a minőségi munkavégzés iránti törekvés és a kiegyensúlyozott jogalkalmazási tevékenység jellemezte.

A beszámolási időszakban 67.701 (2007-ben 70.473) ügyben, 91.530 (2007-ben 94.125) *terhelttel szemben* hoztak a bíróságok *jogerős ügydöntő határozatot*, amely alatta maradt a korábbi év adatainak. Jellemzően a tárgyévben is több nagy terjedelmű, széleskörű bizonyítást igénylő, és a közvélemény fokozott érdeklődésével kísért ügy került elbírálásra. A harmadfokú eljárások – a növekvő tendencia ellenére – nagyságrendjükben továbbra sem számottevőek. A másodfellebbezések 75 (2007-ben 60) ügyben, 93 (2007-ben 72) *terheltet* érintettek.

Az ügyészség álláspontjának bíróság előtti személyes képviselete az ügyészi tevékenység társadalmi megítélésének hangsúlyos területe. Az ügyészek ezért változatlanul nagy számban – 62,3%-ban (2007: 62,1%) – vettek részt a bíróságok első fokú tárgyalásain. Azon másodfokú tárgyalások aránya is 86,5%-ra (2007: 84,6%) emelkedett, amelyen az ügyészek, a bizonyítás nehézségei, illetve az eldöntendő jogkérdés miatt szükségesnek ítélték álláspontjuk szóbeli kifejtését. A kötelező részvételt nem igénylő másodfokú nyilvános üléseken az ügyészi részvétel 18,4% (2007-ben 20,2%) volt. A harmadfokú bíróság az ügyész kötelező részvétele mellett az ügyek 90,6%-át bírálta el nyilvános ülésen. Az ügyészek a Legfelsőbb Bíróság előtt folytatott rendkívüli perorvoslati eljárásokban 242 ügyben fejtették ki szakmai álláspontjukat.

Az ügyészek a speciális és generális prevenció érdekeit szem előtt tartva a 2008. évben is fokozott intenzitással szorgalmazták a terheltek időszerű felelősségre vonását, az *eljárás egyszerűsítését és gyorsítását* szolgáló jogintézmények alkalmazását.

A beszámolási időszakban 6.432 (2007-ben 7.011) terheltnek – a jogerősen elítéltek 7%-ának – az ügyét bírálták el *bíróság elé állítás* keretében.

Tárgyalás mellőzésével 20.878 terhelt (2007: 23.773) – az összes elítélt 22,8%-a – ügyében született jogerős ügydöntő határozat.

A *tárgyalásról lemondás* szabályai alapján és a *terhelt távollétében* lefolytatott eljárásokban felelősségre vont terhelték száma a korábbi év adataival közel egyezően alakult, arányuk változatlanul nem jelentős (2008: 0,5%; 2007: 0,5%; illetve 2008: 0,5%; 2007: 0,4%).

A külön eljárások területén tapasztalható kisebb csökkenés összefüggésbe hozható a *közvetítői eljárás* fokozott szorgalmazásával, tehát az eljárási formák megválasztásának átértékelésével.

A *büntetési nemek* megoszlása évek óta lényegében azonosan alakult.

A tárgyévben a bíróságok 8 (2007-ben 14) terheltet sújtottak *életfogytig tartó szabadságvesztéssel*.

Pénzbüntetést a terhelték 41,6%-ával (2007: 44%), *szabadságvesztést* 31,4%-ával (2007: 30,1%) szemben szabtak ki a bíróságok. Folytatódott a végrehajtandó és próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztések viszonylatában a végrehajtandó büntetések emelkedése.

A *közérdekű munkára* ítélték aránya 6,2%-ról 6,7%-ra változott, azonban továbbra sem tekinthető számottevőnek.

Az *önállóan alkalmazott mellékbüntetések, illetve intézkedések* gyakorisága a csekély emelkedés ellenére változatlanul nem jelentős (2008: 19,5%; 2007: 19%).

A bíróságok az ügyek 79,8%-ában az ügyészek indítványával egyező érdemi döntést hoztak.

Az *ügyészek által bejelentett fellebbezéseknek* az összes fellebbezéshez viszonyított aránya emelkedett (2008: 40,1%; 2007: 37%).

A másodfokú bíróságok a korábbi évvel egyezően csupán a terhelték 32,2%-ával (2007: 33,3%) szemben szabtak ki súlyosabb büntetést vagy intézkedést. A büntetés súlyosítását célzó perorvoslatok magas aránya is a korábbi évvel azonosan alakult (2008: 75%; 2007: 75,7%), amely az ügyészek tettarányos joghátrány alkalmazása iránti törekvésének következetes képviselőjére utal.

A büntetés enyhítése végett 43 terhelt esetében, míg felmentésük érdekében 37 terhelt javára került sor ügyészi fellebbezés bejelentésére.

A másodfokú ügyészek által fenntartott fellebbezések több mint a fele, 53,9% (2007: 58,4%), míg a harmadfokú eljárásban fenntartott ügyészi fellebbezések 59,2%-a (2007: 65,7%) bizonyult eredményesnek.

A *váderedményesség* változatlanul kedvezően alakult (2008: 96,5%; 2007: 96,7%).

A rendkívüli jogorvoslati eljárásokban való közreműködés az elmúlt évben is fokozott munkateherrel járt.

A változatlanul jelentős mennyiségű *felülvizsgálati ügyek* száma kisebb mértékben emelkedett. A Legfelsőbb Bíróság 366 (2007: 359) ügy iratait küldte meg nyilatkozattétel végett a Legfőbb Ügyészségre, amely a terhelték, illetve védőik által előterjesztett 284 (2007: 271) indítvány 8%-át támogatta, míg a főügyészségek által benyújtott 82 (2007: 88) indítvány 76,8%-át találta alaposnak. A Legfőbb Ügyészség hivatalból 11 (2007-ben 5) ügy felülvizsgálatát indítványozta. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványok elbírálása során a 2008. évben is jelentős arányban, az ügyek 83,3%-ában osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját.

A *törvényesség érdekében jogorvoslat* bejelentése iránti kérelmek száma kisebb mértékben emelkedett (2008: 66; 2007: 61). A vádlott vagy védő kérelmére 35 (2007-ben 44), a bíróságok kezdeményezésére a korábbi évvel egyezően 4, míg a főügyészségek előterjesztésére 23 (2007-ben 8) ügyben indult meg az eljárás. A jogintézmény igénybevételeének szigorú korlátai ellenére a benyújtott jogorvoslati indítványok száma a tárgyévben ötszörösére (15-re) emelkedett.

A *jogegységi eljárás* a beszámolási időszakban hatékonyan segítette az egységes jogalkalmazás igényének érvényesülését. A legfőbb ügyész 3 (2007-ben 1) jogegységi indítványt terjesztett elő, és a Legfelsőbb Bíróság jogegységi tanácsának elnöke által megküldött 1 jogegységi indítványra tett nyilatkozatot.

A *Perújítási eljárás* kezdeményezésére változatlanul csekély számban, az elmúlt év adataival csaknem megegyezően, mindössze az ügyek 1,9%-ában (2007: 1,8%) került sor. Az összesen 1.267 perújítási ügyből 1.126 esetben indult meg az eljárás a terhelték vagy védőik indítványára. Az ügyészi kezdeményezések száma tovább emelkedett. A bíróságok 141 (2007-ben 112) ügyben ügyészi indítványra jártak el.

A *Büntetőjogi szakági vizsgálat* során került sor a tárgyalásról lemondás alapján folytatott eljárások törvényességének az értékelésére. A vizsgálat megállapításai szerint a jogintézmény alkalmazásában egyenetlenség tapasztalható. A tárgyalásról lemondásra ugyanis kiterjedt bizonyítást nem igénylő, vala-

mint olyan ügyekben is sor került, amelyekben fennálltak a bíróság elé állítás, illetve a tárgyalás mellőzésének feltételei.

A vizsgálat szerint e külön eljárás igénybevétele a hosszadalmas bizonyítási eljárás elkerülése érdekében, illetve akkor indokolt, ha a terhelt bűnösségére is kiterjedő beismerő vallomásának jelentős tárgyi súlyú bűncselekmény felderítésében van kiemelkedő jelentősége, illetve ha a terhelt a beismerő vallomásán és megbánásán túl, további jóvátételt teljesít a sértett felé, és közvetítői eljárás alkalmazására nem kerülhet sor.

2.2.2. *A megvádolt fiatalok száma az előző évnek megfelelően alakult (2007: 6.527; 2008: 6.588).*

A vádemelések ténybelileg és jogilag rendszerint megalapozottak voltak. Erre utal, hogy a fiatalok ügyeiben az elmúlt években elért igen magas váderedményességet 2008-ban is sikerült megőrizni (98,3 %).

A gyermekek jogaira vonatkozó nemzetközi egyezményekből, a belső joganyagból, továbbá az időszerűség követelményéből egyaránt levezethető az eljárás gyorsításának, a különböző diverziós jogintézmények alkalmazásának igénye a fiatalok felelőssége vonásával kapcsolatban.

A fenti elvárás szem előtt tartásával a szakterületi ügyészek 2008-ban 2,4%-kal több ügyben indítványozták a tárgyalás mellözését, mint egy évvel korábban (2007: 1.148 ügy; 2008: 1.175 ügy).

Az eljárást gyorsító jogintézmények szélesebb körű alkalmazása azért is szükséges, mert a rendes eljárások során a nyomozás elrendelésétől a jogerős érdemi bírósági határozat meghozataláig az ügyek 26,7%-ában az elmúlt évben is több mint két év telt el, a három éven túl befejezett ügyek aránya pedig meghaladta a 10%-ot, holott fiatalok esetében az életkori sajátosságok folytán különösen fontos lenne a büntetőeljárás gyors befejezése.

A büntetőeljárások adatai és a felügyeleti tapasztalatok szerint a vádképviselő ellátásában kifejtett ügyészi indítványozási és fellebbezési gyakorlat kellően segítette, hogy a bíróság a tényállást a fiatalok személyét és környezetét jellemző körülmények tekintetében is felderítse, és olyan szankciót alkalmazzon, amely leginkább szükséges a fiatalok helyes irányú fejlődése érdekében.

A jogerős bírósági határozattal befejezett ügyek száma a fiatalok terhelteknél az előző évnek megfelelően alakult (2007: 4.504; 2008: 4.557).

Az ítélezési gyakorlatban rendszerint megfelelően érvényesült az a törvényi rendelkezés, hogy szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazni vagy büntetést kiszabni csak akkor lehet, ha az intézkedés vagy a büntetés célja más módon nem érhető el. Ennek megfelelően a bíróságok a fiatalok vádlottak 55,9%-át próbára bocsátották (3.515 fő), 5,5%-ával szemben pedig pénzbüntetést szabtak ki (343 fő).

Az elmúlt évben tovább nőtt azon fiatalok száma, akiket a bíróság javítóintézeti nevelésre kötelezett (2007: 191; 2008: 229).

2.3. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete

A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete feladatkörébe tartozik valamennyi büntetés, büntetőjogi intézkedés, a legsúlyosabb jogkorlátozással járó eljárásjogi kényszerintézkedés, továbbá más, nem büntető törvényekben is előírt szankciók, jogkorlátozások végrehajtásának a jogállamiság szempontjából történő kontrollja. A szankció egyes jogok szűkítésének vagy a tőlük való megfosztottságnak a formáját ölti, illetve pozitív köteleességet ír elő, ami a legtöbb esetben az elnevezésében szerepel is.

A jogfosztás, a jogkorlátozás mértékét az egyes szankciók tartalma adja. Alapvető jogok korlátozásáról van szó – még ha maga az állam részéről és törvény alapján is –, ezért messzemenő védelmet kell biztosítani az esetleges visszaélésekkel szemben. Ezt követeli meg a személyiség, és általában az emberi jogok megnövekedett jelentősége. Ugyanakkor gondoskodni kell arról is, hogy ne maradjon el egyetlen szankció, jogkorlátozás sem, s a törvény által meghatározott módon jusson érvényre, ami szintén a jogállamiság egyik szintjelzője. Éppen ezért áll már 15 éve nemzetközi ellenőrzés alatt ez az ügyészi szakterület, aminek a jelentőségét, fontosságát a Strasbourgban érkezett ellenőrző bizottságok minden alkalommal hangsúlyozták és elismerték.

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi (a továbbiakban: bv. felügyeleti) ügyész a fogva tartási helyek rendszeres, minimum kéthetente történt ellenőrzésével, a szabadságvesztéssel járó, továbbá a nem szabadságelvonást, de más jogkorlátozást tartalmazó büntetések, büntetőjogi intézkedések és eljárásjogi kényszerintézkedések végrehajtásának törvényességi vizsgálataival elősegíti a törvénytörések feltárását és megszüntetését, hatékonyan hozzájárul a megelőzésükhöz, a büntetés-végrehajtás egész rendszerének a jogállami követelményeknek megfelelő működéséhez. Hiába a bűnelkövető elfogása, a büntetés kiszabása, ha elmarad annak végrehajtása, vagy nem a törvények tiszteletére készítő módon történik.

A büntetés végrehajtásával kapcsolatos nevesített intézkedést igénylő kezdeményezések száma – immár hosszabb időszakra is visszatekintően – emelkedést mutat. A 2007. évi 19.197 ügyhöz mérten 2008-ban 19.866 ilyen kezdeményezés érkezett az ügyészségre, ami 3,5%-os növekedést jelent.

Az elmúlt évben 8,8%-kal emelkedett a büntetés-végrehajtási bírói hatáskörbe tartozó jogerősen befejezett ügyek száma. Míg 2007-ben 19.087 ilyen ügyben jártak el a bv. felügyeleti ügyészek, 2008-ban 20.771 ilyen ügyet kellett feldolgozniuk. 6,3%-kal (11.171-ről 11.871-re) nőtt azoknak az eljárásoknak a száma, amelyekben személyesen is közreműködtek. Az elsőfokú bv. bírói határozatok száma a 2007. évi 18.400-ról 2008-ban 19.259-re emelkedett, ami 4,7%-kal több ügyészi intézkedést igényelt.

Az egységes jogértelmezést előmozdították a bv. bírói meghallgatásokon, tárgyalásokon jelenlévő ügyészek indítványai is, valamint azok a bv. felügyeleti ügyészi vizsgálatok, melyek a bv. intézetek által a bv. bírókhoz intézett előterjesztések egységesítésére, jogi álláspontjaik helyesbítésére irányultak.

2008-ban 7,2%-kal több, összesen 2.215 büntetés-végrehajtást érintő panasz, kérelem és bejelentés érkezett az ügyészségre. A fogvatartottak által benyújtott panaszok egy része az elhelyezést, az élelmezést, a bánásmódot és az egészségügyi ellátást, valamint a panaszok illetékes hatóságokhoz történő eljuttatásának késedelmét kifogásolta. Ezen túlmenően a bv. felügyeleti ügyészek által szóban és külön dokumentáltan az egyes fogva tartási helyeken meghallgatott fogvatartottak száma az elmúlt évben 8.463 fő volt, közülük 2.089 fő ezt külön kérelmi lap kitöltésével is kérte.

A 2008-as esztendőben a Rendőrség és a Határőrség integrációja a fogva tartást végrehajtó szerveket is érintette, az új struktúrában jelentkező feladatok végrehajtását a bv. felügyeleti ügyészek ellenőrző, instruáló tevékenységükkel segítették elő.

A büntetés-végrehajtási szervezet intézményi fejlesztési körének új eleme jelent meg 2008-ban. A magántőke bevonásával épített kettő, ún. PPP börtön is megkezdte ugyanis működését Tiszalökön, illetve Szombathelyen. Az új jogszabályi konstrukcióban épített és üzemeltetett, eddig Közép-Európában és hazánkban példa nélkül álló intézmények működtetése, a magán- és a közszféra érdekei egyensúlya, a fogva tartás törvényességének érvényre juttatása biztosításában a bv. felügyeleti ügyészek is aktívan közreműködnek.

A bv. felügyeleti ügyészi szakterületen dolgozó ügyészek 2008-ban 8.128 vizsgálatot végeztek, ami 11,4%-os növekedést jelent az előző évihez képest. Több megyei bv. intézetben kifogásolták a zsúfolt elhelyezést, azt, hogy a szükség-helyeket a lakóhelyiségtől csak egy függönnyel választják le; az eljárási szabályok megsértését a fogva tartottakkal szemben indított fegyelmi eljárások során, a kapcsolattartás és a szabad levegőn tartózkodás biztosítása terén tapasztalt hiányosságokat, az elkülönítési szabályok megsértését, a hiányos munkáltatási szabályzatokat, a fogva tartott munkabalesete esetén a felelősségi szabályok jogszabályba ütköző rögzítését, stb.

A munkával foglalkoztatás vizsgálatának célja a jogszabályi előírások betartásának ellenőrzésén túlmenően az is volt, hogy a fogva tartottak és a külső gazdasági társaságok között a büntetés végrehajtása alatt meg nem engedhető kapcsolat vagy korrupciós összefonódás megelőzhető legyen.

A bv. felügyeleti ügyészek feltártak korábban történt szabadításokat is, ezekben az esetekben az újbóli befogadás, illetve mulasztás pótlása és a felelősségre vonás iránt intézkedtek.

Az előző évben a szabadságvesztés büntetés foganatba vételével kapcsolatos bv. felügyeleti ügyészi vizsgálat eredménye már ebben az évben jelentkezett. Közel 5%-kal nőtt a szabadságvesztés büntetés foganatba vételének üte-

me, ennyivel jobb lett a megelőző évinél. A hátralék aránya 24,5%-ról 20%-ra csökkent az év utolsó napján.

Tovább tart a közérdekű munka büntetésüket töltő elítéltek számának növekedése. Az előző év utolsó napján 7.530 fő állott ilyen büntetés hatálya alatt, 2008. december 31. napján pedig már 9.288 fő. Nőtt az új munkahely (314) vagy munka kijelölése, valamint a végrehajthatóság megszűnésével (508) kapcsolatos ügyek száma, és 180-al több a szabadságvesztésre átváltoztatások száma is.

A közérdekű munka büntetés végrehajtásának vizsgálata során megállapítható volt, hogy az elévülés a bíróságok adminisztratív mulasztásai, továbbá a pártfogónak felróható ok mellett azért következett be, mert a pártfogónak nem sikerült olyan munkahelyet találnia, ahol az elítélt letölthette volna a büntetését, illetve az elítélt az elévülés beálltáig nem volt fellelhető.

Több olyan esetet tártak fel a bv. felügyeleti ügyészek, amikor a pártfogó felügyelő indokolatlanul hosszú ideig nem jelezte az ügyésznek, hogy a közérdekű munka büntetés szabadságvetésre történő átváltoztatásának feltételei fennállnak. Számos ügyben nem jelezte a bv. bírónak sem, hogy a felhívásokat nem lehetett kézbesíteni az elítéltnak, pedig a munkahely kijelölésére már sor került, így lafcímfigyelés, körözés, illetve elfogató parancs kibocsátása indokolt lett volna.

A pénzbüntetések végrehajtásának vizsgálata során az volt megállapítható, hogy ütemében és nagyságában éves viszonylatban jelentős változás nem történt, a végrehajtás azért húzódott el egyes ügyekben, mert a pénzbüntetésről a bírósági gazdasági hivatalok az ügydöntő határozat jogerőre emelkedését követően hosszabb idő elteltével kaptak értesítést, és több ügyben hosszabb idő telt el az elsőfokú bíróság átváltoztatás érdekében történt megkeresésére.

A mellékbüntetés (közügyektől, foglalkozástól, járművezetéstől eltiltás, kitiltás és kiutasítás) hatálya alatt állók száma éves viszonylatban országosan több mint 30 ezer fő. Több mint 40%-uk járművezetéstől eltiltott.

Az egyes mellékbüntetések végrehajtásának vizsgálata körében a járművezetéstől eltiltás végrehajtásának vizsgálatára helyeztük a tárgyévben a hangsúlyt. A jogintézmény speciális célja a Btk. 37. §-ában meghatározott általános büntetési célok mellett a közlekedés biztonságának, a közlekedésben részt vevők életének és testi épségének a védelme. A többi büntetőjogi szankcióhoz hasonlóan e mellékbüntetés is csak abban az esetben tudja betölteni társadalmi rendeltetését, ha végrehajtása hatékonyan, a vonatkozó jogszabályi előírások maradéktalan betartásával történik. Gyakorlati tapasztalatok alapján is igazolható a tudományos tézis, mely szerint a hatékonyság feltételezi a törvényességet, vagy másképpen szólva, ha a végrehajtó szervek nem a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően járnak el, veszélyeztetik a bíróság által kiszabott szankció hatályosulását. A vizsgálat során a bv. felügyeleti ügyészek feltárták azokat a körülményeket és okokat, amelyek a jogintézmény

érvényesülése ellen hatnak és megtették azokat a szükséges intézkedéseket és javaslatokat, amelyek előmozdítják a jogi norma egységes és következetes alkalmazását.

Feltárták többek között, hogy a mellékbüntetési értesítő lapokat az illetékes okmányirodák a bíróságoktól hosszabb idő elteltével kapták meg, több esetben az ügyben nem illetékes okmányirodáktól továbbküldéssel, késedelemmel; a mellékbüntetési értesítő lapokat hiányosan töltötték ki, illetőleg a mellékbüntetés lejáratí idejét a nem végrehajtandó szabadságvesztés mellett kiszabott járművezetéstől eltiltásról kiállított bírósági értesítések nem tartalmazták. Több ügyben helytelenül végezték el a beszámítást a büntetés tartamába.

A büntetőjogi intézkedések végrehajtásának vizsgálata köréből kiemelt érdemel a lefoglalt kábítószeres, illetve kábítószer fogyasztással összefüggő tárgyak tárolásával és elkobzásával kapcsolatos gyakorlat vizsgálata, amely többek között feltárta, hogy elmaradt a kábítószer-rendszer lefoglalásról szóló haladéktalan értesítése, az előzetes elkobzásra irányuló haladéktalan javaslat-tétel, késedelemmel került sor szakértő kirendelésére, az ügyek nagy részében a lefoglalt kábítószeres elkobzására intézkedés nem történt.

A rendőrség, az ügyészség és – a bűnjelekről való rendelkezés körében – a bíróságok közreműködésével végzett vizsgálat tapasztalatai, a több mint 2.000 konkrét ügy áttanulmányozása, az ezek nyomán tett intézkedések jól szolgálták az elkobzás, mint büntetőjogi intézkedés végrehajtásának törvényességét és időszerűségét.

A más tárgyakra kiterjedt elkobzás végrehajtásának törvényességi vizsgálata során hiányosságok a rendőrkapitányságoknál a bűnjelek bevételezésének esetenkénti elmaradásával, illetve késedelmes bevételezéssel, a lefoglalt gépkocsik bűnjelet kezelő vállalkozók számára történő átadásának dokumentálásával, a bűnjelnyilvántartó könyvek elintézetlen tételeinek kötelező évi átvizsgálásával, illetve ezek bejegyzéseivel, valamint a lefoglalási jegyzőkönyvek, bűnjeljegyzékek kezelésével kapcsolatban merültek fel.

A megyei (ún. befogadó) bv. intézetekben tapasztalható zsúfoltságot nem csökkentette, hogy éves viszonylatban nőtt a házi őrizet alatt állók száma (2007. december 31-én 143 fő, 2008. december 31-én 161 fő), valamint csökkent a szabálysértési elzárást töltők száma (2007. december 31-én 159 fő, 2008. december 31-én 97 fő).

Az őrizet és az előzetes letartóztatás végrehajtásának törvényességét az elmúlt évben is rendszeresen vizsgálták a bv. felügyeleti ügyészek a rendőrségi fogdáknak és a bv. intézetekben. A fogva tartás minden területét felölelő vizsgálatok kapcsán a szükséges intézkedéseket megtették. Feltárták többek között, hogy a bűnügyi őrizetben lévő fogvatartottak elfogató parancsot kibocsátó bíróságoknak történő átadását esetenként hiányosan dokumentálták, elmaradt a befogadáskori orvosi vizsgálat során rögzített sérülés keletkezési kö-

rülményeire vonatkozó orvosi nyilatkozat, illetve fogvatartottnak a sérülése keletkezésének konkrét okára vonatkozó nyilatkozata.

Kifogás tárgya volt, hogy egyes rendőrségi fogdáknak nincs folyóvíz, szükség-helyiség, a természetes fény nem kellően biztosított, a zárak szellőztetése nem megoldott.

Az év utolsó napján többen voltak 6 hónapnál hosszabb ideje előzetes letartóztatásban, mint a megelőző évben ugyanezen a napon (2007. december 31-én 1.234 fő (34%), 2008. december 31-én 1.591 fő (38,4%).

A bv. felügyeleti ügyészek havonta kétszer, ezen túlmenően a gyermek- és ifjúságvédelmi ügyészek negyedévente vizsgálták a rendőrségi fogdáknak és a büntetés-végrehajtási intézetekben fogva tartott fiatalok előzetes letartóztatása végrehajtására vonatkozó speciális rendelkezések megtartását is.

A Fiatalok Szirmabesenyői Regionális Bv. Intézetében a tankötelesség végrehajtásával kapcsolatos vizsgálat feltárta, hogy a bv. intézetben lévő fiatalok után szüleik jogosulatlanul igényelnek családi pótlékot. Az ügyészi kezdeményezés alapján a Magyar Államkincstár által lefolytatott vizsgálat megállapította a jogosulatlanul igényelt családi pótlék összegét, amelyre figyelemmel az érintettekkel szemben büntetőeljárást kezdeményeztünk.

Az ellenőrzés széles köréből szükséges szólni az előállító helyiségekben történő fogva tartások ellenőrzéséről is. Ennek során hiányosságok az előállítás okáról, várható időtartamáról, a jogorvoslati jogról történő tájékoztatás dokumentálásával összefüggésben voltak megállapíthatók. Nem egy esetben az előállító helyiségben tartózkodás meghaladta a törvényes 12 órát, tapasztalható volt a nyilvántartás késedelme, illetve pontatlan vezetése, valamint az előállító helyiség nem megfelelően biztonságos volta, a törvénytörő elhelyezési körülmények.

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala Bűnügyi Nyilvántartó Hatóságnál (BNYO) 369.384 erkölcsi bizonyítvány kiadására irányuló kérelem elbírálásának törvényességét, valamint 61 bírósági mentesítés és az év folyamán a köztársasági elnök által gyakorolt 21 egyéni kegyelem nyilvántartásba vételét felügyeltük. A 61 bírói mentesítés közül 9 hatályon kívül helyezése érdekében kellett ügyészi indítványt benyújtani. A Bűnügyi Szakértői Kutató Intézet Hemogenetikai és Daktiloszkópiai Osztályán feltártuk, amikor tévesen került rögzítésre az ujj- és tenyérintlenyomat. Ennek törlesztésére azonnal intézkedtünk és a hasonló esetek megelőzése érdekében külön ügyészi intézkedés kiadására is sor került.

A büntetés-végrehajtás területén feltárt hiányosságok megszüntetése és megelőzése érdekében több büntető és fegyelmi ügy kezdeményezése, bv. felügyeleti ügyészi rendelkezés és jelzés, utasítás adás és észrevételezés történt az év folyamán.

3. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység

Az ügyészi magánjogi és közigazgatási jogi szakterület terjedelmét, illetve tartalmát érintő lényeges jogszabályi változás nem volt az elmúlt évben. A közigazgatási ügyészi törvényességi felügyeleti tevékenység ügyforgalma országosan kiegyenlített, az előző évihez viszonyítva azonos mértékű.

A törvényességi felügyeleti funkció gyakorlásának módszere – a korábbi évek gyakorlatának megfelelően – a Legfőbb Ügyészség éves vizsgálati terve, illetve a főügyészségek saját vizsgálati terve alapján az állampolgárok széles körét érintő különböző jogterületeken folytatott vizsgálatok és elemzések voltak. A közigazgatási tárgyú vizsgálatok száma 9,8%-kal, a vizsgálatok alapján tett ügyészi intézkedések száma 5,5%-kal volt magasabb a 2007. évinél. Jelentős volt a felelősségre vonás iránti kezdeményezések számának növekedése, amely a 2007. évi 57-ről 2008-ban 158-ra emelkedett.

A törvényességi felügyeleti tevékenység másik fontos területe a törvényességi kérelmek és egyéb beadványok elbírálása.

A magánjogi szakterületen az ügyészi tevékenység az elmúlt évben is azokra a területekre koncentrált, ahol az ügyben nincs ellenérdekű fél vagy olyan jogosult, aki a törvénysértés megszüntetése érdekében felléphetne, illetve a feleknek nem érdeke a törvénysértés feltárása. Ennek megfelelően a magánjogi szakági tevékenységben központi helyet foglalt el az alapítványok, egyesületek bírósági nyilvántartásba vételét elrendelő – törvénysértő – végzések elleni fellebbezés, a működés törvényességének helyreállítása iránti, illetve a már nem működő alapítványok, egyesületek megszüntetése iránti kereset benyújtása. Gazdasági jogi szakterületen fontos feladat a cégeljárásban való ügyészi közreműködés, mivel az ügyészség az a kívülálló szerv, amelyik a bejegyzési, illetve változásbejegyzési eljárások során elkövetett törvénysértések megszüntetése érdekében intézkedéseket tehet, illetve a cégek ellen törvényes működésük kikényszerítése érdekében cégbírósi eljárást kezdeményezhet.

Az ügyészség a jogegységi eljárásban való közreműködésével segítette a Legfelsőbb Bíróság elvi irányító munkáját. A 2008. évben a Legfelsőbb Bíróság részéről kezdeményezett 9 polgári, illetve közigazgatási tárgyú jogegységi indítványra tettünk észrevételt. Az észrevételeket a jogegységi tanács általában elfogadta.

3.1. Közigazgatási jogi ügyészi tevékenység

3.1.1. *A közigazgatási jogi ügyészi törvényességi felügyeleti tevékenység* elsődlegesen az önkormányzati és más hatóságok működése törvényességének ellenőrzésére terjedt ki. A vizsgálatok többnyire a gyakorlatban felmerült – gyakran jogszabályi változásokból adódó – jogalkalmazási problémák feltárására irányultak.

A törvényességi kérelmek körében változatlanul magas a szabálysértési, építésügyi és ún. egyéb közigazgatási ügyekben benyújtottak száma. A kérel-

mek többsége megalapozott volt, azok alapján 608 óvás, 265 felszólalás, 163 jelzés benyújtására, 39 ügyben felelősségre-vonás kezdeményezésére került sor.

A közigazgatás szerkezetének átalakulásához igazodva a törvényességi kérelmek körében olyan új ügytípusok váltak jellemzővé, amelyek korábban önálló számbavétel nem igényeltek (pl. piacfelügyeleti eljárások, költségvetési és EU-s forrásból származó támogatások elosztásával kapcsolatos eljárások, egészségügyi hatósági intézkedések, köztestületek hatósági eljárásait sérelmező törvényességi kérelmek.)

3.1.2. *Az ügyészség a környezet- és természetvédelem területén az ügyészi törvényességi felügyelet általános eszközeivel, illetve a tárgykört szabályozó külön jogszabályok által adott speciális jogköreivel élve jár el. A lefolytatott vizsgálatok mellett a törvényességi felügyelet gyakorlásának fontos területe a felügyelethez megküldött határozatok felülvizsgálata és a törvényességi kérelmek elbírálása.*

A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségektől 2008-ban lényegében az előző évvel azonos számú (4.154, illetve 4.148) határozat érkezett, az ezek nyomán tett törvényességi felügyeleti intézkedések száma viszont 15%-kal nőtt.

A kötelező, bírságoló határozatok nyomán az ügyészek 80 esetben bocsátottak ki a kötelezettek felé teljesítésre felhívást, illetve nyújtottak be keresetet a bírósághoz. A magánjogi intézkedések többsége a jogellenes levegő-, vízszennyezés, hulladék-elhelyezés megszüntetését célozta, továbbá az utóbbi időben elszaporodott jogellenes fakivágásokkal okozott kár megtérítésére irányult.

A tágabb értelemben vett környezetvédelmi tárgyú törvényességi kérelmek száma (404) lényegében azonos a 2007. évvel (438). Változatlanul a legtöbb az építésügyi tárgyú beadvány (308), amellyel főként és nagyobb arányban fővárosi, Pest és Baranya megyei építésügyi hatósági eljárásokat kifogásoltak, jellemzően a tervezett építmény környezeti hatásai felmérésének elmulasztása és a szomszédjogok sérelme miatt.

A környezetvédelmi tárgyú jogszabályok előzetes egyeztetése során 23 tervezetre tettünk észrevételt, amelyeket a jogszabályszerkesztők általában elfogadtak.

A fogyasztóvédelmi felügyelőségektől 2008-ban 9.559 határozat érkezett, ami 17%-kal több mint az előző évi (8.165). A határozatok nyomán fogyasztóvédelmi ügyben közel 60%-kal több iratvizsgálatra, felvilágosítás- és adatkérésre került sor. Ezek eredményeként az ügyészségek 53 esetben szólították fel a kereskedőket a fogyasztók széles körét érintő jogsértések megszüntetésére, illetve 32 közérdekű keresetet terjesztettek elő a bírósághoz a fogyasztói jogokat sértő magatartástól eltiltás, és a jogellenesség tényének országos napilapban való közzététele iránt.

3.1.3. *A szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység* továbbra is az ügyészi törvényességi felügyeleti munka egyik kiemelkedő része. Az elmúlt évben sem tört meg ezen a területen az ügyérkezés évek óta tartó emelkedő tendenciája, amely a tárgyévben 5,5%-os volt. Az általános ügyszám-emelkedésen belül azonban a szabálysértési jogi területet érintő szabályozási változások hatására tapasztalható bizonyos arányátrendeződés.

A szabálysértési ügyekben elrendelt elővezetések ügyészi jóváhagyása iránti előterjesztések száma csökkent, ugyanakkor az ügyészi felülvizsgálatra megküldött határozatoknál 4.000-res emelkedés mutatkozik (számuk 72.672-ről 76.675-re nőtt). Ebben jelentős szerepe volt a KRESZ módosításának. A közúti közlekedésről szóló törvény 2008-ban bevezette az objektív felelősségen alapuló közigazgatási bírság jogintézményét, amely hatással van a vétkességen alapuló szabálysértési felelősség szankcionálására is. A közlekedési biztonság helyzetét javítani szándékozó jogszabály-módosítás a gyakorlatban számos jogértelmezési vitát eredményezett. Az eltérő vélemények abból következően alakultak ki, hogy nem határozták meg a jogalkotók egyértelműen az üzembentartói felelősség alapján megállapítható közigazgatási bírságolás, valamint az ugyanazon cselekmény miatt történő szabálysértési eljárás megindításának, illetve a kiszabható büntetés és intézkedés alkalmazásának feltételeit. A pontatlan és sok tekintetben hiányos szabályozás miatt több helyen előfordultak nehezen, illetve esetenként fel sem oldható párhuzamosságok.

A szabálysértésekről szóló törvény jelentős módosítása volt az a 2008. január 1-jétől hatályos rendelkezés, amely szerint a tudomásul vett és önként be nem fizetett helyszíni bírság elzárásra nem változtatható át, hanem adók módjára hajtható be.

A szabálysértési hatóságok, illetve a szabálysértés miatt eljáró egyéb hatóságok tevékenységének színvonala változó, számottevő javulás – néhány kivételtől eltekintve – az elmúlt évben sem volt tapasztalható.

A tárgyév második felében ismét felmerült az ún. moped-autókkal kapcsolatos jogi probléma, amely abban áll, hogy az Európai Unióban segédmotoros kerékpárként gyártott, és ilyen minőségben behozott járműveket a hazai jogszabályok alapján csak személygépkocsiként lehet forgalomba helyezni. Ezért az ilyen járműveket segédmotoros kerékpárként – azaz rendszám nélkül és „B” kategóriás vezetői engedély nélkül – használók szabálysértést követnek el, melyet a rendőrhatalóság szankcionál. A határozatok elleni kifogásokat elbíráló bíróságok azonban a jogszabályok hiányosságai és ellentmondásossága miatt eltérő döntéseket hoznak, azaz nincs egységesen kialakult bírói joggyakorlat.

Mindaddig, amíg a tárgyban a hatályos jogszabályok nincsenek egymással összhangban, a jogalkalmazásban jelenlevő ellentmondások nem oldhatók fel. Ennek érdekében a KRESZ haladéktalan módosítását kezdeményeztük, de erre a mai napig nem került sor.

Az adóügyi tárgyú törvényességi kérelmek előterjesztői több esetben az ún. vagyonosodási vizsgálatok indokoltságát, az ellenőrzést végző alkalmazottak magatartását, valamint az érdemi határozatok megállapításait sérelmezték. Ezekkel a kérelmekkel kapcsolatban észlelhető az a tendencia, hogy az ügyfelek a költséges és hosszú ideig tartó bírósági eljárás helyett szívesebben vennék, ha az ügyészség végezné el a sérelmezett határozatok, illetve eljárások felülvizsgálatát olyankor is, amikor a keresetindítási határidő még nem telt le.

Hazánk európai uniós tagsága következtében az elmúlt években újr szabályozásra került a menekültügy és az idegenrendészeti joganyag. A részben új szemléletű jogi szabályozás kisebb-nagyobb zavarokkal épül be a jogalkalmazásba. Az ország nemzetközi megítélése szempontjából igen érzékeny jogterületről érkező jelzések kivizsgálása során igyekeztünk hatékony intézkedésekkel elősegíteni a törvényes joggyakorlat kialakítását. E témakörben vizsgálatot folytattunk az afgán menekültek ügyében annak megállapítására, hogy a menekültekre és az oltalmazottakra vonatkozó jogszabályokat a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal betartotta-e. A vizsgálat során – többek között – megállapítottuk, hogy az oltalmazottaknak az őket megillető és a normális, a menekülttáboron kívüli életvitelhez szükséges iratokkal való ellátása nem minden esetben történt meg. Tekintettel arra, hogy ez a jogi szabályozás hiányosságaira vezethető vissza, a jogszabály módosításának kezdeményezését javasoltuk az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumnak.

Törvényességi kérelem alapján folytatott vizsgálatunk tárta fel, hogy a hadiipari tevékenységet jogszerűtlenül folytatók bírságolásának szabályai hiányosak, ami a gyakorlatban a bírság jogintézményét szinte alkalmazhatatlanná tette. Arra is ráirányította a figyelmet az ügyészi eljárás, hogy a haditech-nikai termékek megszerzése, tartása ma Magyarországon (néhány kivételtől eltekintve, mint például a lőfegyverek) szabályozatlan. Ezért jogszabály módosítását, illetve megalkotását kezdeményeztük.

3.2. Magánjogi ügyészi tevékenység

3.2.1. A magánjogi ügyészi tevékenységben 2008-ban meghatározó volt a *gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) és a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (Ctv.) alkalmazásának segítése*. A Ctv. alapján a bíróság a cégeljárásban kettős feladatot lát el, egyrészt közhiteles nyilvántartást vezet a gazdasági társaságokról és más, a cégjegyzékben kötelezően vagy önkéntes alapon bejegyzendő jogalanyokról, másrészt törvényességi ellenőrzési jogkörrel rendelkezik a bejegyzett cégek felett. A törvényességi felügyelet ellátásában a Ctv. az ügyész számára jelentős jogköröket biztosít. A cégbejegyzési (változás-bejegyzési) eljárás minden esetben egyoldalú eljárás, az ügyészség az egyetlen kívülálló szerv, amelyik a közhitelesség és a törvényes működés biztosítása érdekében felléphet.

Az ügyész a bejegyzési (változás-bejegyzési) kérelemnek helyt adó végzést a közzétételétől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül megtámadhatja, ha a végzés, illetve a bejegyzés alapjául szolgáló iratok törvénysértők.

A közzétételtől számított 6 hónapos jogvesztő határidőn belül az ügyész pert indíthat a cégalapítás érvénytelenségének megállapítása iránt. A közhitelesség védelme érdekében az ügyész a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén kérheti a hivatalbóli bejegyzések törlését, továbbá annak megállapítását, hogy valamely közhatalmat gyakorló szerv a hivatalból bejegyzendő adatok körében nem tett eleget adattovábbítási kötelezettségének.

A cégbejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránt az ügyészség a 2008. évben 74 keresetet nyújtott be és 8 alkalommal kezdeményezett cégbírósi eljárást a hivatalból bejegyzendő adatok hibás volta miatt.

Az ügyészi közreműködés másik jelentős területe a cégbírósi eljárás törvényességi felügyeleti eljárásában való részvétel. A Ctv. az ügyészt általános eljárás-kezdeményezési joggal és az eljárásban félként való részvétel jogával ruházza fel.

Törvényességi felügyeleti eljárást az ügyész akkor kezdeményezhet, ha a cégjegyzékbe bejegyzett adatok törvénysértők, a létesítő okirat, illetve a bejegyzett adatok hiányosak, a cégek működése nem felel meg a jogszabályi előírásoknak. A cégtörvényességi eljárások kezdeményezésének száma emelkedett (2007-ben 1.024, 2008-ban 1.138 volt). Ha az ügyész valamely kizáró ok folytán nem jogosult részt venni a cégbírósi törvényességi felügyeleti eljárásban, jogosult a cégbírósi hivatalbóli eljárásának megindítását kezdeményezni, pl. a „fantomizálódott” cégek ellen a megszűnésük megállapítása iránt.

3.2.2. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.), illetve az egyesülési jogról szóló 1989. évi II. törvény rendelkezései alapján az *alapítványok és társadalmi szervezetek működésének törvényességi felügyelete* az ügyészség hatáskörébe tartozik. A törvényi kötelezettség mellett társadalmi elvárás is a civil szervezetek törvényes működésének biztosítása, mivel ezek a szervezetek fontos közérdekű feladatokat valósítanak meg a társadalmi élet különböző területein. Különösen fontos a közhasznú, kiemelten közhasznú szervezetek gazdálkodása átláthatóságának, nyilvánosságának biztosítása, mivel ezek a szervezetek jelentős adózási és egyéb kedvezményekben részesülnek. Jogos társadalmi igény, hogy ezeknek a szervezeteknek a tevékenysége valóban a közérdekű célok megvalósítását szolgálja.

A törvényes működés meghatározó feltétele, hogy a szervezet létrehozásánál (alapszabály, alapító okirat elkészítésénél és elfogadásánál) betartsák a törvényi előírásokat. A létesítésnél előforduló jogszabálysértések, egyéb hiányosságok a későbbiekben a működés során már nehezen vagy egyáltalán nem orvosolhatók. Különösen vonatkozik ez az alapítványokra, mivel az alapítóra az ügyészi törvényességi felügyelet nem terjed ki, ezért az alapító okiratban előforduló jogsértések kiküszöbölése érdekében vele szemben a bejegyzést követően ügyészi intézkedés nem tehető.

Az ügyészséget fellebbezési jog illeti meg az alapítványok, egyesületek bírósi, közhasznúsági nyilvántartásba vételét elrendelő végzéssel szemben. A fellebbezéssel megakadályozható, hogy a törvénysértően megalakított szer-

vezetet a bíróság nyilvántartásba vegye. Az ügyészség az elmúlt évben 566 fellebbezést nyújtott be a 2007. évi 460 fellebbezéssel szemben.

Az ügyészségnél visszatérő feladatként jelentkezik az alapítványok, egyesületek működése törvényességének vizsgálata. A vizsgálati tapasztalatok azt mutatják, hogy a civil szervezetek működésében számos kisebb-nagyobb jogszabálysértés, egyéb hiányosság áll fenn. Az ügyészségek a 2008. évben 718 alapítvány, 98 közalapítvány, 1.216 társadalmi szervezet, továbbá 6 köztestület, illetve közhasznú társaság működésének törvényességét vizsgálták meg. A vizsgálatok alapján az alapítványokhoz, közalapítványokhoz, illetve egyesületekhez a 2007. évvel csaknem azonos számú, 2.186 intézkedést nyújtottak be. Az intézkedések megoszlása 270 óvás, 1.242 felszólalás, 15 figyelmeztetés, 649 jelzés. Emellett 10 esetben kezdeményeztek felelősségre vonást.

A vizsgálat több esetben amiatt nem volt lefolytatható, mert a vizsgálni kívánt alapítvány, egyesület már nem működött. A működés hiánya nagyobb arányban tapasztalható a 10 évnél régebben alakult egyesületeknél. A működés megszűnésének megállapítása iránt a tárgyévben az ügyészek 598 alapítvány és 841 egyesület ellen nyújtottak be keresetet. Ezt meghaladóan 139 esetben egyéb eljárást (pl. közhasznúsági nyilvántartásból törlést, átsorolást) kezdeményeztek.

A civil szervezetek működésével kapcsolatban jelentkező társadalmi érdeklődést mutatja, hogy változatlanul magas az e szervezeteket érintő kérelmek száma. Az alapítványok, közalapítványok vizsgálata iránt 179, a társadalmi szervezetek működésével kapcsolatban 446 kérelem érkezett. Több (összesen 52) kérelmet nyújtottak be pártok, sportági szakszövetségek, egyházak, közhasznú társaságok, köztestületek működésének ügyészi vizsgálata iránt.

3.2.3. Változatlanul fontos ügyészi feladat a *gyermek családi jogállásának rendezése*. A házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (Csjt.) keresetindítási jogot biztosít az ügyész számára, ha az apa a rendelkezésére álló határidőben nem támadja meg az apaság vélelmét. Ezzel a keresetindítási joggal az ügyész általában olyan esetben él, ha a vérszerinti apa ígéretet tesz a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat tételére, és ezzel biztosítható a gyermek rendezett családi körben való nevelése. Az ügyészek a 2008. évben 50 keresetet nyújtottak be az apaság vélelmének megdöntése iránt.

Az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel nem rendelkező személyek jogainak védelme érdekében a Ptk. – más jogosultak mellett – az ügyészt is feljogosítja gondnokság alá helyezés iránti per indítására. Az elmúlt évben az érintett személy személyiségi és vagyoni jogai megóvása érdekében az ügyészség 65 keresetet nyújtott be gondnokság alá helyezés iránt.

3.2.4. A Legfőbb Ügyészségen a magánjogi és közigazgatási szakág feladatainak jelentős részét a jogszabályok véleményezése és a külső szervektől érkező véleményt kérő megkeresések alkotják.

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (Jat.) 28. §-ának rendelkezése szerint a törvény- és a kormányrendelet-tervezeteket véleményezésre meg kell küldeni a legfőbb ügyésznek. A Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény (Ütv.) legfőbb ügyészi véleményezési körbe vonja a miniszteri rendelet tervezetét is.

A korábbi észrevételeink ellenére a jogalkotók figyelmen kívül hagyják a Jat. 31. §-ának rendelkezését, amely szerint a véleménynyilvánítás határidejét úgy kell megállapítani, hogy a véleményező megalapozott véleményt adhasson és azt a tervezet elkészítésénél figyelembe lehessen venni. Változatlanul gyakoriak az egy-két napos határidők, amely határidő alatt a szakmai követelményeknek megfelelő, megalapozott vélemény nem adható. Gyakran előfordult, hogy a minisztériumok törvényi kötelezettségük ellenére nem küldték meg minden esetben a tervezetet észrevételezésre.

A 2008. évben 565 jogszabálytervezet érkezett, amelyből 104 tervezetre tettünk érdemi észrevételt. Emellett számos esetben vett részt az ügyészség képviselője egyeztető megbeszéléseken is.

3.3. Magánjogi és közigazgatási jogi szakági vizsgálatok

3.3.1. A magánjogi és közigazgatási jogi szakági tevékenység fontos területe a különböző szerveknél folytatott vizsgálati tevékenység. A Legfőbb Ügyészség, illetve a megyei főügyészségek vizsgálati terve alapján az ügyészségek elsősorban azokat a jogterületeket vizsgálják, amelyekben jogszabályi változás folytán vagy egyéb okokból gyakoriak a jogsértések.

A Legfőbb Ügyészség vizsgálati terve alapján 2008-ban a főügyészségek megvizsgálták a kiemelt közlekedési szabálysértések elbírálásának gyakorlatát, a járművezetéstől eltiltás alkalmazásának és végrehajtásának törvényességét. A vizsgálat a 2007. január 1. és szeptember 1. között indult szabálysértési ügyekre terjedt ki. A vizsgált időszakban a rendőri szervek 86.936 ún. kiemelt közlekedési szabálysértést regisztráltak. Az ügyészi vizsgálat 139 rendőrkapitányságnál közel 21 ezer ügyre terjedt ki. A vizsgálat eredményeként 477 intézkedést tettek (229 óvást, 133 felszólalást, 99 jelzést nyújtottak be, 3 esetben büntetőeljárást kezdeményeztek, 13 ügyben egyéb intézkedést tettek).

Óvás benyújtására főként a cselekmény téves minősítése, a szabálysértési felelősség megállapítása, a határozat megalapozatlansága miatt került sor.

Országos vizsgálat keretében ellenőrizte az ügyészség az állatvédelmi szabályok alkalmazásának törvényességét, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal központi és területi szerveinél, továbbá a jegyzőknél. A közel három ezer ügyet érintő vizsgálat nyomán a törvényt sértő, megalapozatlan határozatok ellen 68 óvást nyújtottak be az ügyészek, az állatvédelmi hatóságok jogszabálysértő gyakorlata, mulasztása miatt 230 felszólalás és 80 jelzés benyújtására került sor.

Ugyancsak országosan vizsgálták az ügyészségek a polgármesteri hivataloknál a köztisztviselői jogviszony megszüntetésére vonatkozó rendelkezések betartását. A vizsgálat 436 polgármesteri hivatalnál 2.987 ügyre terjedt ki. A feltárt törvénysértések orvoslása érdekében 392 esetben tettek ügyészi intézkedést (56 óvás, 164 felszólalás, 171 jelzés, 1 büntető feljelentés).

A Legfőbb Ügyészség vizsgálta a nyugdíjfolyósító igazgatóságnál a nyugellátások, illetőleg nyugdíjak jogszabályon alapuló emelésével kapcsolatos fellebbezési és felügyeleti eljárások törvényességét. A vizsgálat során felmerült eljárásjogi kérdés rendezése érdekében a Legfőbb Ügyészség felszólalást nyújtott be, amelyet az Igazgatóság elfogadott.

A főügyészségek saját kezdeményezésű feladatként több vizsgálatot folytattak a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségeknél a levegő tisztaságvédelmi, csatornabírságolási, vízvédelmi eljárások törvényességének ellenőrzésére. Számos esetben vizsgálták a jegyzők hulladékgyűjtési tevékenységének törvényességét is.

Évek óta visszatérően jelentkeznek a szociális ellátásokkal, a lakásfenntartási támogatással kapcsolatos eljárások törvényességével, valamint az ingatlan-nyilvántartással és ingatlanügyekkel kapcsolatban végzett főügyészségi vizsgálatok.

3.3.2. A gyermek- és ifjúságvédelmi szakterületen a törvényességi kérelmeket és panaszokat – amelyek gyakran a gyámhivataloknak a szülők és a gyermekek kapcsolattartásával összefüggő eljárásait és a hozott határozatokat sérelmezték – az ügyészek az elmúlt évben is a törvényes határidőben kivizsgálták és a szükséges intézkedéseket megtették.

Több főügyészség saját hatáskörben folytatott vizsgálatot is, ezek eredményeként 1.260 intézkedés megtételére került sor.

A vizsgálatok középpontjában – az előző évek gyakorlatához hasonlóan – a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény végrehajtásának kérdései álltak.

A szakterület hatáskörébe tartozó szabálysértési ügyekben a főügyészségek az elmúlt évben is folyamatosan vizsgálták a gyermek- és fiatalkorúakat érintő határozatok törvényességét, így például

- a közoktatási törvényben meghatározott kötelezettségek megszegésének szabálysértése miatti ügyekben,
- a gyermektartásdíj állam általi megelőlegezése tárgyában hozott gyámhivatali határozatok törvényessége kérdésében.

Ez utóbbi vizsgálat azt állapította meg, hogy az egyes gyámhivataloknál az eljárások jelentősen elhúzódnak, főként a végrehajtási eljárás eredményének tisztázása, vagy a kötelezett személyes meghallgatása érdekében.

4. A katonai ügyészség tevékenysége

4.1. A büntetőjogi katonai ügyészi tevékenység

A katonai ügyészség büntetőjogi feladatait a büntetőeljárás törvényben a katonákra vonatkozó eltérések figyelembe vételével, az általános szabályok szerint látja el. A Be. 477. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha a nyomozást nem a katonai ügyész végzi, nyomozó hatóságként az illetékes parancsnok (vezető) jár el. A kisebb súlyú katonai vétségek esetében a parancsnokok által folytatott nyomozások felett a katonai ügyészség felügyeletet gyakorol, illetve azok nyomozását a hatáskörébe vonhatja.

A területi katonai ügyészségek a kizárólagos vádhatósági jogkörüket az első fokon eljáró fővárosi és a kijelölt további négy (Csongrád, Hajdú-Bihar, Győr-Moson-Sopron, valamint Somogy) megyei bíróság katonai tanácsai előtt gyakorolják. A fellebbezéssel és egyéb rendkívüli perorvoslatokkal érintett bűnügyekben – országos hatáskörrel – a Katonai Fellebbviteli Ügyészség teljesíti a vádhatósági feladatokat.

A katonai ügyészi nyomozások felett a felügyeletet – illetve a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága előtti, rendes és rendkívüli perorvoslati feladatokat – a Katonai Főügyészség látja el.

A Btk. 122. §-ának (1) bekezdése szerint katona a Magyar Honvédség tényleges állományú, valamint a Rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, akiknek katonai bűncselekményei (Btk. XX. Fejezet) miatt katonai büntetőeljárásnak [Be. 470. § (1) bekezdés a) pont] van helye. Meg kell jegyezni, hogy 2008. január 1-jéig – büntetőjogi értelemben vett – katonák voltak a már megszűnt Határőrség hivatásos és szerződéses állományú tagjai is.

A Be. 470. §-a (1) bekezdésének b)-c) pontjai alapján az elmúlt évben a katonai büntetőeljárás hatálya – a katonai bűncselekményeken kívül – kiterjedt a Magyar Honvédség tényleges állományú tagjai által elkövetett bármely bűncselekményre, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, továbbá a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más köztörvényes bűncselekményeire is.

A katonai büntetőeljárás hatálya kiterjed továbbá a szövetséges fegyveres erő tagja által elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó, szolgálattal össze nem függő köztörvényes bűncselekmények elbírálására is [Be. 470. § (1) bekezdés d) pont]. Ebben az esetben azonban a katonai büntetőeljárás során a NATO-val, illetve a tagállamaival kötött nemzetközi jogállási egyezmények speciális joghatósági és kölcsönös bűnügyi együttműködési szabályait is alkalmazni kell.

A katonai büntetőeljárásban a polgári személy büntársak büntetőjogi felelőssége – kizárólag szoros személyi vagy tárgyi összefüggés esetén is – csak

akkor bírálható el, ha az eljárás elkülönítése egyébként nem lehetséges [Be. 470. § (3) bekezdés].

Ugyancsak katonai büntetőeljárásnak van helye akkor, ha a (magyar) katona büntetőjogi fogalma alá tartozó személy a feljelentett katonai bűncselekményt (Btk. XX. fejezet) szövetséges fegyveres erő katonájával szemben, így például külföldön állomásozó békefenntartó alakulat tagjaként követi el (Btk. 122/A. §).

A katonai ügyészi szervezet felkészültsége és a bűnözési struktúra változásai miatt meg kell említeni, hogy a Magyar Honvédségen kívüli fegyveres testületek – gyakorlatilag a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 1. §-ának (1) bekezdésében nevesített valamennyi rendvédelmi szerv – esetében a jelenlegi katonai büntetőeljárás hatáskörök kiterjesztésével, a szolgálattal össze nem függő köztörvényes bűncselekmények esetén is lehetőség nyílna a büntetőeljárások eddigieknél gyorsabb, ezáltal ésszerűbb határidőn belül történő befejezésére.

A tárgyévben a katonai ügyészségekre 1.686 új büntető feljelentés érkezett, amely 4,9%-kal volt kevesebb az előző évi adatnál (2007-ben is 1,7%-os emelkedés volt). A feljelentettek száma összesen 2.184 fő volt, amely 7,1%-os csökkenést mutat.

A területi katonai ügyészségek az előző évről folyamatban maradt 262 ügygel együtt 1.948 büntetőfeljelentés ügyében jártak el, amelyek 85,4%-át eredményesen be is fejezték. Az év végén még befejezetlen 284 bűnügy kettő havi ügyérkezés átlagának felel meg. Ez a mutató – a csökkenés ellenére – 27 ügygel több az előző évinél.

A katonai büntetőeljárásban 1.769 ismertté vált bűncselekmény elkövetését állapították meg, amely 6,7%-os csökkenés az előző év adatához képest (1.896).

Az 566 ismertté vált katonai bűncselekmény az összes bűncselekmény 32%-a volt (ez az előző évhez képest 4,6%-os emelkedést mutat), míg a tárgyévben a bűncselekmények 68%-a (1.203) volt köztörvényes bűncselekmény. Ez 11,2%-os csökkenést jelent a korábbi évhez viszonyítva.

A tárgyévben a nyomozások eredményeként összesen 54.543.000 Ft kár okozását állapították meg, amelynek 41,6%-a térült meg az eljárások során, szemben az előző évi 17,3%-os megtérülési aránnyal.

Az előző évhez képest 11,2%-kal csökkent az érdemi befejezésekkel érintett elkövetők száma (920 fő). Közülük 203 fő volt eredetileg is ismeretlen, de 134 gyanúsított kilétét a nyomozás során sikerült felderíteni. A felderítési mutató a 2007-es 58,6%-ról 66%-ra nőtt. Azt azonban meg kell jegyezni, hogy a kizárólag a katonai ügyészek által nyomozott ügyekben a felderítési mutató 79,1%.

Az ismert, vagy ismertté vált 851 elkövető közül 336 fő (az elkövetők 36,5%-a) olyan katona elkövető vált ismertté, aki a Magyar Honvédség tényleges állományában teljesített szolgálatot.

Ezen elkövetői kör terhére az összes bűncselekmény 52,9%-át, tehát 936 bűncselekmény elkövetését állapították meg. Ez az adat a 2007. évihez képest 7,3%-os emelkedést mutat. Külön ki kell emelni, hogy a katonai bűncselekmények aránya ennél az elkövetői körnél csak 13,8%.

A 18 (volt) határőr elkövető 27 bűncselekményt követett el. A statisztikai adatokban itt mutatkozik meg jelentősen a csökkenés egyik oka, ugyanis 2007-ben 127 határőr elkövető volt, akik 324 bűncselekményt követtek el.

A rendőr elkövetők száma viszont ismét növekedett, 237-ről 310-re, így arányuk a 22,7%-ról 33,7%-ra változott. A rendőrök által elkövetett bűncselekmények száma a korábbi csökkenés után most 307-ről 368-ra növekedett.

A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai ellen tett feljelentések száma kis mértékben növekedett, a tárgyévben 168 fő ellen 312 bűncselekmény elkövetése miatt tettek feljelentéseket, a bűncselekmények száma viszont jelentősen növekedett (2007-ben 152 fő 176 bűncselekményt követett el).

A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozó személyek ellen (11 fő) 29 bűncselekmény miatt indult eljárás (2007-ben 5 fő ellen 6 bűncselekmény miatt folyt nyomozás).

Szövetséges külföldi katona ellen 2008-ban nem indult nyomozás.

A büntetőjogi értelemben vett katonával együtt bűncselekményt elkövető polgári személyek száma – akik esetében a büntetőeljárások elkülönítése nem volt lehetséges – 77 fő, az elkövetők 8,4%-a volt. Terhükre 97 esetben állapították meg a bűncselekmény elkövetését (a tárgyév adata a 2007-es évhez képest 55%-os csökkenést mutat).

A katonai ügyészségek érdemben 1.516 ügyet fejeztek be, amely 8,4%-os csökkenés a 2007. évi 1.655 üggyel szemben. Ebből 115 ügyben a feljelentés elutasításáról hoztak határozatot, a többi 1.401 ügyben pedig lefolytatták a nyomozást. Ez 9,3%-kal kevesebb a 2007. évihez képest. 266 ügyben történt áttétel vagy egyesítés, így azokat statisztikai szempontból nem lehetett külön értékelni.

Az ügyek 65,5%-ában, 918 ügyben folyt kizárólagos ügyészségi nyomozás. Ez 12,2%-os csökkenés a korábbi évhez viszonyítva. (Pontosan ennyi volt 2007-ben az emelkedés.) 169 ügyben – a nyomozott ügyek 12,1%-ában – a parancsnok önállóan végezte a nyomozást. Más hatóság folytatta a nyomozást 4 ügyben, majd tette át az ügyet katonai büntetőeljárás lefolytatására.

A területi katonai ügyészségek a nyomozásokat az ügyek 78,1%-ában a két hónapos törvényi alaphatáridőn belül befejezték. Ez az arány 2007-ben 79,3% volt. A hat hónapon túli nyomozások száma 34 ügy, az ügyeknek csupán a 2,4%-át tette ki, és ezen ügyekből (15 ügy) is más hatóságtól – hosszabb nyomozást követően – került áttételre a katonai ügyészségekre. Összességében az is megállapítható, hogy katonai büntetőeljárás során három hónapon belül az ügyek 85,9%-át befejezték (ez az arány 2007-ben 86,7% volt).

A külföldön állomásozó magyar kontingenseknél 24 ügyben kellett nyomozást elrendelni, összesen 27 bűncselekmény miatt, amelyből 18 katonai, míg 9 köztörvényi bűncselekmény volt. Ez enyhe emelkedést jelent a 2007. évi 16 ügyben 16 elkövetett bűncselekménnyel szemben. A mobil katonai ügyészi csoportnak a tárgyévben nem kellett külföldön nyomozási cselekményt végrehajtania.

A személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedések az előző évi 47 fő helyett a tárgyévben 18 gyanúsítottat érintettek. Közülük 14 fő előzetes letartóztatásban (2007-ben 47 fő), 2 fő gyanúsított csak őrizetben volt, 2 fő gyanúsított pedig lakhelyelhagyási tilalom alatt állt. Ezek a szám adatok gyakorlatilag azonosak a 2006. évi adatokkal, ez azt is jelezheti, hogy csökkentek a jelentős tárgyi súlyú bűncselekmények.

Az előzetes letartóztatással érintett terheltek ügyeiben a katonai ügyészek minden esetben soron kívüli eljárással törekedtek arra, hogy az elrendelt kényszerintézkedéseket a lehető leghamarabb megszüntessék. Ezt támasztja alá az, hogy a katonai ügyészek az előzetes letartóztatást az érintett gyanúsítottak több mint 2/3-a (10 fő) esetében már a nyomozás során megszüntették. 6 hónapon túli előzetes letartóztatásra nem került sor.

Kiemelendő a kényszerintézkedések indítványozási gyakorlatának törvényessége és megalapozottsága. A katonai ügyészek kényszerintézkedés elrendelésére tett indítványát a bíróságok egyetlen alkalommal sem utasították el.

A tárgyévben az előző évi 62,5%-hoz képest 68,7%-ra nőtt a nyomozás-megszüntetések aránya. Az 1.401 nyomozott ügyben a nyomozás megszüntetésére hárommal kevesebb, összesen 962 esetben került sor, zömében (418 esetben) bizonyítottság, illetve (405 esetben) a büntetőjogi felelősség hiánya miatt.

Büntethetőséget kizáró okból 27 ügyben, 14 fő esetében hoztak határozatot, 4 ügyben pedig felfüggesztették a nyomozást.

A tárgyévben összesen 6 ügyben, 23 gyanúsított esetében álltak fenn azok a feltételek, amelyek alapján a vádemelés elhalasztását lehetett alkalmazni.

Fegyelmi eljárásra 64 ügyben 79 katonai vétséget elkövető gyanúsított ügyét utalták vissza. További 48 ügyben összesen 63 gyanúsítottal szemben ügyészi megrovást alkalmaztak (2007-ben 35 ilyen intézkedés történt).

A területi katonai ügyészségek nyomozás felügyeleti feladataiknak a tárgyévben is maradéktalanul eleget tettek. 268 alkalommal tartottak nyomozás törvényessége feletti felügyeletet. Tevékenységük eredményeképpen 26 esetben ügyészi jelzés benyújtására került sor, 13 esetben vizsgálat lefolytatását indítványozták, 126 fő ellen fegyelmi, egy fő ellen pedig kártérítési eljárást kezdeményeztek. Ez a tevékenységi kör a csökkenő ügyforgalom ellenére növekedő tendenciát mutat.

A 2008. évben 273 nyomozás felügyeleti ügy érkezett a Katonai Főügyészségre a 2007. évi 343-mal szemben. A fenti számú bűnügyekben 365 határozatot kellett hozni.

A területi katonai ügyészségek 502 ügyben, a nyomozott ügyek 35,8%-ában 771 terhelt ellen emeltek vádat. Ez a 2007. évhez képest csökkenést jelent, mert akkor 552 ügyben, a nyomozott ügyek 43,6%-ában került sor vádemelésre.

A vádlottak közül 86 fő tiszt, 89 fő zászlós, 292 fő tiszthelyettes, 4 fő hallgató és 80 fő polgári személy volt.

A korábbi évhez képest kis mértékben, de növekedett a bíróság elé állítások száma. 2008-ban 93 bűnügyben, 112 vádlottal szemben, míg 2007-ben 90 ügyben, 106 vádlottal szemben alkalmazták ezt az eljárási formát. Tárgyalás mellőzésével 102 fő vádlottal szemben jártak el, s ez is csökkenést mutat, mert aránya a 2007. évi 18,9%-ról 15,2%-ra változott.

A tárgyévből a tárgyalásról összesen egy vádlott mondott le.

Az illetékes katonai tanácsok – a 2007. évi 733-mal szemben – 771 fő vádlott ügyében hoztak határozatot. Az első fokú eljárás váderedményessége 92,9% (2007-ben 94,3%) volt.

A katonai ügyészek 368 tárgyaláson, a tárgyalások 80,3%-án vettek részt (2007-ben a tárgyalásokon 88,7%-ban voltak jelen).

A katonai tanácsok összesen 55 fő (2007-ben 48 fő) vádlottat mentettek fel, míg 14 fő (az előző évben 10 fő) terhelttel szemben megszüntették az eljárást.

A büntetékiszabási gyakorlattal kapcsolatban a korábbi években a statisztikai adatok arra utaltak, hogy az alkalmazott joghátrányok következtében sebbek lettek, és bizonyos szempontból szigorodtak. A tárgyévről viszont azt kell megállapítanunk, hogy a büntetékiszabási gyakorlat enyhült.

A szabadságvesztés büntetést, mint a legsúlyosabb büntetési nemet az elmarasztalt vádlottak 18,8%-ával, 123 fővel szemben szabtak ki. Megállapítható, hogy az előző évhez képest arányuk enyhén csökkent.

A szabadságvesztés végrehajtását az ügyek 83,6%-ában felfüggesztették, ez az arány az előző évben 81,2% volt. 20 vádlott ítélete végrehajtandó szabadságvesztés volt, arányuk az előző évhez képest 18,8%-ról 16,4%-ra csökkent.

A Tököli Büntetés-végrehajtási Intézetben – a Magyar Honvédség Katonai Fogházának megszűnése miatt – kialakított katonai fogdakörletben letöltendő szabadságvesztésnek továbbra is van létjogosultsága, annak ellenére, hogy csak egy vádlottal szemben szabtak ki ilyen szabadságvesztés büntetést (2006-ban illetve 2007-ben 3-3 fő töltötte szabadságvesztés büntetését katonai fogdában).

A kiszabott szabadságvesztés büntetésekhöz képest a büntetések zömét most is a pénz főbüntetések tették ki, az előző évi 484 fővel szemben a tárgyévben 492 fő vádlottal szemben szabtak ki ilyen főbüntetést. Arányuk az összes elmarasztalt vádlott számához viszonyítva, az elmúlt évhez képest 71,5%-ról 70,1%-ra csökkent.

Önálló mellékbüntetésre a tárgyévben mindössze 4 vádlottat ítélték (ez 2007-ben 8 fő, 2006-ban 97 fő volt). 83 vádlottat, az elmarasztaltak 11,8%-át intézkedésben részesítették (ez 2007-ben 49 fő volt).

Katonai ügyészi fellebbezésre 84 fő, míg védelmi fellebbezésre 100 fő vádlott esetében került sor. Együttes fellebbezés 67 fő esetében volt.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség tevékenységének alapvető ügyfeldolgozási és eredményességi mutatói a fellebbviteli főügyészségekkel összehasonlítva is megállják a helyüket, bár az ügyérkezés (134 ügy a tavalyi 166 ügyszámhoz képest) e katonai ügyészi szervnél is csökkent. A Fővárosi Ítéletábrla Katonai Tanácsánál döntően 8 vagy 15 napon belül (az ügyek 98,3%-ában) nyújtották be az ügyészi indítványokat.

A vádemelés és a vádképviselési, ezen belül a fellebbezési tevékenység irányítása körében a Katonai Főügyészség is figyelemmel kísérte az első és másodfokú bíróság előtti katonai ügyészi tevékenységet.

Így került sor a területi katonai ügyészségeken az első fokon jogerőre emelkedett feljelentést elutasító, illetve nyomozást megszüntető határozattal befejezett büntetőügyekkel kapcsolatos katonai ügyészi tevékenység; a bíróság elé állítás tekintetében folytatott ügyészi gyakorlat; illetve a kijelölt megyei bíróságokon működő katonai tanácsok előtt első fokon jogerőre emelkedett határozattal lezárult ügyekben végzett ügyészi vádképviselési tevékenység vizsgálatára. A fentiekén kívül a Katonai Főügyészség a tárgyévben a Katonai Fellebbviteli Ügyészség általános vizsgálatát folytatta le.

4.2. A magánjogi és a közigazgatási jogi katonai ügyészi tevékenység

A magánjogi és a közigazgatási jogi katonai ügyészi tevékenység keretében a katonai ügyészi szervezet a tárgyévben összesen 521 vizsgálatot (beleértve az utóvizsgálatokat és a vizsgáltatásokat is) tartott, amelyekből az ügyészi vizsgálatok száma 507 (ebből 148 a központi terv, míg 359 a helyi tervek alapján), az utóvizsgálatok száma 12, míg a vizsgáltatások száma 2 volt.

A központi terv szerint 36 katonai szervezetnél a Magyar Honvédség hivatasos, vagy szerződéses állományában szolgálatot teljesítő nők részére biztosított jogok érvényesülését, 31 katonai szervezetnél pedig a környezetvédelmi szabályok betartását vizsgálták a katonai ügyészek.

Az utóbbi témakörhöz kapcsolódóan a területileg illetékes Budapesti, illetve Győri Katonai Ügyészség vizsgálta, hogy a tárgyévben meghiúsult „Dakar Rally” helyett a 2008. év április hónapjának második felében „Közép-Európa Rally” címen megrendezett autósport verseny magyarországi gyorsasági szakaszainak zárt honvédségi lőtereken indított futamai során milyen mértékben tettek eleget a környezet- és természetvédelmi előírásoknak.

A területileg illetékes Budapesti Katonai Ügyészség erre kijelölt csoportvezető katonai ügyésze havi rendszerességgel hajtotta végre a katonai büntetés-végrehajtásra kijelölt intézetben fogvatartottak jogaival kapcsolatos, jogszabályok által előírt ellenőrzési kötelezettségét.

A Magyar Honvédség nemzetközi szerepvállalása továbbra is magával hozta annak igényét, hogy a nagyobb létszámú, külföldön szolgálatot teljesítő kontingenseknél is sor kerüljön ügyészi törvényességi vizsgálatra. Mindezt a mobil katonai ügyészi csoport 2008. június 22-e és 30-a között átfogó törvényességi felügyeleti vizsgálatot folytatott a Magyar Honvédség Őr- és Biztosító Zászlóalj, Priština (Koszovó) alakulatnál.

5. Az Országgyűlés és az ügyészség kapcsolata

Az ügyészség alkotmányos helyzetéből adódóan a legfőbb ügyész és az Országgyűlés kapcsolatának alapvető szabályait az Alkotmány rögzíti. A hatályos jogszabályok szerint a legfőbb ügyész tanácskozási joggal részt vehet az Országgyűlés ülésein, ahol az általános szabályok szerint az országgyűlési képviselők interpellációt és – azonnali, szóbeli, írásbeli – kérdést intézhetnek hozzá.

A korábbi évekhez képest az országgyűlési képviselők – feltételezhetően az Alkotmánybíróság 3/2004. (II. 17.) AB határozatában foglaltak folytán – kevesebb interpellációt, illetve kérdést intéztek a legfőbb ügyészhez.

A Magyar Köztársaság ügyészsége alkotmányos helyzetének Alkotmánybíróság általi értelmezése hozzájárult ahhoz, hogy az ügyészség kiegyensúlyozottan, nyugodtan, csak a szakmai kérdésekre koncentrálna végezze tevékenységét 2008-ban is.

5.1. Interpellációk és kérdések

A 2008. évben az Országgyűlésben nyolc interpellációt intéztek a képviselők a legfőbb ügyészhez. Herényi Károly három alkalommal: *„Miért közömbösek a hatóságok a Köbal-ügyhöz kötődő, felettébb gyanús tranzakciók iránt?”*, *„Mire és kire számíthat a Kisebbségi Bizottság?!”* és *„Kecskére káposztát?”* címmel. Bíró Ildikó egy alkalommal: *„Itt a piros, hol a piros?”* címmel. Dr. Szép Béla egy alkalommal: *„Mit pártol az ügyészség?”* címmel. Gusztos Péter két alkalommal: *„Az ügyészség valóban nem észleli a bűncselekményeket?”* és *„Mégis indít hivatalból eljárást az ügyészség – de miért épp azok ellen, akik feljelentik a bűnözőket?”* Mesterházy Attila egy alkalommal: *„Szarva közt a tőgyét?”* címmel.

Három interpelláció (Herényi Károly kettő és Gusztos Péter egy) esetében a választ az Országgyűlés elfogadta. Két esetben (Gusztos Péter, Herényi Károly) az interpellációkra adott válaszokat az Országgyűlés nem fogadta el. Három esetben (Bíró Ildikó, dr. Szép Béla, Mesterházy Attila) a benyújtott interpellációk nem hangzottak el.

A 2008. évben, egy esetben intéztek azonnali kérdést a legfőbb ügyészhez. Dr. Hankó Faragó Miklós *„Mi a helyes eljárás?”* címmel.

Az azonnali kérdés és a válasz az Országgyűlésben elhangzott.

2008-ban szóbeli kérdést két esetben intéztek a legfőbb ügyészhez. Dr. Pósnán László: *„Lelkes baloldali ügyész?”*, Karsai Péter: *„Mit tehet az ügyészség?”* címmel. A kérdések és a válaszok az Országgyűlés ülésein elhangzottak.

A 2008. évben a legfőbb ügyész 11 írásbeli választ adott az országgyűlési képviselők kérdéseire. Két alkalommal Révész Máriusz: *„Folyik-e bármilyen rendőrségi vagy ügyészségi eljárás Novák Gyulával, a kőbányai MSZP elnökével szemben?”*, *„Hogyan fordulhat elő, hogy nem találják a Révész Máriusz, országgyűlési képviselőt 2006. október 23-án tetteleg bántalmazó rendőröket?”* címmel. Egy alkalommal dr. Magyar Bálint: *„Rasszista indítékból elkövetett bűncselekmények – felismeri-e ezt az ügyészség?”* címmel. Két alkalommal Ékes Ilona: *„Mi történt a pátkai ügyben?”* és *„Mi történt a pátkai ügyben? II.”* címmel. Egy alkalommal dr. Petó Iván: *„Ha megdobnak tojással...?”*. Egy alkalommal dr. Ágyán József: *„Az egyesületi jog gyakorlása és lobbitevékenység összeegyeztethetősége kérdéseiben törvényességi állásfoglalás kezdeményezése”* címmel. Egy alkalommal Lezsák Sándor: *„Mennyiben volt szilárd a jogbiztonság és a törvényesség a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet munkája során?”* címmel. Egy alkalommal Balogh Zoltán: *„Előfordult-e 2006. november 1-je óta olyan eset, hogy a rendőrség valamely szerve, a bíróság vagy az ügyészség hivatalos megkeresése ellenére sem tudta egyértelműen azonosítani a ruháján vagy a sisakján viselt azonosítószám alapján, állományának valamely tagját?”*. *Amennyiben igen, kérem, tájékoztasson róla, pontosan hány ilyen eset történt, s milyen körülmények akadályozták az eljárás alá vont rendőrök azonosítását.”* címmel. Egy alkalommal dr. Sándor Klára: *„Intézkedhet-e a polgármester magánemberként, amikor megsérti az ártatlanság vélelmét?”* címmel. Egy alka-

lommal Pettkó András: „*Mire számíthat a magyar állampolgár a magyar hatóságoktól nemzetközi jogi ügyekben?*” címmel.

5.2. Az Országgyűlés egyes bizottságainak eljárásához kapcsolódó ügyészi tevékenység

2008. április 29. Honvédelmi és rendészeti bizottság (zárt ülés): Tájékoztatás az utóbbi időben politikusok ellen elkövetett támadások, terror jellegű cselekmények felderítésének eddigi eredményeiről, valamint az ezzel kapcsolatos nyomozati munkákról. A Legfőbb Ügyészség részéről részt vett dr. Kovács Tamás legfőbb ügyész, dr. Keresztes Imre központi nyomozó főügyész és dr. Kovács Attila osztályvezető ügyész.

2008. május 20. Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottság hatáskörébe tartozó törvények végrehajtását, társadalmi és gazdasági hatását figyelemmel kísérő albizottság:

A Legfőbb Ügyészség tájékoztatója:

a) Az ismertté vált kiemelt bűncselekmények sértettjeiről, valamint a sértettek és elkövetők kapcsolatairól a 2002-2006. években.

b) A gyermekkorúak és a fiatalkorúak bűnözésével összefüggő kérdésekről a 2006. évben.

c) A bűnelkövető rendőrök és rendőr sértettek a 2002-2006. években.

d) A külföldi állampolgárok és a bűnözés kapcsolata Magyarországon a 2005-2006. években.

A Legfőbb Ügyészség részéről részt vett dr. Nagy Tibor főosztályvezető ügyész, dr. Láng László főosztályvezető ügyész és dr. Lajtár István osztályvezető ügyész.

2008. június 3. Mentelmi összeférhetetlenségi és mandátumvizsgáló bizottság (zárt ülés): Révész Máriusz országgyűlési képviselő mentelmi joga megsértési ügyének tárgyalása. A Legfőbb Ügyészség részéről megjelent dr. Kovács Attila osztályvezető ügyész.

2008. október 21. Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság: Meghallgatás a 2006. szeptemberi és október 23-i utcai eseményekkel kapcsolatos vizsgálatok értékeléséről, és tájékoztatás a rendőrség idej felkészüléséről. A Legfőbb Ügyészség részéről megjelent dr. Belovics Ervin legfőbb ügyész helyettes, dr. Ihász Sándor fővárosi főügyész.

2008. október 29. Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság: Meghallgatás a 2006. szeptemberi és október 23-i utcai eseményekkel kapcsolatos vizsgálatok értékeléséről. A Legfőbb Ügyészség részéről megjelent dr. Belovics Ervin legfőbb ügyész helyettes és dr. Ihász Sándor fővárosi főügyész.

5.3. A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása

Az Országgyűléssel való kapcsolat fontos eleme az országgyűlési képviselők alkotmányban biztosított mentelmi jogának az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvényben és a Házsabályban szabályozottak szerinti felfüggesztésére irányuló eljárás.

A Központi Nyomozó Főügyészség országgyűlési képviselőt érintően 14 ügyben folytatott nyomozást 2008-ban, egy országgyűlési képviselővel szemben vádat emelt, egy országgyűlési képviselőt megrovásban részesített. A főügyészség 4 ügyében került sor a mentelmi jog felfüggesztésének kezdeményezésére. A Magyar Köztársaság Országgyűlése egy országgyűlési képviselő mentelmi jogát nem függesztette fel, három országgyűlési képviselő ügyében még nem hozott döntést.

6. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége

6.1. Nemzetközi kapcsolatok

Az ügyészi szervezet nemzetközi tevékenysége 2008-ban rendkívül aktív volt. Az elmúlt évben kettő olyan, mintegy 100-100 fős, nemzetközi konferenciát szerveztünk, amelyek jelentős mértékben erősítették a Magyar Köztársaság ügyészségének pozitív nemzetközi megítélését.

2008. szeptember 1-3. között – a Szász Tartományi Legfőbb Ügyészséggel együttműködve – Budapesten rendeztük meg a XI. Nemzetközi Ügyészi Fórumot. Ezen 26 ország és német tartomány ügyészségének a képviselői voltak jelen, közülük 14 ország legfőbb ügyészi, illetve legfőbb ügyész helyettesi szinten képviseltette magát. A Nemzetközi Ügyészi Fórum résztvevői számára az Országos Kriminológiai Intézet által, a fiatalkorú bűnelkövetők erőszakos bűnözése tárgyában összeállított kérdőív válaszai egyrészt a konkrét jogsegélyek ügyintézéséhez nyújtanak segítséget, másrészt a további kutatómunkához szolgálnak forrásanyagként.

2008. szeptember 29-október 1. között rendeztük meg a „Közös erővel a sikerért” nemzetközi konferenciát, a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma, az USA Szövetségi Igazságügyi Minisztériuma és a Finn Köztársaság Külügyminisztériuma támogatásával.

A Magyar Köztársaság uniós kötelezettségei közé tartozik, hogy a GNI meghatározott hányadát fejlesztési támogatásra fordítsa. A 2319/1999. (XII. 7.) Korm. határozatban foglaltakra is figyelemmel, a Legfőbb Ügyészség önálló kezdeményezése alapján került sor e nemzetközi konferencia megszervezésére, amellyel ily módon a Magyar Köztársaság uniós kötelezettségének a teljesítéséhez is hozzájárultunk.

A konferencia konkrét célja az OECD DAC (az OECD fejlesztési támogatási bizottsága) listán szereplő egyes országok számára továbbképzés nyújtása azon a két területen, ahol a megfelelő jogi szabályozás és a jogszabályok gya-

korlati alkalmazása, továbbá a nemzetközi egyezményekben foglaltak azonos módon történő értelmezése különösen fontos. E két terület – a gazdasági és pénzügyi kapcsolatok fejlődésére leginkább negatívan ható – a pénzmosás és korrupció. A 18, elsősorban Kelet-Európából és egyes ázsiai országokból érkezett delegáció többségét legfőbb ügyészek és legfőbb ügyész helyettesek vezették.

Az ügyészség nemzetközi tevékenysége e két konferencián túlmenően is igen aktív volt.

A Moldovai Köztársaság legfőbb ügyészének meghívására a legfőbb ügyész által vezetett delegáció Kisinyovba látogatott, ahol 2008. február 13-án – a két ország ügyészi szerveinek, elsősorban a szervezett bűnözés elleni hatékonyabb fellépése érdekében – együttműködési megállapodást írt alá. A megbeszéléseken szó volt arról is, hogy mint a Magyar Köztársaság kiemelt stratégiai partnerének, milyen további segítséget nyújthatnánk az ügyészség folyamatban lévő szervezeti reformja és a korrupció elleni küzdelem területén. E megbeszélések eredményeként a Legfőbb Ügyészségen szakmai tanácskozásra fogadtuk a Moldovai Korrupció Ellenés Központ küldöttségét, majd a legfőbb ügyész helyettes által vezetett küldöttséget. Ez utóbbi küldöttség elsősorban az ügyészség szervezeti felépítéséről és a büntetőjogon kívüli tevékenységéről igyekezett tapasztalatokat gyűjteni. A Moldovai Köztársasággal folytatott szoros kapcsolatunkhoz tartozóan meg kell említeni a Moldovai Köztársaság Alkotmánybírósága küldöttségének a Legfőbb Ügyészségen tett látogatását is.

A Magyar Köztársaság támogatási szempontból másik kiemelt partnere a Szerb Köztársaság. A Szerb Köztársaság Legfőbb Ügyészségével szakmailag korrekt és segítőkész a kapcsolatunk. Az emelkedő számú jogsegélyügyek mind hatékonyabb intézése érdekében a legfőbb ügyész Budapesten szakmai megbeszélést folytatott a Szerb Köztársaság megbízott legfőbb ügyészeivel. A találkozó során sor került egy együttműködési megállapodás aláírására, amely a határon átnyúló bűnözés, a pénzmosás, valamint az ilyen bűncselekményekből származó vagyon felkutatása és elvonása tárgyában teendő intézkedések hatékonyságát és időszerűségének szükségességét rögzíti.

A Litván Köztársaság legfőbb ügyészének a meghívására 2008. március 3-5. között legfőbb ügyészi szintű találkozóra került sor Vilniusban.

A Magyar Köztársaság ügyészsége és a Müncheni Tartományi Ügyészség közötti kapcsolat további elmélyítése és erősítése végett fogadta a legfőbb ügyész a müncheni tartományi legfőbb ügyészt és helyettesét.

A 2008. évben az Orosz Föderációval is felélénkültek a kapcsolataink. Az orosz legfőbb ügyész meghívására a Magyar Köztársaság Legfőbb Ügyészségének küldöttsége, a legfőbb ügyész vezetésével Moszkvában tett látogatást. A megbeszélések eredményeként az orosz fél egy kétoldalú megállapodás tervezetét nyújtotta át a magyar delegáció részére. A megállapodás aláírására 2008. július 2-án Szentpéterváron került sor, ahol a legfőbb ügyész részt vett

az Európa Tanács és az Orosz Föderáció Legfőbb Ügyészsége közös szervezésében megrendezett Európai Legfőbb Ügyészek Konferenciáján.

E konferenciák már több éve alkalmat adtak számos olyan probléma megvitatására, amelyek az európai legfőbb ügyészek számára új kihívásokat jelentenek.

A 2008 szeptemberében, Edinburghban az EU tagállamok legfőbb ügyészei számára tartott Eurojustice konferencián a Legfőbb Ügyészséget legfőbb ügyész helyettes által vezetett küldöttség képviselte.

Az Örmény Köztársaság Legfőbb Ügyészségével hagyományosan jó kapcsolatunk folytatásaként eleget tettünk az Örmény Köztársaság legfőbb ügyésze – az Örmény Köztársaság Legfőbb Ügyészsége megalapításának 90. éves évfordulója alkalmából rendezett ünnepségre szóló – meghívásának. A Magyar Köztársaság ügyészségét a katonai főügyész képviselte.

Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme, valamint a korrupció elleni küzdelem tárgyában a Müncheni Tartományi Legfőbb Ügyészség az OLAF-al (Európai Csalásellenes Hivatal) közös szervezésben rendezett konferenciát, amelyen a magyar legfőbb ügyész is részt vett, míg a szakmai kapcsolatok erősítése és az együttműködés területén felmerülő aktuális kérdések megvitatása érdekében az OLAF Felügyelő Bizottsága meghívására Brüsszelben tett rövid látogatást.

Továbbra is szoros a kapcsolatunk a 2006-ban az ENSZ Kábítószerrel és Bűncselekményekkel foglalkozó Hivatala támogatásával létrejött, Korrupcióellenes Hatóságok Nemzetközi Szervezetével (IAACA). Az éves általános konferenciát Kínában, Chongqingben tartották, amelyen a legfőbb ügyész által vezetett magyar küldöttség is részt vett.

Az Európai Unió tagállamai legfőbb ügyészei és legfelsőbb bíróságainak elnökei számára Bécsben rendezett konferencián az ügyészséget legfőbb ügyész helyettes által vezetett küldöttség képviselte. A hagyományosan két-évente megrendezésre kerülő és kiemelkedően fontos találkozáson az alternatív vitarendezési eljárások tárgykörében mind a polgári jogi, mind a büntetőjogi területről értékes, továbbgondolásra alkalmas előadások hangzottak el.

Az Ügyészek Nemzetközi Egyesületéhez (IAP) a Magyar Köztársaság ügyészsége 2007-ben csatlakozott. Az Egyesület a 13. nemzetközi konferenciáját 2008-ban Szingapúrban rendezte. A konferencia témája a számítógépek használatához kapcsolódó bűncselekmények voltak, így a csalások, a személyes adatokkal való visszaélések, a gyermekpornográfia elleni küzdelem. A konferencián a több országot érintő, ilyen jellegű bűncselekmények elleni büntetőeljárások joghatósági problémáit is megvitták.

A szakmai tanácskozások, konferenciák által szerezhető tapasztalatok, a külföldi képzések előnyeinek kihasználása, valamint a nemzetközi tudományos életben való részvétel érdekében a szakmai szempontok és a szűkülő

pénzügyi lehetőségeink mérlegelésével biztosítottuk az ügyészek, titkárok, fogalmazók külföldi rendezvényeken való részvételét. A 12 vezetői utazáson és a 38 továbbképzési célú utazáson kívüli 45 utazás részben az OKRI kutatási munkájához, részben pedig az Európai Unió és az Európa Tanács intézményeinek tevékenységéhez, valamint az ügyészség regionális együttműködéséhez kapcsolódik. 2008-ban összesen 136 ügyész, titkár, fogalmazó tudott külföldön tapasztalatokat szerezni.

6.2. Jogsegély-ügyek

6.2.1. A konkrét jogsegélyügyek ügyintézési tapasztalatai szerint egyre több ügyben merül fel annak szükségessége, hogy a bűncselekmény bizonyításához, az elkövető kilétének megállapításához külföldi igazságügyi hatóság segítségét kérjük.

Az igazságügyi hatóságok közötti közvetlen jogsegélyt is megengedő, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló 1959. évi Strasbourgi Egyezményt és a hatályban levő egyéb vonatkozó egyezményeket kiegészítő az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló 2000. május 29-én kelt Egyezmény (2005. évi CXVI. törvény) – mely mára 23 EU tagállam tekintetében alkalmazandó – az eljárás gyorsításának hatékony eszközévé vált. A nemzetközi szerződés által bevezetett új eljárási jogsegélyformák főleg az emberkereskedelem, a kábítószer kereskedelem, a pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása elleni bűncselekmények nyomozásához nyújtanak segítséget.

A Schengeni Információs Rendszer alkalmazása és működtetése több, megoldást igénylő problémát vetett fel, pld. a tárgykörözés során lefoglalt gépjárművek kiadásával kapcsolatban.

Az elmúlt évben 4.046 külföldi állampolgár 6.457 bűncselekményt követett el hazánkban, főleg közrend elleni (1.474) gazdasági (1.425) és vagyon elleni (2.044) bűncselekményt. A bűncselekmények közül 2.329 bűncselekményt a fővárosban, 629-et Csongrád megyében követtek el.

286 nem magyar állampolgár elkövetővel szemben az eljárás előzetes le tartoztatás mellett volt folyamatban. 3.185 terhelt ellen vádemelésre, míg 786 terhelttel szemben nyomozás megszüntetésére került sor.

A nemzetközi jogsegéllyel kapcsolatos tevékenység keretében 2008-ban a területi ügyészségek 899 külföldi hatóságtól érkezett megkeresés tárgyában intézkedtek, s 626 esetben kerestek meg jogsegély kérés igényével külföldi igazságügyi hatóságot. A Legfőbb Ügyészség 236 kérelem előterjesztője, s 450 külföldi megkeresés fogadója volt, továbbá 616 büntetőeljárás felajánlása kérdésében döntött.

Meg kell jegyezni, hogy egyre több jogsegélykérelem érkezik emberkereskedelem miatt – sértetti illetve elkövetői oldalon magyar részvétellel – külföldön indult bűnügyekben (pld. holland, francia megkeresések).

A magyar kérelmeket illetően az ún. internetes csalások miatti eljárásokban gyakori a jogsegélykérés, noha azok eredményessége, a bizonyítási nehézségek miatt kétséges.

A 2008. évben 175 magyar bűnelkövető külföldön 152 bűncselekményt valósított meg.

Érzékelhető változás, hogy a külföldi (többnyire osztrák, német) hatóságok a főleg vagyron elleni bűncselekményt elkövető magyar állampolgárok ellen indított büntetőeljárások esetében egyre gyakrabban élnek a felajánlás, illetve a feljelentés lehetőségével. Több ilyen ügyben derült ki, hogy az elkövetők nem ismeretlenek a magyar hatóságok, s esetenként más állam bűnüldöző hatóságai előtt sem.

Az elmúlt évben 1.241 határozat külföldre történő kézbesítése iránt intézkedtünk. A külföldi hatóság által előterjesztett eljárási jogsegélykérelmek teljesítésének időpontja a kérés komplexitásától függően általában egy-hat hónap.

Az azonnali intézkedést kérő megkereséseket azonnal intézkedés követi. Az utóbbi időben megnőtt azon kérelmek száma, melyekben a teljesítésnél történő jelenléthez kér hozzájárulást a kérelmező. Ezt minden esetben engedélyezzük.

A jogsegély teljesítésénél fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az általunk szolgáltatott adatok a megkereső fél igazságügyi hatóságai előtt bizonyítékként felhasználhatók legyenek.

A büntetés-végrehajtási szakterületen a külföldi hatóságoktól az év folyamán érkezett 245 jogsegélykérelmet minden esetben egy héten belül teljesítettük.

6.2.2. Szabálysértési ügyekben két éve nyújtunk jogsegélyt az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegély-egyezmény kiegészítése alapján. Amíg 2007-ben 48 ügyben, addig az elmúlt évben 281 esetben érkezett ilyen megkeresés. Az ügyek számának rohamos növekedését jól érzékelteti, hogy az elmúlt év utolsó negyedében annyi megkeresést kaptunk, mint az első háromnegyed évben összesen.

A magyar szabálysértési hatóságok 208 esetben éltek előterjesztéssel, amelyek közül 159 volt alkalmas továbbításra, míg 21 esetben meg kellett azt tagadnunk. Hiánypótlást kellett kérnünk 28 ügyben. A megkeresések harmadában – szám szerint 73 ügyben – román, 32 esetben német, 23-ban osztrák, 18-ban francia, 16-ban szlovák, 13-13 esetben cseh és lengyel, 6-ban holland, 4-ben angol, 2-ben belga, egy-egy esetben pedig szlovén, spanyol, dán, bolgár, svéd, szerb, ukrán és ciprusi hatóság eljárási jogsegélyét kezdeményezték.

Külföldről 73 megkeresés érkezett, s ezek 59%-ában – többségében az egyezményhez még nem csatlakozott Olasz Köztársaság rendőrhatalmaitól

érkező ügyekben – meg kellett tagadnunk a kérelem befogadását. 13 esetben teljesítettük a megkeresést, 2 ügyben akadályközléssel, 2 esetben pedig hiánypótlási felhívással éltünk. A külföldi megkeresések jelentős részében jogorvoslattal támadható határozatok hivatalos kézbesítését vagy a közlekedési szabályszegés – jellemzően sebességhatár túllépése – miatt a felelősségre vonáshoz szükséges üzembentartói személyi adatok megküldését kérték. Magyar állampolgárok személyi adatainak kiszolgáltatásánál mind az egyezmények, nemzetközi szerződések, mind a hatályos magyar jogszabályok szigorú előírásokat tartalmaznak, ezért különös alaposággal kellett felülvizsgálni az ilyen tartalmú megkereséseket.

6.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége

Az Ütv. 3. §-a (2) bekezdésének j) pontja értelmében a Magyar Köztársaságnak a Eurojustban való részvételével kapcsolatos feladatokat az ügyészség teljesíti. Az Eurojust magyar nemzeti tagja kinevezését a legfőbb ügyésztől kapja, aki-nek közvetlen alárendeltségében működik, az Eurojust felállításáról szóló 2002/187/IB határozat végrehajtására kiadott 2/2004. (ÜK. 2.) LÜ utasítás alapján.

Az Eurojust egyedülálló szerepet tölt be az európai jogi térségben. Küldetése, hogy európai méretekben előmozdítsa az igazságügyi együttműködés fejlődését. A lisszaboni szerződés szerint az Eurojustból jön létre az Európai Ügyészség.

Az Eurojustban minden tagállamot egy nemzeti tag képvisel, akik együttesen alkotják az Eurojust legfőbb szervét, a Kollégiumot. A nemzeti tagok magas beosztású, nagy tapasztalattal rendelkező ügyészek, akik tagállamuk Eurojust nemzeti szekcióit is vezetik. Az Eurojust elnökét a Kollégium választja a jelöltségüket bejelentő nemzeti tagok közül.

Hatáskörét büntető ügyekben teljes ülésben vagy nemzeti tagjai útján gyakorolja. A nemzeti tagok a hazai joguk alapján rájuk ruházott ügyészi hatáskört is gyakorolhatják nemzeti területükön. Az általuk vezetett nemzeti szekciókhoz tartoznak hágai helyetteseik és asszisztenseik, valamint a tagállamuk által kiküldött, EU által fizetett nemzeti szakértők. 2008-ban a magyar nemzeti tag mellett egy főügyészségi ügyész működött fél évig nemzeti szakértőként, rajta kívül munkáját az EU személyzethez tartozó magyar titkára segítette.

Az Eurojust feladata a határokon átnyúló, komoly tárgyi súlyú, különösen a szervezett bűncselekmények miatt indult büntetőügyek európai dimenziókban, több tagállamra kiterjedő kezelése, nyomozásának és vádhatósági üldözésének EU szintű koordinálása és segítése, összességében az igazságügyi együttműködésének javítása, beleértve a jogsegély- és egyéb kérelmek teljesítésének sokoldalú megkönnyítését. A tagállamoknak ajánlásokat és javaslatokat tehet. Kulcsszerepe van a terrorizmus elleni igazságügyi együttműködésben.

Szoros kapcsolatot tart fenn a Tanáccsal, a Bizottsággal és az Európai Parlamenttel. A bűnügyi tárgyú EU jogalkotás előkészítésében aktívan közreműködik, a brüsszeli tárgyalásokon részt vesz, azokról szakmai véleményt nyilvánít. Keretein belül működik az Európai Igazságügyi Hálózat (EJN) titkársága. Kiemelt partnerei az EJN, az Europol és az OLAF.

A Kollégium az Eurojust 27 fős igazgató tanácsa is. Plenáris ülésein nem csupán jogi kérdésekkel foglalkozik, hanem a csaknem 200 fős szervezet irányításával és működésével kapcsolatos kérdéseket is tárgyalja és dönt azokban. A Kollégiumot mintegy 170 fős EU adminisztratív személyzet szolgálja ki, melynek operatív irányítását az adminisztratív igazgató látja el.

2008-ban a tagállamok igazságügyi hatóságai 1.193 ügyet terjesztettek az Eurojust elé, ami közel 10%-os növekedést jelent 2007-hez képest. Az ügyek több mint 10%-ában koordinációs értekezletre is sor került hazai ügyészek/nyomozók részvételével. Ezekben tagállamonként 2 fő (hazai ügyész és nyomozó) részvételét és a tolmácsolást az Eurojust finanszírozza. A koordinációs értekezletek száma 132 volt, azaz mintegy 30%-kal több a 2007. évinél. Magyarország 2008-ban egy koordinációs értekezletet kezdeményezett és 5 mások által kezdeményezett értekezleten vett részt.

2008-ban a magyar ügyészek mindössze 14 ügyet terjesztettek az Eurojust elé, viszont a más tagállamok igazságügyi hatóságai által Magyarországgal szemben kezdeményezett – köztük gyakran az átlagosnál bonyolultabb – ügyek száma 61-re emelkedett, ami 2007-hez viszonyítva jelentős, 50%-os növekedés. Így az Eurojust magyar szekciójánál a konkrét ügyteher nagyjából azonos volt a 2007. évvel, azonban a tavalyi kiegyensúlyozott belső arány (42: 41) hátrányunkra változott, az irányunkba kezdeményezett ügyek jelentős túlsúlyát (14: 61) eredményezve.

E kedvezőtlen belső arány azonban még mindig alatta marad pl. Spanyolországénak (2008-ban 24 ügyet kezdeményezett, viszont vele szemben 260 ügyet terjesztettek be), és kb. azonos szinten van pl. Lengyelországéval (25: 93) és Belgiuméval (37: 113). Mindez azonban nem változtat azon, hogy Magyarország az általa kezdeményezett 14 üggyel 2008-ban Málta szintjére esett vissza az igen sikeres 2007. év után, amikor a 27 tagállam között a 10. helyen állt. (Figyelemre méltó, hogy 2008-ban Csehország 77, Románia 64, Bulgária 41, Szlovákia 39, Szlovénia 33 ügyet vitt az Eurojust elé.)

Ez azt jelzi, hogy a magyar ügyészeket – mivel erre pozitív jogi előírás nincs – folyamatosan ösztönözni kell arra, hogy a határokon átnyúló elemekkel bíró, komoly tárgyi súlyú és bonyolult ügyekben a nemzeti büntetőeljárás eredményessége és sikere érdekében bátran és kezdeményező módon vegyék igénybe az erre szolgáló EU mechanizmust, az Eurojustot.

A jövő szempontjából a 2008. év igen jelentős volt az Eurojust számára, mivel 2008. január-november között zajlott a Tanácsnak az Eurojust megerősítéséről szóló – a jelenleg hatályos 2002/187/IB határozatot módosító – határozatának tárgyalása. 2008. decemberében a szöveg megkapta a Tanács poli-

tikai jóváhagyását, kihirdetésére 2009-ben kerül sor, a határozatot a nemzeti jogrendszerekben 2011-ig kell érvényesíteni.

A magyar nemzeti tag mind az Eurojust Kollégiumának tagjaként, mind a Legfőbb Ügyészség részéről folyamatosan részt vett az Eurojustra vonatkozó új szabályozással kapcsolatos vitákban és a hazai egyeztetésben.

Az Eurojust Kollégiuma hetente legalább két alkalommal tartott teljes üléseinek a magyar nemzeti tag 2008-ban egyik legaktívabb résztvevője volt, és számos esetben sikerült álláspontját, illetve kezdeményezéseit elfogadtatni, jogi és irányítás/menedzsment kérdésekben egyaránt.

A Kollégium döntés-előkészítő és javaslattevő szerveit jelentő munkabizottságok közül 2008-ban a következőknek volt tagja a nemzeti tag: konkrét ügyek és teljesítmény menedzsment; pénzügyi és gazdasági bűncselekmények; az EU intézményekkel való kapcsolattartással, illetve azok releváns jogalkotási kezdeményezéseivel és tervezeteivel foglalkozó Brüsszel munkabizottság. 2008-ban a magyar nemzeti tag a Brüsszel – Tanács, Bizottság, Európai Parlament munkabizottságnak elnöke is volt.

A Kollégium képviselőjében 2007-ben folytatott tárgyalások eredményeként 2008 februárjában Strasbourg-ban együttműködési megállapodást írt alá az Eurojust és az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat között. Remélhetőleg ennek előnyeit majd a hazai ügyészek is élvezni fogják.

A magyar nemzeti tag képviseli az Eurojustot a Bizottság által létrehozott Justice Forum-ban, amelynek 2008. májusi alakuló ülésén a Bizottság felkérésére Jacques Barrot, az EU igazságügyi és belügyi biztos társaságában tartott nyitóbeszédet. A további üléseken is számos, a büntetőjog és az igazságügyi együttműködés jövőjére vonatkozó kérdésben adott hangot az Eurojust álláspontjának.

A Kollégium, illetve annak elnöke a magyar nemzeti tagot az Eurojust képviselőjében 2008-ban is számos további találkozóra, tárgyalásra és egyéb rendezvényre delegálta.

A magyar szekció létszámhelyzete 2008 második felében lehetővé tette, hogy bekapcsolódjon az Europol analitikus munkafájljaival (AWF) kapcsolatos Eurojust tevékenységbe is, nevezetesen a közösségi ÁFA-csalások, szervezett embercsempészet és termékhamisítás tekintetében.

Az Európai Igazságügyi Hálózat (EJN) ügyészségi kontaktpontja a nemzeti tag közvetlen hazai munkatársa, így a két EU mechanizmus működése messzemenően koordinált, átfedésektől és konfliktusoktól mentes.

2008-ban a hazai ügyészek, illetve más tagállamok kontaktpontjai 151 esetben kérték az ügyészségi EJN kontaktpont segítségét. Ez 2007-hez képest közel 50%-os növekedés. Ebből 101 esetben a kérdés arra irányult, hogy a közvetlen jogsegélykapcsolatokban melyik az illetékes igazságügyi hatóság,

amelyhez a jogsegélykérelmet küldeni kell. A további kérések legtöbbször külföldi jogra vonatkozó információk beszerzésére (15), illetve a jogsegélykérelmek teljesítésének állására, illetve sürgetésére irányult.

A 2008. év az EJNI jövője és megerősödése, illetve az Eurojusthoz való viszonya szempontjából is jelentős volt. Az EJNI-t 10 évvel ezelőtt létrehozó 98/428/IB együttes fellépést felváltotta a 2008/976/IB határozat. Az EJNI kontaktpont intenzíven figyelemmel kísérte a jogalkotási folyamatot és észrevételeit/javaslatait minden szükséges esetben megtette.

7. Az ügyészség személyügyi helyzete

7.1. Az ügyészség személyügyi helyzete

7.1.1. A Magyar Köztársaság ügyészségének személyügyi helyzetét évek óta változatlan stabilitás jellemzi.

A Magyar Köztársaság ügyészségének engedélyezett ügyészi létszáma 2008. január 1-jén 1.681 volt, 2008. december 31-ére pedig – 5 ügyészségi nyomozói álláshely ügyészivé alakításával – 1.686-ra emelkedett. Az utóbbi időpontban a betöltött ügyészi létszám 1.612, a betöltetlen álláshelyek száma 74, aránya 4,3% volt. A korábbi évekhez képest ez az arány tovább csökkent, és az álláshelyek egy részének betöltetlensége a kinevezés feltételül előírt pályázati eljárás hosszadalmasságának tudható be.

Az ügyészek körében a kinevezések és a megszűnések aránya hasonlóan alakult, mint az előző beszámolási időszakban. 73 kinevezésre 39 szolgálati viszony megszűnés jutott. A kinevezések aránya továbbra is közel a duplája a megszűnésekének. Ha ezt összehasonlítjuk a korábbi évekkel, akkor is hasonló képet kapunk. A szolgálati viszony megszűnések több mint fele „természetes okból” eredt.

Az ügyészségi titkárok körében nagymértékben nőtt a fluktuáció, amely az ügyészi kinevezések kitolódásával, illetve az előrejutás bizonytalanabbá válásával magyarázható. 2008-ban 69 titkári kinevezéssel szemben a szolgálati viszony megszűnések száma 14 volt. Ez azt jelenti, hogy a kinevezések egyötödét tették ki a megszűnések, ami az előző évekhez képest jelentős emelkedést mutat.

2008-ban a fogalmazói kinevezések száma 32 volt, a megszűnéseké mindössze 2.

Az ügyészi pálya iránt változatlanul nagy az érdeklődés, bár az elmúlt évben nem számottevően, de visszaesett a fogalmazói álláshelyekre benyújtott pályázatok száma, csökkent a túljelentkezés aránya.

A szervezetnek a létszámbővítés iránti igénye állandósult mind az ügyészek, mind a nem ügyészek körében. Évekre visszamenően a létszám iránti igényeink bejelentésekor az ügyészi feladatok jogszabályi változására (növeke-

désére) hivatkoztunk, de rámutattunk az ügyészségi ügyintézők alkalmazásának a szükségességére, valamint az ügyvitelt ellátók kedvezőtlen arányára is.

A központi költségvetés igényeinket legfeljebb részben teljesítette. Ezen túl az állami költségvetés ismert kedvezőtlen helyzete miatt 2006-ban 5 ügyészi és 5 tisztviselői álláshelyünk szűnt meg.

2008-ban a fegyelmi eljárások száma 23 volt, az előző évi 21-el szemben, viszont a fegyelmi eljárások megszüntetése a 2007. évi 3-ról 7-re emelkedett. A fegyelmi büntetések közül még mindig az enyhébbek aránya a nagyobb.

A 2007. évben az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény (Üsztv.) rendelkezései elsősorban a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség módosításával összefüggésben változtak (2007. évi CLII. törvény az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről). Az ügyészségi alkalmazottak jogállása a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény módosításával összefüggésben is változott. A 2008. január 1-jétől hatályos módosítás elsődlegesen a munkaidő beosztására hatott.

7.1.2. A katonai ügyészi szervezet engedélyezett létszáma 182, ebből 77 ügyész. Az ügyészi álláshelyekből 2008. december 31-én 66 volt betöltve. Az évközi fluktuáció minimális volt, csak 2 főt érintett. A közel 15%-os ügyészi létszámhiány természetesen befolyással volt a katonai ügyészi szervezet munkájára, mely az ügyészek többletmunkájában, egyéni leterheltségében jelentkezett.

Az elmúlt évben összesen 11 kinevezésre került sor: 2 vezetői tisztségre, 7 beosztott katonai ügyészi és 2 titkári tisztségre. A kinevezettek túlnyomó többsége „saját nevelésű” munkatársaink közül került ki. E tény a tudatos, tervszerű utánpótlás nevelésnek tulajdonítható.

A 2008-as év ismét bizonyította, hogy a katonai ügyészi szervezetben fegyelmezett katonák, ügyészségi alkalmazottak teljesítenek szolgálatot, a fegyelmi helyzet ugyanis csaknem kifogástalan volt, mindössze kettő kisebb súlyú fegyelemsértés miatt kellett – nem ügyésszel szemben – eljárni.

7.2. Az ügyészek képzése, továbbképzése

7.2.1. 2008-ban az ügyészek, az ügyészségi titkárok és az ügyészségi fogalmazók mintegy 75%-a (ezen belül a fogalmazók 95%-a) részese volt a szervezett továbbképzés valamely formájának.

Az oktatási-továbbképzési tevékenység fókuszában az ügyészi utánpótlás képzése, az ügyészi továbbképzés és az idegennyelvi-képzés állt.

Működésének harmadik évébe lépett a fogalmazók és titkárok intézményes képzésének keretét alkotó Magyar Ügyészképző Központ (MÜK). A MÜK az eddigi bevált oktatási rendszerre épült. A fogalmazókat a területi ügyészi

szerveknél továbbra is instruktorok segítik a joggyakorlat során a szakmai ismeretek, jártasságok megszerzésében. Egységes tematika és program alapján történik a jogi szakvizsgára való felkészítés, a szakmai-elméleti képzés. A központi képzés keretében a 2006-ban és 2007-ben kinevezett fogalmazók számára márciustól-decemberig 5 napos tanfolyami blokkokban, 10 oktatási héten folyt a képzés – a fogalmazók létszámának csökkenése miatt – most már csak évfolyamonként egy-egy csoportban, a Balatonlellel Oktatási Központban.

Az előadásokat az ügyészi szervezet nagy szakmai tapasztalattal és elméleti felkészültséggel rendelkező ügyészségi vezetői és ügyészei tartották, díjazás nélkül. Többségük előadását írásbeli formában is elkészítette, amelyet a belső elektronikus hálózaton elérhetővé tettünk a hallgatók számára. Megállapítható, hogy a négy féléves – összesen 320 oktatási órából álló – intézményes tanfolyamsorozat sikeres és eredményes, mert erősíti a hivatástudatot, biztosítja az egységes szemlélet kialakítását, és hozzájárul a szakvizsga jó eredményre való letételéhez.

A MÜK keretében folytatódott a titkárok szervezett képzése, melynek célja a gyakorlati, kriminalisztikai, retorikai ismeretek átadásával felkészíteni a titkárokat az ügyészi hivatásra. Összesen 69 büntető szakterületi titkár részesült képzésben.

A fogalmazók és titkárok továbbképzéséhez hozzájárultak mindazok a belföldi és külföldi rendezvények, pályázatok, amelyeken lehetőségük nyílt a részvételre. Országos perbeszéd- és jogesetmegoldó verseny, sikeres Szakmai Tudományos Konferencia, Kozma Sándor Tudományos Pályázat, bukaresti nemzetközi fogalmazói verseny említhető e körben.

Az ügyészek számára rendezett központi tanfolyamok, konferenciák változatlanul a szervezet irányításának egyik fontos eszközét képezik és hozzájárulnak az új jogszabályok megismertetéséhez, az egységes gyakorlat kialakításához. 10 tanfolyamot tartottunk, összesen 500 ügyész részvételével. Többek között a büntető szakterületi és magánjogi, közigazgatási jogi főügyész-helyettesek, közlekedési szakterületi, gyermek- és ifjúságvédelmi szakterületi, büntetés-végrehajtási szakügyészek, valamint a főügyészségi sajtószóvivők számára volt továbbképzés. Megrendeztük a három egyhetes szakaszból álló kriminalisztikai tanfolyamot is.

A saját szervezésű tanfolyamokon kívül nagy számban vettek részt ügyészek belföldi és külföldi rendezvényeken. A külföldi képzési programokon 45 ügyész, titkár, fogalmazó képviselte a szervezetet. Minden olyan – az ügyészség számára szakmailag hasznos – lehetőséggel éltünk, amelyet más, főként európai uniós országok képzési intézményei ajánlottak fel. Az ügyészség ugyanis – az Európai Igazságügyi Képzés Hálózatának (EJTN), továbbá az Európa Tanács képzési hálózatainak tagjaként, valamint kétoldalú kapcsolatai alapján – tájékoztatást kap minden fontos oktatási programról, amely nemcsak meghívást, de esetenként költségmentességet, illetve redukált részvételi költséget is jelent. A legfontosabb témák: a csalás és korrupció elleni

küzdelem, a terrorizmus elleni küzdelem, az emberkereskedelem elleni küzdelem, az interneten elkövetett bűnözés, a környezet elleni bűncselekmények voltak.

A külföldi képzési lehetőségek igénybevételének és a nemzetközi bűnügyi együttműködésben a kapcsolattartásnak feltétele a magas szintű idegennyelv-tudás. Az idegennyelv-tudási arányok tovább javultak. Az ügyészek 53,7%-a, a titkárok 84,3%-a, a fogalmazók 96,9%-a rendelkezik idegennyelv-tudással, ez évi közel 3%-os növekedést jelent. Az uniós tagságunk szempontjából fontos néhány további adat: 610 az angol, 434 a német és 67 a francia közép- vagy felsőfokú nyelvvizsga. A tényleges nyelvtudásról önkéntes adatközléssel adatbázist hoztunk létre, amely jelentős segítséget nyújt az idegennyelv-tudást igénylő programokra való kiválasztásban (152 nyelvvizsgával rendelkező ügyész kérte felvételét a listára). Folytatódott a nyelvtanulás hivatali támogatása. 70 ügyészségi alkalmazott angol és német nyelvtanulását támogattuk munkaidő-kedvezményel, jogi szaknyelvi tanfolyamokon részbeni tandíj átvállalással.

A szakmai továbbképzés része az ügyészek posztgraduális tanulmányainak támogatása. Az egyetemek jogi, illetve közgazdasági karainak keretében működő posztgraduális szakokon 469 ügyész, titkár szerzett eddig szakjogász diplomát. A másoddiplomások száma annak ellenére is dinamikusan nőtt, hogy 2008-ban csökkent a hivatali támogatás, mivel az ügyészek – felismerve a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességét és a pályafutásukra gyakorolt pozitív hatását – támogatás nélkül, önerőből is vállalják a képzéssel járó pluszterheket.

7.2.2. A beszámolási időszakban a katonai ügyészek mintegy 70%-a, a titkárok, fogalmazók 100%-a vett részt szervezett szakmai továbbképzés valamilyen formájában.

Az eseti jellegű tanfolyamok, továbbképzések mellett a nyelvi és a posztgraduális szakmai képzés került előnybe. Szűkös anyagi lehetőségek miatt tanulmányi szerződésekkel továbbra is csak a szakjogászi másoddiploma, valamint a katonai ügyészi szervezet érdekeivel egybeeső szakképesítés megszerzése támogatható. E célirányú képzéseknek megfelelően a katonai ügyészek, titkárok, fogalmazók közel 25%-a (16 fő) rendelkezik szakjogász másoddiplomával és több, mint 70%-a (49 fő) rendelkezik – többben kettő, néhányan pedig három – idegen nyelvvizsgával.

8. Az ügyészségi informatika

Az informatika ma már alapvetően beépült a jogi munkafolyamatokba. A hatékony igazságszolgáltatáshoz nélkülözhetetlen a gyors, megbízható, illetve folyamatos szervezeten belüli és társszervi információcsere. A mindennapi munka ellátásához szükséges informatika működtetése és fejlesztése, a jogszabályok által előírt elektronikus eljárási módok bevezetése, a hatékonyságnövelés megvalósítása ugyanakkor rendkívül költségigényes.

A Magyar Köztársaság ügyészsége országos, minden telephelyet érintő táv-adatátviteli hálózatot (Praetor Net) működtet. Ennek szolgáltatásai kiterjednek az internet elérésére, a gyors információ-átadást biztosító elektronikus levelezésre, ügyészségi munkát támogató – ügyészségi, illetőleg külső fejlesztésű – adatbázisok, nyilvántartások lekérdezésére.

A rendszer kiépítettsége lényegében 100%-os. Mintegy 3.200 ügyészségi alkalmazott éri el – saját munkaállomásán keresztül, jogosultságainak megfelelően – e hálózatot, mely folyamatosan képes biztosítani az alkalmazások, adatok on-line elérését.

Jelenleg valamennyi ügyészségi szervezeti egységnél lehetőség van az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM) és az Országos Rendőr-főkapitányság nyílt adatfeldolgozó rendszeréből, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Fogvatartotti Rendszeréből, valamint az IRM Cégnyilvántartó Rendszeréből történő lekérdezésre.

Különös jelentősége van a rendőrség által kifejlesztett NETZSARU ügyviteli és ügyfeldolgozó rendszerhez való csatlakozásnak. Ennek segítségével követhetőbb a nyomozó hatóságok nyomozási tevékenysége, közvetlenebbé vált az ügyész által gyakorolt nyomozás felügyelet, így a nyomozások még eredményesebbek, hatékonyabbak lehetnek. Ezen túlmenően várhatóan ez a rendszer biztosítja az egységes nyomozó hatósági és bűnügyi statisztika elektronikus adatrögzítését és áramoltatását.

Az ügyészség a büntetőeljárással érintett terheltek adatait tartalmazó – az ügyészségi ügyviteli adatokat feldolgozva létrehozott – adatbázis analízisát, az összefüggések felderítését végző rendszert működtet; ennek kiemelkedő fontosságát mutatja, hogy felhasználásával az ügyészség évente növekvő számú, több tízezer személy vonatkozásában szolgáltat adatot a törvényi felhatalmazással rendelkező katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatok megkeresése nyomán.

Az ügyészségi Informatikai Stratégia kiemelt feladatként kezeli az ügyészségnek a jogszabályok által előírt, számítástechnikán alapuló adatáramlásba történő teljes körű bekapcsolását, a társszervekkel való informatikai együttműködéseink további fejlesztését, az adminisztrációs munkaterhek csökkentését, az ügyészség munkáját támogató nyilvántartások minél szélesebb körű elérhetőségének biztosítását.

A 2008. évben ennek megfelelően, a jogszabályi változásokat követve folyamatosan korszerűsítettük a saját fejlesztésű ügyviteli, nyilvántartó és statisztikai rendszereinket. Folytattuk az egységes informatikai jogosultságkezelő rendszer kialakítását. A TakarNet adatainak használatához pilotprojektet kezdtünk meg, illetve elkészítettük a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ részére szolgáltatott adatok elektronikus továbbítását biztosító rendszert.

A munkaállomások, valamint a hozzájuk kapcsolódó alkalmazások zömének erkölcsi és fizikai avulása 2008-ra elérte azt a szintet, amikor napi problémává vált, hogy a külső rendszerekkel is kapcsolatot tartó központi rendszerek korszerűsítése és az új beszerzések során telepített, frissített technológiák nem voltak képesek együttműködni a hálózat „régén” beszerzett eszközeivel. Ezért – felgyorsítva az előző évben megkezdett tevékenységet – folytattuk, illetőleg befejeztük az elavult – a teljes állomány mintegy 25%-át érintő – munkaállomások és monitorok korszerűbbre cserélését. Aktualizáltuk a hálózat védelmét és biztonságát garantáló rendszereinket.

Bár az elmúlt évek jelentős fejlődést eredményeztek, az ügyészségi alkalmazottak számítástechnika-alkalmazási képzettsége, informatikai biztonsági tudatossága még mindig nagyon széles skálán mozog. A Magyar Ügyészség Képző Központ tematikájának részeként biztosítjuk testre szabott oktatásokkal, segédletekkel ennek folyamatos fejlesztését, naprakészen tartását.

Az ügyészség delegált képviselői részt vesznek a bűnügyi statisztika korszerűsítésére létrehozott munkacsoport munkájában. Az elmúlt évi munka eredményeként 2009. január 1-jével új nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika került bevezetésre. Ebben valamennyi érintett szervezet egységes elvek, szabályok alapján rögzíti az ismertté vált bűncselekményekre vonatkozó adatokat. A rendszer kialakításánál a két legfontosabb szempont a bűnözés magyarországi helyzete iránt érdeklődők szélesebb körű, frissebb adatokkal való ellátása, ugyanakkor az adatszolgáltatók adminisztrációs terheinek csökkentése volt.

Saját fejlesztésű ügyviteli alkalmazásaink naprakész információt képesek adni az ügyészség büntetőjogi, magánjogi, törvényességi felügyeleti tevékenységéről, illetve a nyilvántartott adatok alapját képezik azoknak a központi ellenőrzött és jóváhagyott információs rendszereknek, melyek részesei a Kormány Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programjának (OSAP).

Az ügyészség papír alapú kiadványokon, illetve elektronikus formában is megjelenteti a bűnözés, a bűnüldözés, a vádképviselet, illetve az ügyészségi tevékenység más aktuális adatait. A közvélemény mellett tájékoztatást adtunk az Országgyűlés elnökének és alelnökeinek, az Alkotmánybíróság és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökeinek, az Országgyűlés bizottságainak, a parlamenti pártok frakcióvezetőinek, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumnak, valamint az országgyűlési biztosoknak.

Az ügyészség a 2008. évben is teljesítette a közérdekű információk szolgáltatásának törvényes kötelezettségét. Honlapunkon (<http://www.mklu.hu>) az elektronikus információszabadságról szóló törvény által előírtakon túlmenően továbbra is folyamatosan közzétesszük a – tapasztalatok szerint leginkább közérdeklődésre számot tartó – tájékoztatásokat, statisztikai adatokat.

Az ügyészség folyamatosan szolgáltatott statisztikai adatot szervezeten kívülről érkező eseti megkeresésre. Ezek zöme minisztériumok, társszervek részére történt adatközlés, de ugyancsak jelentős a tudományos kutatások-

hoz, a nemzetközi szervezetek, illetve a sajtó, média részére adott adatok aránya.

Hazai és nemzetközi együttműködésünk kapcsán kiemelendő

- a Hamisítás Elleni Nemzeti Stratégia Statisztikai Munkacsoportjában való részvétel,
- a MONAYVAL ország-vizsgálattal összefüggő feladatok tárgyában megalkult Tárcaközi Bizottságban való részvétel, illetőleg
- az Európai Csaláselleni Hivatal (OLAF) információs rendszeréhez (AFIS) történő csatlakozás, technikai feltételek, illetve rendszergazda biztosításával;
- a Schengeni Információs Rendszer (SIS) magyar munkacsoportjában való részvétel;
- az EUROSTAT Statistics on Crime, Victimisation and Criminal Justice munkacsoportjában való nemzeti képviselő;
- az Information and Communication Technology for the Public Prosecutor's Offices (ICT4PPO) AGIS projektben való részvétel;
- az European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics, 2004-2007 kiadvány összeállításában való közreműködés.

2008-ban a nagy kiterjedésű hálózat gazdaságosabb üzemeltethetősége érdekében részben végrehajtottuk szervereink konszolidációját, mely lehetőséget nyújt az ügyészségi informatikai hálózat sávszélességének megfelelő bővítésére. Ez technikai alapot teremt egyes, 2009-re tervezett informatikai fejlesztésekhez is. Legnagyobb erőforrást előreláthatóan az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika ügyészségi adatainak elektronikus rögzítését biztosító NETZSARU rendszerhez való zökkenőmentes hozzáférés, valamint az ügyészségi elektronikus dokumentum- és ügyfélkezelő rendszer megvalósításának megkezdése igényli majd.

9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei

9.1. Az ügyészi szervezet szakmai feladatainak ellátására az elmúlt évben fejezeti szinten 29.997,7 millió forint eredeti előirányzat állt rendelkezésre, amely 1.017,7 millió forinttal, 3,5%-kal haladta meg az előző évi előirányzatot. A kiadási előirányzat növekedéséből 1.001,7 millió forint a támogatásnál, 16,0 millió forint pedig a saját bevételnél jelentkezett. A 2007. évhez képest jelentősen – 684,4 millió forinttal – emelkedett a működési költségvetés, a felhalmozási költségvetés eredeti előirányzata 450,0 millió forinttal változott.

A tárgyév folyamán a különböző jogcímenek végrehajtott előirányzat módosítások következtében a módosított előirányzat 32.875,5 millió forintra emelkedett. Az előirányzat változásban két tényező birt döntő jelentőséggel:

- A 2007. évi előirányzat-maradvány (843,3 millió forint) igénybevétele,
- A központi költségvetés 2008. évi céltartaléka terhére év közben biztosított 2.175,2 millió forint többlet-támogatás, amely az alábbi jogcímenek kifizetését biztosította:

= a 2007. év után 2008-ban járó 13. havi illetmény kifizetése 914,4 millió forint,
= 2008. évi illetmény-emelés 1.083,3 millió forint,
= 2008. évi egyszeri kereset kiegészítés I. és II. üteme 177,5 millió forint.

A fejezetnél a 2008. évben a működési kiadások – döntően az infrastruktúra bővülése és az inflációs hatások miatt történő – növekedése ellenére a kiegyensúlyozott működési feltételeket egész évben sikerült biztosítani. Egyre nagyobb hangsúlyt kapott a gazdálkodásban a napi működés zavartalan feltételeinek megteremtése, az előző évek fejlesztéseinek eredményeként megvalósult informatikai eszközellátottság szinten tartása, illetve javítása, a birtokba vett új épületek modern infrastruktúrájával együtt járó megemelkedő üzemeltetési költségek megfelelő biztosítása.

A szervezet által képzett fejezeti egyensúlyi tartalék összeg 841,0 millió forint volt. A Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény (Kvtv.) 52. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján az előirányzat teljes összege az intézményi beruházások fedezetéhez került igénybevétele.

A 2008. évben rendelkezésre álló forrás szerkezete az előző évekhez képest alig változott, a kiadások forrását mintegy 97,0%-ban a tárgyévi támogatás, kisebb mértékben az előző évi előirányzat-maradvány igénybevétele (2,6%) és mindössze 0,4%-ban a saját bevétel biztosította.

A beszámolási időszakban rendelkezésre álló támogatási előirányzat a Magyar Államkincstár által 100%-ban finanszírozásra került.

A felhasznált előirányzatból – az előző évekhez hasonlóan – 86,8%-ot a személyi jellegű kiadások és a kapcsolódó járulékok tették ki, mindössze 4,4% jutott a fejlesztésre, 8,8% pedig az üzemeltetési kiadásokra került felhasználásra.

Személyi juttatásra 20.895,5 millió forint felhasználása történt meg, amelyből 14.782,6 millió forint volt a rendszeres személyi juttatás, 5.941,9 millió forint a nem rendszeres személyi juttatás és 171,0 millió forint a külső személyi juttatás.

A legalacsonyabb ügyészi alapilletmény 2008. január 1. napjától 339.000 forintról 356.000 forintra történő emelése miatt a Kvtv. 4. §-ának (7)-(8) bekezdései alapján a központi költségvetési céltartalékból a fejezet a 2008. évi illetmény emelésére 1.083,3 millió forint, a 2007. év után járó tizenharmadik havi illetmény 2008. januári elszámolására 914,4 millió forint, a 2008. évi egyszeri kereset kiegészítés I. és II. ütemének kifizetésére 177,5 millió forint többlettámogatásban részesült.

A nem rendszeres személyi juttatásokra 1.812,8 millió forint kifizetése történt meg, melyek döntően a következő jogcímen kerültek elszámolásra: jutalom, jubileumi jutalom, ruházati költségtérítés és étkezési hozzájárulás.

Az ügyészségi alkalmazottak lakáshoz jutásának feltételeit 2008-ban 74,4 millió forint kamatmentes munkáltatói kölcsön folyósításával támogattuk. Összesen 60 fő részesült átlagosan 1.240 ezer forintos támogatásban.

Dologi kiadásokra 2.776,1 millió forintot használtunk fel, amely 52,2 millió forinttal haladja meg az előző év felhasználását. Bár a felhasználás növekedése az előző évhez képest lassult, de jól érzékelhető az áremelkedés mellett a fejlesztésekkel évről évre bővülő új, vagy felújított épületek magasabb komfortjával járó, magasabb üzemeltetési költség is. A dologi kiadások 19,3%-át készlet beszerzésre (ezen belül irodaszer- és nyomtatvány-beszerzésre 4,9%-át, folyóirat-beszerzésre 3,9%-át), 12,4%-át kommunikációs szolgáltatásokra (telefon, telefax, internet, ügyészségi országos számítógépes hálózat üzemeltetése), 4,7%-át karbantartásra, 19,4%-át az ügyészségi épületek üzemeltetésére, 7,2%-át szakértői díjakra, fordítási és tolmácsolási kiadásokra, közbeszerzési eljárások díjaira fordítottuk.

A fejezetnél a befektetett eszközök nettó értéke a beszámolási időszak végén 14.006,2 millió forint volt, amely 722,5 millió forinttal haladta meg az előző évi időszak záró értékét.

A vagyonváltozáson belül legnagyobb mértékben – az év közben megvalósult beszerzések és rekonstrukciók nyomán 703,5 millió forinttal – az ingatlanok nettó értéke emelkedett. Kis mértékben nőtt az immateriális javak (19,2 millió forinttal) és a járművek (3,2 millió forinttal) nettó értéke. A gépek, berendezések és felszerelések eszközcsoportban az eszközbeszerzések értéke elmaradt az elszámolt értékcsökkenés és egyéb állomány csökkenés értékétől, így az eszközcsoport mérleg szerinti értéke 59,2 millió forinttal csökkent.

Év végén a befejezetlen beruházások állománya 468,2 millió forint volt.

A tárgyévben a fejezetnél felhalmozási kiadásokra 794,9 millió forint eredeti előirányzat állt rendelkezésre, amelyet az év közbeni előirányzat változások – döntően az előző évi maradvány, valamint a tartalék e célra történő igénybevétele – 2.567,2 millió forintra módosítottak.

Központi beruházási előirányzata a fejezetnek nem volt. Intézményi beruházásra fordítható előirányzat 670,9 millió forint volt, amelyet az év közbeni előirányzat módosítások 2.408,8 millió forintra emeltek.

Felújításra mindössze 100,0 millió forinttal rendelkezett a fejezet, amely az évközi módosításokkal 134,4 millió forintra változott. Egyéb intézményi felhalmozási kiadásra 24,0 millió forint állt rendelkezésre. A felhalmozásra rendelkezésre álló forrást 100%-ban lekötöttük. A felhalmozási kiadásoknál 1.208,8 millió forint maradvány keletkezett.

2008-ban a fejezet a beruházásokra rendelkezésre álló forrásokat a következő jelentősebb beruházásokra, felújításokra használta fel.:

Beruházás értéke (millió forintban)

Csongrád Megyei Főügyészség épületének rekonstrukciója	276,4
Szombathelyi Városi Ügyészség épületének rekonstrukciója	182,2
Szegedi Fellebbviteli Főügyészség épület rekonstrukciója	51,0
Nagykanizsai Városi Ügyészség épületének rekonstrukciója	23,6
Számítástechnikai beszerzések	410,3
Gépjármű beszerzés	63,1
Fővárosi Főügyészség Akadémia utcai épületének felújítása	34,9
Ajkai Városi Ügyészség épületének felújítása	26,3
Ceglédi Városi Ügyészség épületének felújítása	14,5

A fejezet 220,6 millió forint beruházási előirányzat átadást hajtott végre a VI. Bíróságok fejezet részére a bíróságok és az ügyészségek által közösen használt épületek bővítésére, felújítására.

9.2. A katonai ügyészség részére a Honvédelmi Minisztérium a 2008. év elején 1.149 millió forint költségvetési előirányzat keretét biztosított, amely nem tartalmazta az ügyészi illetményalap emelkedés, valamint a 13. havi illetményelőleg havi összegének fedezetét. Az ehhez szükséges előirányzat év közben és év végén került biztosításra, melynek összege 158 millió forint volt. A módosított előirányzat 1.307 millió forint volt, amelynek felhasználása, teljesítése 99,4%-os volt az év végén.

A katonai ügyészség alapfeladatainak végrehajtásához szükséges napi dologi, logisztikai ellátáshoz a tárgyév elején 77 millió forint összegű költségvetési előirányzat lett jóváhagyva. Év végére 8,6 millió forint pótelőirányzattal biztosítottuk az év során felmerült feladatok, kiadások megnövekedett fedezetét.

A Honvédelmi Minisztérium forráshiánya miatt továbbra sem sikerült 2008-ban lecserélni a 8-10 éves szolgálati személygépjárműveket, melyek rendszeres, üzemképes karbantartása egyre költségesebb.

Továbbra is gondot jelent a katonai ügyészségek által használt számítástechnikai eszközpark (6-7 éves számítógépek, programok, stb.) elavultsága, amely már nem felel meg a kor követelményeinek.

10. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet

10.1. Az ügyészek tudományos tevékenysége

Az ügyészek megbecsült résztvevői a jogi tudományos közéletnek. A Jogtudományi Közlönyben, a Magyar Jogban és más szakmai tudományos folyóiratokban rendszeresen jelennek meg cikkeik, tanulmányaik. Az Ügyészek Lapja

is helyet ad tudományos igényű cikkeiknek (így a 2008. évi Szakmai Tudományos Konferencián elhangzott 14 legjobb előadás szerkesztett változatából különszám készült). Számos ügyész szerzője szakkönyvnek, egyetemi tankönyvnek, felsőfokú oktatási kiadványnak. Az ügyészek közül 11 fő rendelkezik tudományos fokozattal, 30 ügyész, titkár, fogalmazó pedig PhD megszerzését célzó szervezett továbbképzésben vesz részt. Az egyetemek állam- és jogtudományi karain, és más felsőfokú oktatási intézményekben és posztgraduális szakokon közel 70 ügyész oktat.

10.2. Az Országos Kriminológiai Intézet

Az Országos Kriminológiai Intézet a Legfőbb Ügyészség tudományos és kutató intézeteként átfogóan foglalkozik a bűnözés okainak, a megelőzés lehetőségeinek, valamint a bűnözés és bűnüldözés aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatásával. Az Intézet munkáját segítő és ellenőrző Tudományos Tanácsban a Magyar Tudományos Akadémia, az egyetemek jogi karai és a bűnüldözésben érintett központi közigazgatási szervek magas rangú képviselői foglalnak helyet. Az Intézetben végzett kutatások eredményeit és az itt kidolgozott javaslatokat rendszeresen használják a különböző minisztériumok és országos hatáskörű szervek.

Az Intézet kutatói közül jelenleg tizenkettőnek (44%-nak) van tudományos fokozata. A kutatók közül kettő rendelkezik akadémiai doktori, tíz pedig kandidátusi, illetve Ph.D fokozattal, míg négy kutató habilitált egyetemi tanári fokozattal is rendelkezik. 2008-ban három kutató szerzett Ph.D fokozatot és további hét vett részt Ph.D képzésben.

Az OKRI kutatások eredményei – különösen a Legfőbb Ügyészség által kezdeményezett kutatások körében – a Legfőbb Ügyészség kodifikációs és jogértelmezési tevékenységében hasznosulnak. Mindemellett a bűnügyi tudományok elméleti teljesítményét is gazdagítják, különösen a kriminálprevenció és a kriminálpolitika területén. Említésre érdemes az egyetemi, főiskolai oktatómunkában, valamint a posztgraduális képzésekben történő hasznosulásuk is.

A kutatók a tárgyévben összesen 100 publikációt jelentettek meg, ebből tizenötöt idegen nyelven. (Utóbbiak közül 6 külföldön jelent meg.) A publikációk között 8 monográfia és 47 könyvfejezet szerepel. 24 tanulmány tudományos szaklapban jelent meg, 14 értekezés a Kriminológiai Tanulmánykötetben, 4 tudományos cikk pedig különböző konferenciai kötetekben.

A tudományos közéletben való jelenlétet jelzi a jelentős konferencia részvétel. Az Intézet kutatói 2008-ban különböző konferenciákon és szakmai (nemzetközi) fórumokon összesen 108 előadást tartottak, amelyekből 15 hangzott el idegen nyelven.

A tárgyévben az Intézetben összesen 38 kutatás zajlott, ezek kétharmada be is fejeződött.

Az OKRI nemzetközi kapcsolatai több szinten és különféle formában valósulnak meg.

Az Intézet hagyományosan jó nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező kutatóhely. Az egyik legrégebb, és legjobban működő kapcsolat a freiburgi Max-Planck Intézethez fűződik, amellyel immár évtizedek óta jól működik a tapasztalat- és információcsere, a közös konferenciák szervezése, és az MPI számos esetben fogad OKRI kutatót ösztöndíjasként. (Az elmúlt évben három kutatónk kapott ösztöndíjas meghívást.)

Az Intézet nemzetközi elismertségét a külföldi konferenciákon való megjelenés mellett a határokon átívelő kutatások alapozzák meg. Az elmúlt évek során számos nemzetközi vizsgálatban bizonyította az OKRI, hogy ezekben képest helyt állni, és alkalmas arra, hogy egy erős, regionális szerepet is betöltő kutatóhellyé váljon. Az Intézet az évek folyamán több nemzetközi kutatási együttműködésben vett részt (pl. az AGIS kutatás, az ISRD kutatás).

A kutatók jelentős része tagja vagy tisztségviselője egy vagy több tudományos, ill. a tudományos munkával összefüggő nemzetközi szakmai szervezetnek. (Például: EU European Commission [emberkereskedelem]; EU Commission AGIS Bizottság, Managing Committee; EU COST A21 Management Committee; International Society of Criminology, Scientific Committee; EUCPN).

***

Befejezésül megemlítem, hogy a jogi intézmények és a fegyveres testületek iránti állampolgári bizalom tekintetében az ügyészségek – immáron második éve – stabilan a második helyet foglalják el. Az általános bizalomvesztés sajnos kihatott az igazságszolgáltatásra is, így a 2008-as januári 56%-os bizalmi index decemberre 50%-ra csökkent, az első helyezett Alkotmánybíróság 65%-os bizalmi indexe pedig 55%-ra esett vissza. Az elmúlt év érdekessége, hogy a rendőrségbe vetett bizalom az év öt hónapjában megelőzte a bíróságokat, az ügyészségeket azonban egyik hónapban sem. Az ügyészség bizalmi indexe januárban elérte az 56%-ot, év közben 54-55% között mozgott, míg az év végére az említett 50%-on állt meg (Medián).

Tisztelt Országgyűlés!

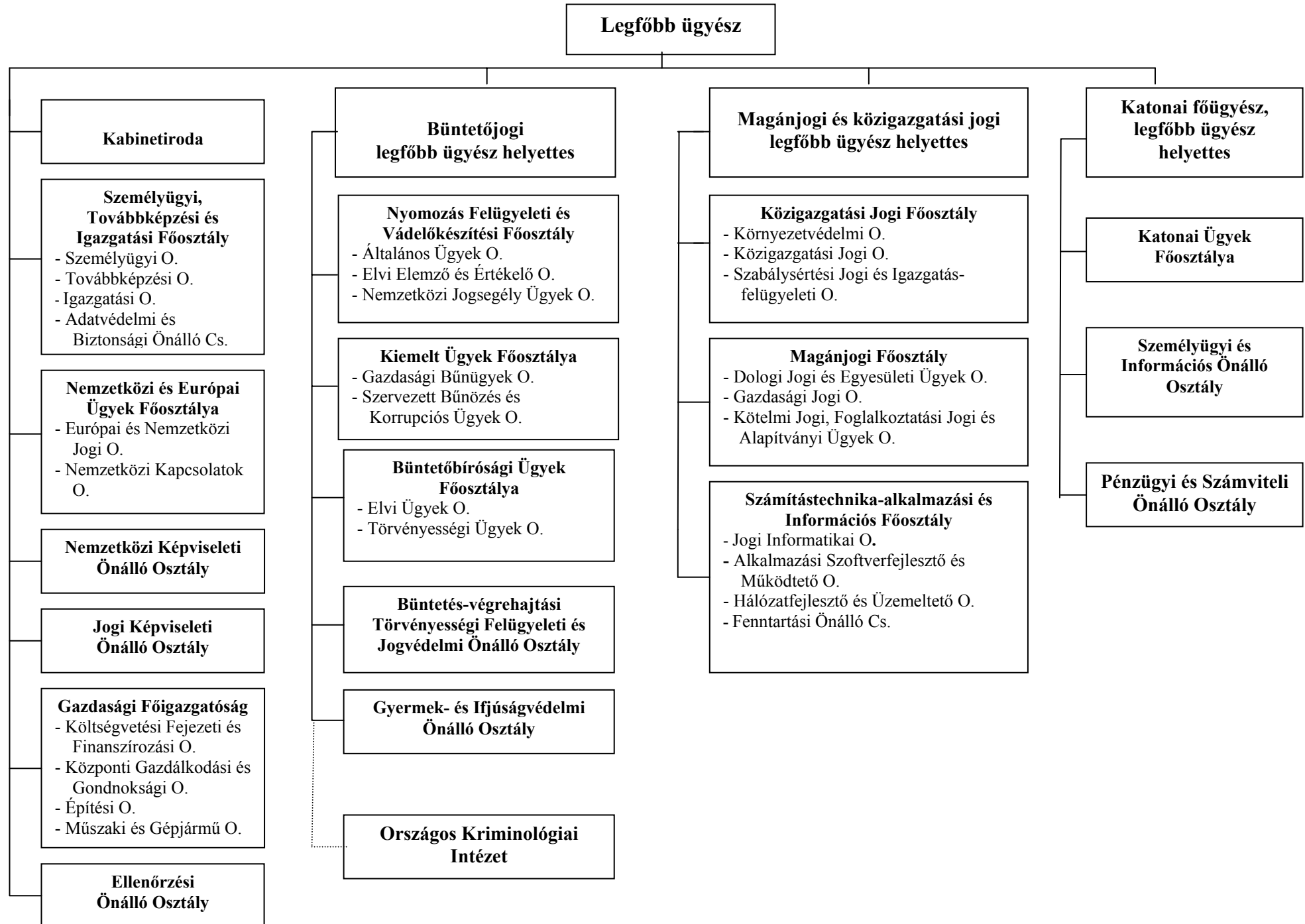
Az előzőek alapján úgy vélem, hogy az ügyészség – az Európai Unió keretében – 2008-ban is megfelelt azoknak a kihívásoknak, amelyek elé az állandó és új feladatok, valamint a bűnözés változásai állították.

Kérem, hogy beszámolómat fogadják el.

Budapest, 2009. május 5.

(Dr. Kovács Tamás)

Függelék

**Statisztikai táblák és ábrák
a Magyar Köztársaság legfőbb ügyészenek
az ügyészség 2008. évi tevékenységéről
szóló országgyűlési beszámolójához**

TÁBLAJEGYZÉK

1. sz. tábla	Az ügyészségi ügyforgalom alakulása az 1999-2008. években
2. sz. tábla	Az ügyészi szervezet tevékenységének fontosabb mutatói az 1999-2008. években
3. sz. tábla	A főügyészségek ügyforgalma a 2008. évben
4. sz. tábla	Az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása az 1999-2008. években
5. sz. tábla	Az ismertté vált bűnelkövetők számának alakulása az 1999-2008. években
6. sz. tábla	A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös és többszörös visszaeső) előéletű bűnelkövetők számának alakulása az 1999-2008. években
7. sz. tábla	A külföldi állampolgárságú bűnelkövetők számának alakulása az 1999-2008. években
8. sz. tábla	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok számának alakulása az 1999-2008. években
9. sz. tábla	Az ügyészségi határozatok elleni panaszok számának alakulása az 1999-2008. években
10. sz. tábla	Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása az 1999-2008. években
11. sz. tábla	A bűnelkövetők, a fiatalok bűnelkövetők, valamint a gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása az 1999-2008. években
12. sz. tábla	Ügyészi törvényességi vizsgálatok az 1999-2008. években
13. sz. tábla	Az ügyészi törvényességi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált kiemelt intézkedések az 1999-2008. években
14. sz. tábla	Ügyészi törvényességi vizsgálatok eljáró ügyészségek szerint a 2008. évben
15. sz. tábla	Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység a 2000-2008. években
16. sz. tábla	Elővezetések ügyészi jóváhagyása az 1999-2008. években

17. sz. tábla	Törvényességi kérelmek száma és megoszlása az 1999-2008. években
18. sz. tábla	Törvényességi kérelem alapján tett kiemelt ügyészi intézkedések az 1999-2008. években
19. sz. tábla	Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett érdemi intézkedések az 1999-2008. években
20. sz. tábla	Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett intézkedések az ügy tárgya szerint a 2008. évben
21. sz. tábla	Felelősségre vonás kezdeményezése a magánjogi és a törvényességi felügyeleti tevékenység során az 1999-2008. években
22. sz. tábla	Jogszabálytervezetek észrevételezése az 1999-2008. években
23. sz. tábla	A katonai büntetőeljárásban ismertté vált bűnelkövetők számának alakulása az 1999-2008. években
24. sz. tábla	A katonai büntetőeljárásban az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása az 1999-2008. években
25. sz. tábla	A katonai büntetőeljárásban az elsőfokú bírósági tárgyaláson kifejtett ügyészi tevékenység az 1999-2008. években
26. sz. tábla	A váderedményesség alakulása a katonai büntetőeljárásban az 1999-2008. években
27. sz. tábla	A katonai ügyészségi nyomozások időtartama az összes ügy %-ában az 1999-2008. években
28. sz. tábla	A magánjogi és közigazgatási jogi tevékenység alakulása a katonai ügyészségi eljárásban az 1999-2008. években
29. sz. tábla	Ügyészek, fogalmazók és titkárok számának és nemek szerinti arányának alakulása az 1999-2008. években
30. sz. tábla	Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2008. évben
31. sz. tábla	Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %) a 2004-2008. években

ÁBRAJEGYZÉK

1. sz. ábra   Ügyforgalom és trend az elmúlt 10 évben
2. sz. ábra   Az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása az 1999-2008. években
- 3-4. sz. ábra   A bűncselekménycsoportok megoszlása a 2007-2008. években
5. sz. ábra   Fokozott ügyészi felügyeleti tevékenység a 2007-2008. években
6. sz. ábra   Ügyészségi nyomozások adatai a 2007-2008. években
7. sz. ábra   Az ügyészek, titkárok és fogalmazók számának alakulása az 1999-2008. években

A statisztikai adatok forrásai

1. A 2. sz. összefoglaló tábla a 2-5. pontban felsorolt forrásokból tartalmaz adatokat
2. A 7/1992. Legf. Ü. utasítással bevezetett büntetőjogi számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszer (OSAP 1522. nyilvántartási szám);
1., 3., 8-9. sz. táblák
3. Az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban nyilvántartott egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztikai rendszer (OSAP 1228. nyilvántartási szám);
4-7., 11. sz. táblák
4. A 16/2007. (ÜK. 12.) LÜ utasítással bevezetett Vádképviseleti Informatikai Rendszer (OSAP 1523. nyilvántartási szám);
10., 23-28. sz. táblák
5. A 3/2005. (ÜK. 2.) LÜ utasítással bevezetett magánjogi és közigazgatási jogi szakági számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszer;
1., 3., 12-22. sz. táblák
6. A személyügyi és továbbképzési ügyvitel rendjéről szóló 10/2008. (ÜK. 12.) együttes főv. körlevél által előírt számítástechnikai alapú nyilvántartás;
29-30. sz. táblák
7. Az ügyészség éves költségvetése és zárszámadása;
31. sz. tábla

1. sz. tábla

Az ügyészségi ügyforgalom alakulása az 1999-2008. években

Év	Ügyforgalom összesen	1 főre jutó ügyérkezés	E b b ő l			
			Büntetőjogi		Magánjogi és közigazgatási jogi	
			s z a k á g			
			szám	%	szám	%
1999.	722 892	571	662 075	91,6	60 817	8,4
2000.	734 702	565	654 470	89,1	80 232	10,9
2001.	782 620	600	672 941	86,0	109 679	14,0
2002.	776 086	594	661 856	85,3	114 230	14,7
2003.	805 135	574	678 332	84,3	126 803	15,7
2004.	922 836	635	784 148	85,0	138 688	15,0
2005.	975 239	655	807 425	82,8	167 814	17,2
2006.	1 046 553	681	877 444	83,8	169 109	16,2
2007.	1 129 691	715	948 427	84,0	181 264	16,0
2008.	1 144 876	710	978 251	85,4	166 625	14,6

2. sz. tábla

AZ ÜGYÉSZI SZERVEZET TEVÉKENYSÉGÉNEK FONTOSABB MUTATÓI AZ 1999-2008. ÉVEKBEN
Büntetőjogi szakág

Év	Fokozott ügyészi felügyelet ^{1,2}	Nyomozás eredményesség	Vádemelések száma (személyek)	Bíróság elé állítások (személyek)	Vád-eredményesség	A 30 napon belül elintéztett vádemelési javaslatok száma ³	Bv. felügyeleti ügyek
1999.	6 389	51,2	113 397	4 842	94,4	101 061	24 752
2000.	5 785	48,3	104 279	7 395	96,2	96 157	30 190
2001.	6 957	50,7	106 209	9 193	96,5	98 481	37 560
2002.	7 468	51,2	105 372	9 130	96,5	98 764	42 533
2003.	8 271	55,1	104 625	8 391	96,4	92 764	50 806
2004.	14 114	55,1	108 180	8 605	96,3	99 440	53 279
2005.	21 534	57,2	110 560	9 330	96,7	103 924	53 252
2006.	23 254	57,4	104 794	8 226	96,8	101 820	59 056
2007.	26 390	55,1	98 127	7 011	96,7	97 265	59 397
2008.	27 666	54,6	96 629	6 432	96,5	97 924	62 440

Magánjogi és közigazgatási jogi szakág

Év	Közigazgatási jogi vizsgálatok	Közigazgatási jogi intézkedések összesen ^{4,5}	Magánjogi eljárások
1999.	3 990	44 828	17 234
2000.	4 207	65 219	16 117
2001.	4 899	88 227	21 812
2002.	4 774	97 176	17 552
2003.	5 094	107 546	18 041
2004.	5 033	119 004	19 633
2005.	4 900	161 420	23 919
2006.	5 257	165 055	25 546
2007.	4 742	174 511	25 644
2008.	5 205	164 055	24 885

¹ 2003. I. félévben a bejelentések számát, a II. félévben a bejelentések és ügyészi tevékenységek számát tartalmazza.

² 2004-től a bejelentések és tevékenységek együttes számát tartalmazza.

³ 2004-től a vádemelési javaslatok és ügyészségi nyomozás befejezések együttes számát tartalmazza.

⁴ 1999. január 1-jétől az elzárások alkalmazásának korlátozása csökkentette az elővezetések számát.

⁵ 2000. március 1-jétől tartalmazza a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. tv. által megállapított ügyészi tevékenységek számát.

3. sz. tábla

A főügyészségek⁶ ügyforgalma a 2008. évben

Terület	Ügyforgalom összesen		E b b ó l			
			Büntetőjogi		Magánjogi és közigazgatási jogi	
	szám	%	szám	%	szám	%
Főváros	248 921	22,0	215 572	86,6	33 349	13,4
Baranya	41 638	3,7	34 991	84,0	6 647	16,0
Bács-Kiskun	61 174	5,4	50 412	82,4	10 762	17,6
Békés	29 129	2,6	23 929	82,1	5 200	17,9
Borsod-A-Zemplén	80 700	7,1	69 424	86,0	11 276	14,0
Csongrád	52 417	4,6	44 838	85,5	7 579	14,5
Fejér	55 375	4,9	50 270	90,8	5 105	9,2
Győr-M-Sopron	35 837	3,2	31 117	86,8	4 720	13,2
Hajdú-Bihar	55 436	4,9	48 882	88,2	6 554	11,8
Heves	33 213	2,9	28 582	86,1	4 631	13,9
Jász-N-Szolnok	47 658	4,2	40 759	85,5	6 899	14,5
Komárom-Esztergom	37 019	3,3	29 977	81,0	7 042	19,0
Nógrád	21 591	1,9	19 244	89,1	2 347	10,9
Pest	108 401	9,6	98 471	90,8	9 930	9,2
Somogy	37 780	3,3	31 936	84,5	5 844	15,5
Szabolcs-Sz-Bereg	66 312	5,9	55 270	83,3	11 042	16,7
Tolna	21 370	1,9	18 618	87,1	2 752	12,9
Vas	26 544	2,3	21 625	81,5	4 919	18,5
Veszprém	35 430	3,1	29 756	84,0	5 674	16,0
Zala	31 071	2,7	25 264	81,3	5 807	18,7
Fővárosi Fellebbviteli Főü.	2 242	0,2	1 938	86,4	304	13,6
Debreceni Fellebbviteli Főü.	908	0,1	825	90,9	83	9,1
Győri Fellebbviteli Főü.	736	0,1	608	82,6	128	17,4
Pécsi Fellebbviteli Főü.	362	0,0	322	89,0	40	11,0
Szegedi Fellebbviteli Főü.	564	0,0	504	89,4	60	10,6
Összesen	1 131 828	100,0	973 134	86,0	158 694	14,0

⁶ Nem tartalmazza a Központi Nyomozó Főügyészség adatait.

4. sz. tábla

**Az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása
az 1999-2008. években**

Év	Ismertté vált bűncselekmények		E b b ő l	
			A bűncselekmény elkövetője ismeretlen maradt	
	szám	1999. = 100%	szám	arány %
1999.	505 716	100,0	241 239	47,7
2000.	450 673	89,1	229 862	51,0
2001.	465 694	92,0	223 911	48,1
2002.	420 782	83,2	200 784	47,7
2003.	413 343	81,7	179 250	43,4
2004.	418 883	82,8	181 245	43,3
2005.	436 522	86,3	179 328	41,1
2006.	425 941	84,2	174 120	40,9
2007.	426 914	84,4	187 668	44,0
2008.	408 407	80,7	178 306	43,6

5. sz. tábla

**Az ismertté vált bűnelkövetők számának alakulása
az 1999-2008. években**

Év	Bűnelkövetők száma	1999. = 100%
1999.	131 658	100,0
2000.	122 860	93,3
2001.	120 583	91,5
2002.	121 885	92,5
2003.	118 145	89,7
2004.	130 182	98,8
2005.	133 790	101,6
2006.	124 171	94,3
2007.	116 161	88,2
2008.	116 584	88,5

6. sz. tábla

**A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös és többszörös visszaeső)
előéletű bűnelkövetők számának alakulása
az 1999-2008. években**

Év	Büntetett előéletű összesen	1999. = 100%
1999.	51 629	100,0
2000.	47 573	92,1
2001.	47 089	91,2
2002.	47 274	91,5
2003.	45 841	88,7
2004.	48 586	94,1
2005.	48 685	94,3
2006.	45 040	87,2
2007.	39 033	75,6
2008.	35 297	68,3

7. sz. tábla

**A külföldi állampolgárságú bűnelkövetők számának alakulása
az 1999-2008. években**

Év	Külföldi bűnelkövetők száma	1999. = 100%
1999.	6 401	100,0
2000.	5 767	90,1
2001.	5 620	87,8
2002.	4 888	76,3
2003.	5 301	82,8
2004.	6 513	101,7
2005.	7 366	115,0
2006.	5 626	87,9
2007.	4 420	69,0
2008.	4 046	63,2

8. sz. tábla

A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok számának alakulása az 1999-2008. években

Év	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok									
	Összes elintézésre váró panasz		feljelentést elutasító	nyomozást		gyanúsítás ⁷	bűnügyi őrizet	házku- tatás	lefoglalás- sal kapcsolatos	egyéb
				felfüg- gesztő	megszün- tető					
	szám	1999. = 100%	határozat elleni panasz			elleni panasz			panasz	
1999.	39 466	100,0	2 734	284	5 379	21 983	3 518	1 236	2 587	1 745
2000.	38 813	98,3	2 988	222	5 724	21 397	3 338	964	2 091	2 089
2001.	43 201	109,4	3 439	221	6 267	24 075	3 489	1 094	2 052	2 564
2002.	43 742	110,8	3 376	247	6 330	25 334	3 214	1 046	1 827	2 368
2003.	14 525	36,8	2 525	431	4 793	-	2 721	794	1 390	1 871
2004.	10 695	27,1	1 605	860	2 885	-	2 217	739	1 160	1 229
2005.	10 133	25,6	1 693	775	2 956	-	1 924	736	1 143	906
2006.	9 592	24,3	1 903	518	3 165	-	1 662	599	927	818
2007.	25 519	64,6	2 285	91	4 155	14 084	1 601	612	1 050	1 641
2008.	34 981	88,6	2 371	49	4 387	22 385	1 868	787	1 069	2 065

⁷ Az 1998. évi XIX. tv. 196. §-a értelmében 2003. július 1-jétől 2007. május 31-ig a gyanúsítás elleni panasz: ellenvetés.

9. sz. tábla

Az ügyészségi határozatok elleni panaszok számának alakulása az 1999-2008. években

Év	Összes elintézésre váró panasz		másodfokon elbírált panasz ⁸	egyéb panasz ¹
	szám	1999. = 100%		
1999.	5 703	100,0	5 154	549
2000.	6 105	107,0	5 459	646
2001.	7 184	125,9	6 548	636
2002.	7 088	124,2	6 459	629
2003.	6 586	115,4	6 347	239
2004.	9 497	166,5	8 723	774
2005.	9 800	171,8	8 858	942
2006.	6 938	121,6	6 387	551
2007.	8 887	155,8	7 716	1 171
2008.	10 183	136,2	8 447	1 736

⁸ A 2004. és 2005. évek adatai tartalmazzák a nyomozási határidő meghosszabbítása ellen bejelentett panaszokat is.

10. sz. tábla

Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása az 1999-2008. években

Év	Vádlottak, akiknek ügyében fellebbezés volt		A fellebbezés					
			ügyészi		kölcsonös		nem ügyészi	
	szám	1999. = 100%	vádlott	%	vádlott	%	vádlott	%
1999.	15 154	100,0	4 228	27,9	1 807	11,9	9 119	60,2
2000.	16 510	108,9	4 963	30,1	2 074	12,6	9 473	57,4
2001.	18 260	120,5	4 991	27,3	2 336	12,8	10 934	59,9
2002.	17 684	116,7	4 940	27,9	2 478	14,0	10 266	58,1
2003.	18 428	121,6	5 046	27,4	2 555	13,9	10 827	58,7
2004.	17 690	116,7	4 674	26,4	2 349	13,3	10 667	60,3
2005.	16 467	108,6	4 321	26,2	2 105	12,8	10 041	61,0
2006.	16 583	109,4	4 386	26,4	1 910	11,5	10 287	62,0
2007.	14 967	98,7	3 829	25,6	1 713	11,4	9 425	63,0
2008.	16 225	107,0	4 581	28,2	1 928	11,8	9 716	59,8

11. sz. tábla

A bűnelkövetők, a fiatalkorú bűnelkövetők, valamint a gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása az 1999-2008. években

Év	Ismertté vált bűnelkövetők		100.000 lakosra jutó bűnelkövetők száma	Fiatalkorú bűnelkövetők			100.000 fiatalkorú lakosra jut	Gyermekekori elkövetők száma	
	szám	1999. = 100%		szám	arány %	1999. = 100%		szám	1999. = 100%
1999.	131 658	100,0	1 304,6	11 540	8,8	100,0	2 258,6	4 136	100,0
2000.	122 860	93,3	1 223,3	11 081	9,0	96,2	2 220,8	3 965	95,8
2001.	120 583	91,5	1 182,2	11 631	9,7	100,7	2 237,1	3 730	90,1
2002.	121 885	92,5	1 197,9	11 689	9,6	101,2	2 268,1	3 959	95,7
2003.	118 145	89,7	1 164,9	10 473	8,9	90,7	2 050,5	3 553	85,9
2004.	130 182	98,8	1 286,8	12 325	9,5	106,8	2 465,2	3 963	95,8
2005.	133 790	101,6	1 325,2	12 197	9,1	105,6	2 457,8	3 697	89,3
2006.	124 171	94,3	1 232,2	11 287	9,1	97,8	2 268,4	3 565	86,1
2007.	116 161	88,2	1 154,0	10 909	9,4	94,5	2 205,8	3 387	81,8
2008.	116 584	88,5	1 160,6	11 438	9,8	99,1	2 346,3	3 433	83,0

Ügyészi törvényességi vizsgálatok az 1999-2008. években

Év	Összesen		Központi államigazgatási szervek	Önkormányzati hatóságok	Nem önkormányzati helyi ter. közig. szervek	Gazdálkodó szervek	Szabálysértési hatóságok	Alapítványok	Társadalmi szervek	Egyéb szervek
	szám	1999. = 100%								
1999.	3 990	100,0	12	1 298	247	115	395	747	1 042	134
2000.	4 207	105,4	14	1 151	156	182	268	987	1 240	111
2001.	4 899	122,7	16	1 249	164	164	710	868	1 424	303
2002.	4 774	119,6	10	803	158	184	781	934	1 794	109
2003.	5 094	127,6	5	1 159	245	323	628	764	1 204	753
2004.	5 033	126,1	4	1 281	356	90	593	676	1 934	98
2005.	4 900	122,8	1	1 757	259	142	379	629	1 340	393
2006.	5 257	131,7	5	1 274	228	330	478	981	1 531	430
2007.	4 742	118,8	3	1545	554	67	241	627	1 246	459
2008.	5 205	130,4	3	1 774	418	107	452	718	1 216	520

13. sz. tábla

Az ügyészi törvényességi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált kiemelt intézkedések az 1999-2008. években

Év	Kiemelt intézkedések száma összesen ⁹		E b b ő l				A tárgyidőszakban elbírált intézkedések							
			Óvások	Felszólalások	Figyelmeztetések	Jelzések	Óvások		Felszólalások		Figyelmeztetések		Jelzések	
	szám	1999. = 100%	s z á m a				Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes
1999.	7 287	100,0	3 133	2 422	63	1 669	2 906	2 854	2 252	2 219	29	29	1 563	1 539
2000.	7 168	98,3	2 777	2 627	96	1 668	2 481	2 435	2 212	2 192	30	30	1 523	1 502
2001.	6 849	93,9	1 958	2 944	115	1 832	2 216	2 186	2 758	2 739	27	27	1 884	1 873
2002.	6 689	91,7	1 862	2 973	115	1 739	1 851	1 816	2 581	2 555	95	89	1 625	1 613
2003.	7 258	99,6	2 229	3 137	144	1 748	1 796	1 783	2 856	2 842	79	79	1 746	1 742
2004.	8 207	112,6	2 654	3 498	61	1 994	2 885	2 848	3 240	3 233	37	37	1 797	1 790
2005.	8 108	111,2	2 573	3 583	25	1 847	2 548	2 540	3 527	3 505	25	25	1 851	1 835
2006.	8 109	111,2	2 523	3 450	73	2 014	2 528	2 507	3 252	3 234	68	68	1 879	1 872
2007.	7 163	98,3	1 980	3 206	24	1 896	1 716	1 696	3 159	3 143	28	28	1 865	1 852
2008.	7 560	103,7	2 257	3 329	25	1 791	2 439	2 407	3 389	3 346	26	26	1 879	1 864

⁹ 2005-től tartalmazza a felelősségre vonások számát is.

14. sz. tábla

Ügyészi törvényességi vizsgálatok eljáró ügyészségek szerint a 2008. évben

Ügyészségek	Összesen		Önkormányzati hatóságok	Nem önkormányzati helyi ter. közigazgatási szervek	Gazdálkodó szervek	Szabálysértési hatóságok	Alapítványok	Társadalmi szervek	Egyéb szervek
	szám	%							
Főváros	224	4,3	51	4	0	1	91	36	41
Baranya	215	4,1	38	3	0	5	43	107	19
Bács-Kiskun	282	5,4	121	1	0	7	14	124	15
Békés	127	2,4	64	7	0	19	5	10	22
Borsod-A-Zemplén	587	11,3	389	5	0	47	43	89	14
Csongrád	306	5,9	57	37	48	18	59	69	18
Fejér	221	4,2	171	0	0	2	6	37	5
Győr-M-Sopron	279	5,4	59	7	16	63	39	88	7
Hajdú-Bihar	106	2,0	34	22	0	0	0	32	18
Heves	109	2,1	51	1	0	3	13	22	19
Jász-N-Szolnok	422	8,1	114	2	0	17	54	138	97
Komárom-Esztergom	253	4,9	32	4	10	24	59	87	37
Nógrád	95	1,8	15	4	0	69	1	4	2
Pest	278	5,3	2	98	0	39	24	40	75
Somogy	271	5,2	56	2	0	30	99	72	12
Szabolcs-Sz-Bereg	348	6,7	171	11	0	58	66	30	12
Tolna	115	2,2	40	2	0	1	6	53	13
Vas	392	7,5	131	33	33	14	91	62	28
Veszprém	194	3,7	56	16	0	34	0	66	22
Zala	374	7,2	122	158	0	1	5	50	38
Fővárosi Fell. Főü.	1	0,0	0	0	0	0	0	0	1
Debreceni Fell. Főü.	1	0,0	0	0	0	0	0	0	1
Győri Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Pécsi Fell. Főü.	1	0,0	0	0	0	0	0	0	1
Szegedi Fell. Főü.	1	0,0	0	1	0	0	0	0	0
Legfőbb Ügyészség	3	0,0	0	0	0	0	0	0	3
Összesen	5 205	100,0	1 774	418	107	452	718	1 216	520

15. sz. tábla

**Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység¹⁰
a 2000-2008. években**

Év	Szabálysértési hatóság megszüntető határozata	Panasz elutasítása	Panasz alapján	
			határozat hatályon kívül helyezése	egyéb
2000. ¹¹	21 520	392	107	201
2001.	40 057	1 173	290	360
2002.	44 002	1 078	205	124
2003.	49 205	912	146	185
2004.	52 967	867	92	130
2005.	75 352	985	315	780
2006.	71 865	1 015	266	782
2007.	72 672	861	316	574
2008.	76 675	903	114	638

16. sz. tábla

Elővezetések ügyészi jóváhagyása az 1999-2008. években

Év	Ügyek száma		E b b ő l	
	szám	1999. = 100%	jóváhagyás	megtagadás
1999.	22 222	100,0	21 494	728
2000.	18 021	81,8	16 515	1 506
2001.	18 122	81,5	16 779	1 343
2002.	23 158	104,2	21 082	2 076
2003.	27 460	123,5	25 455	2 005
2004.	30 458	137,0	28 157	2 301
2005.	34 488	155,2	31 848	2 640
2006.	38 929	175,1	36 237	2 692
2007.	43 549	195,9	40 777	2 772
2008.	28 932	130,2	26 982	1 975

¹⁰ Az Sztv-ben nevesített ügyészi tevékenységhez kapcsolódó érkezések.

¹¹ A táblázat az adatokat az 1999. évi LXIX. törvény alapján 2000. március 1-jétől tartalmazza.

17. sz. tábla

Törvényességi kérelmek száma és megoszlása az 1999-2008. években

Év	Az érkezett törvényességi kérelmek									
	szám	1999. = 100%	tárgy szerinti megoszlása							
			alapítványi ügy	társadalmi szervezeti ügy	adó, pénzügy	építés-ügy	szabálysértési ügy	termőföld ¹²	egyéb közigazgatási ügy	egyéb
1999.	2 807	100,0	90	318	83	283	779	246	401	511
2000.	3 497	124,5	104	352	102	351	962	320	450	763
2001.	3 998	142,4	110	496	114	409	1 058	412	536	773
2002.	4 297	153,0	188	575	95	359	1 412	349	558	679
2003.	4 185	149,0	120	409	109	433	1 360	338	612	688
2004.	4 331	154,2	96	486	92	515	1 551	295	517	683
2005.	4 158	148,1	138	398	65	349	1 809	151	341	907
2006.	4 133	147,2	146	318	67	367	1 949	36	308	942
2007.	4 320	153,9	269	465	51	324	1 949	28	292	942
2008.	3 332	118,7	169	446	65	308	1 060	23	315	946

---

¹² 1998-2004.: telek, földügy.

18. sz. tábla

Törvényességi kérelem alapján tett kiemelt ügyészi intézkedések az 1999-2008. években

Év	Összesen ¹³		Óvás	Felszólalás	Figyelmeztetés	Jelzés
	szám	1999. = 100%				
1999.	632	100,0	335	166	13	118
2000.	596	94,3	314	167	4	111
2001.	866	137,0	497	204	13	152
2002.	1 065	168,5	734	189	21	121
2003.	1 184	187,3	752	233	9	190
2004.	1 355	214,4	835	290	16	214
2005.	1 621	256,4	1 182	241	5	167
2006.	1 785	282,4	1 299	278	8	200
2007.	1 892	299,3	1 292	311	12	181
2008.	1 087	171,9	608	265	12	163

---

¹³ 2005-től tartalmazza a felelősségre vonások számát is.

19. sz. tábla

Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett érdemi intézkedések az 1999-2008. években

Év	Összes intézkedés		E b b ő l					
	szám	1999. = 100%	kereset, fizetési meghagyás kibocsát. indítvány	egyéb eljárás kezdeménye- zése	perbe lépés, fellépés	fellebbezés	II. fokú fellépés	egyéb intézkedés
1999.	17 234	100,0	1 199	1 131	89	936	4	13 875
2000.	16 117	93,5	1 240	920	59	598	8	13 292
2001.	21 812	126,5	1 504	3 292	38	568	9	16 401
2002.	17 552	101,8	1 951	676	76	562	3	14 284
2003.	18 041	104,6	1 975	540	44	490	7	14 985
2004.	19 633	113,9	1 751	1 015	46	526	4	16 291
2005.	23 919	138,7	1 575	192	38	526	6	21 582
2006.	25 546	148,2	1 894	241	33	498	6	22 874
2007.	25 644	148,8	1 860	249	45	460	4	23 026
2008.	24 885	144,3	1 743	209	27	566	4	22 336

20. sz. tábla

Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett intézkedések az ügy tárgya szerint a 2008. évben

Ügyészségek	Intézkedések		E b b ő l									
	szám	%	Apa- sági perek	Család- jogi perek	Gond- nokság	Alapít- ványok	Társas- dalmi szervek	Kötelmi jog- viszony- ból eredő	Cég- ügyek	Környe- zet- és termé- szet védelem	Fogyasz- tóvéde- lem	Egyéb
Főváros	4 331	19,1	19	3	12	1 694	1 456	38	730	8	13	358
Baranya	807	3,5	8	2	10	173	404	10	140	13	2	45
Bács-Kiskun	926	4,4	15	5	27	176	475	13	80	5	1	129
Békés	847	2,1	9	2	8	205	545	4	17	1	16	40
Borsod-A-Zemplén	917	5,5	14	10	51	218	428	22	68	27	3	76
Csongrád	818	2,9	13	1	7	177	400	11	91	8	5	105
Fejér	660	2,4	14	1	5	141	402	1	45	1	0	50
Győr-M-Sopron	806	2,8	7	2	20	233	417	10	56	3	5	53
Hajdú-Bihar	994	4,4	7	2	8	315	586	9	28	8	0	31
Heves	617	2,0	3	3	7	152	317	7	67	0	6	55
Jász-N-Szolnok	713	3,0	11	1	7	162	293	3	163	24	1	48
Komárom-Esztergom	788	3,4	19	0	9	162	302	8	153	11	25	99
Nógrád	569	2,5	7	0	1	124	319	1	77	2	0	38
Pest	1 751	7,4	27	7	14	478	868	39	223	2	5	88
Somogy	854	3,4	11	0	3	220	470	35	48	6	7	54
Szabolcs-Sz-Bereg	628	3,0	15	2	9	129	279	13	72	40	11	58
Tolna	193	0,9	7	2	9	62	79	2	12	4	0	16
Vas	717	2,4	0	1	41	90	399	1	102	9	29	45
Veszprém	713	3,3	3	3	0	195	386	10	45	13	4	54
Zala	1 323	5,1	8	2	24	441	608	24	13	36	50	117
Fővárosi Fell. Főü.	358	0,8	0	0	0	147	185	6	10	1	1	8
Debreceni Fell. Főü.	77	0,3	0	0	0	21	48	0	2	0	0	6
Győri Fell. Főü.	126	0,4	0	0	0	35	83	1	7	0	0	0
Pécsi Fell. Főü.	41	0,2	0	0	0	4	19	3	8	0	1	6
Szegedi Fell. Főü.	63	0,3	0	0	0	12	41	0	6	0	0	4
Legfőbb Ügyészség	4 248	14,6	42	11	79	776	1 371	75	1 309	87	88	410
Összesen	24 885	100,0	259	60	351	6 542	11 180	346	3 572	309	273	1 993

21. sz. tábla

Felelősségre vonás kezdeményezése a magánjogi és a törvényességi felügyeleti tevékenység során az 1999-2008. években

Év	Felelősségre vonás							
	kezdeményezése összesen		magánjogi	törvényességi felügyeleti	módja ¹⁴			
	szám	1999. = 100%	tevékenység során		büntető	fegyelmi	szabálysértési	kártérítési
1999.	342	100,0	48	294	215	14	63	2
2000.	347	101,4	64	283	187	22	72	2
2001.	564	164,9	116	448	382	12	54	-
2002.	404	118,1	75	329	281	7	39	2
2003.	468	136,8	47	421	347	14	58	2
2004.	626	183,0	137	489	409	17	63	-
2005.	684	200,0	100	584	542	16	126	-
2006.	826	241,5	63	763	627	12	187	-
2007.	949	277,5	90	859	721	21	166	7
2008.	1 319	385,7	68	1 251	852	13	217	0

22. sz. tábla

Jogszabálytervezetek észrevételezése az 1999-2008. években

Év	Észrevételezett jogszabályok		E b b ő l érdemi észrevétel	
	szám	1999. = 100%	szám	%
1999.	805	100,0	227	28,2
2000.	677	84,5	186	27,4
2001.	807	100,7	257	31,9
2002.	591	73,8	171	28,9
2003.	1 074	134,1	282	26,3
2004.	1 229	153,4	365	29,7
2005.	958	119,6	283	29,6
2006.	561	70,0	135	24,1
2007.	818	102,1	215	26,3
2008.	565	70,1	104	18,4

¹⁴ 1998-2004.: a törvényességi felügyeleti tevékenység adatai.

23. sz. tábla

A katonai büntetőeljárásban ismerté vált bűnelkövetők számának alakulása az 1999-2008. években

Év	Bűnelkövetők száma	1999. = 100%
1999.	2 232	100,0
2000.	2 417	108,3
2001.	2 135	95,7
2002.	2 121	95,0
2003.	1 686	75,5
2004.	1 725	77,3
2005.	1 297	58,1
2006.	1 008	45,2
2007.	942	42,2
2008.	851	38,1

24. sz. tábla

A katonai büntetőeljáráásban az ismertté vált bűncselekmények számának alakulása az 1999-2008. években

Év	Ismertté vált bűncselekmények		Ebből	
			A bűncselekmény elkövetője ismeretlen maradt	
	száma	1999. = 100%	száma	aránya %
1999.	3 732	100,0	316	8,5
2000.	4 322	115,8	281	6,5
2001.	3 515	94,2	302	8,6
2002.	4 814	129,0	320	6,6
2003.	2 915	78,1	184	6,3
2004.	3 240	86,8	247	7,6
2005.	2 167	58,1	108	5,0
2006.	1 742	46,7	58	3,3
2007.	1 896	50,8	101	5,3
2008.	1 769	47,4	69	7,5

25. sz. tábla

**A katonai büntetőeljárásban az elsőfokú bírósági tárgyaláson kifejtett
ügyészi tevékenység az 1999-2008. években**

Év	Első fokon tárgyaló ügyek		A tárgyaláson az ügyész részt vett		A tárgyaláson az ügyész nem vett részt	
	száma	%	száma	%	száma	%
1999.	938	100,0	793	84,4	146	15,6
2000.	979	104,4	812	82,9	167	17,1
2001.	956	101,9	889	93,0	67	7,0
2002.	860	91,7	764	88,8	96	11,2
2003.	688	73,3	560	81,4	128	18,6
2004.	568	60,6	455	80,1	113	19,9
2005.	656	69,9	535	81,6	121	18,4
2006.	552	58,8	443	80,3	109	16,6
2007.	476	50,7	415	88,7	61	11,3
2008.	506	53,9	368	80,3	138	19,7

26. sz. tábla

**A váderedményesség alakulása a katonai büntetőeljárásban
az 1999-2008. években**

Év	Eredményes vádemelések aránya %-ban
1999.	96,1
2000.	97,1
2001.	95,4
2002.	92,8
2003.	93,5
2004.	94,7
2005.	93,6
2006.	92,9
2007.	92,8
2008.	91,8

27. sz. tábla

**A katonai ügyészégi nyomozások időtartama az összes ügy %-ában
az 1999-2008. években**

Év	A nyomozással befejezett ügyek	Ebből				
		1 hónapon belül	1-2 hó között	2-3 hó között	3-6 hó között	6 hónapon túl
1999.	1 884	54,3	36,1	4,8	4,4	0,4
2000.	2 245	47,7	38,0	5,2	7,0	2,1
2001.	2 202	43,9	39,2	7,0	8,3	1,6
2002.	2 112	39,6	42,3	6,0	10,0	2,1
2003.	1 814	42,3	41,9	5,3	8,8	1,7
2004.	1 905	38,8	44,5	6,7	8,2	1,8
2005.	1 544	35,5	47,5	6,2	9,8	1,0
2006.	1 430	33,9	50,0	5,6	9,0	1,5
2007.	1 544	34,9	44,4	7,4	11,5	1,7
2008.	1 401	27,3	50,8	7,8	11,7	2,4

28. sz. tábla

**Magánjogi és közigazgatási jogi tevékenység alakulása
a katonai ügyészségi eljárásban az 1999-2008. években**

	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.
Ügyészi vizsgálatok és intézkedések										
-Számuk	195	167	130	229	304	523	532	510	503	523
-Óvások	5	5	2	1	9	7	16	7	6	7
-Felszólalás	33	32	7	20	30	33	21	27	52	11
-Figyelmeztetés	14	15	4	12	29	21	34	37	43	41
-Intézkedés	7	1	2	6	2	7	4	2	3	4
Összesen:	59	53	15	39	70	68	75	73	104	63
Törvényességi kérelmek										
-Számuk	145	186	191	291	357	437	449	435	374	463
-Áttétel	127	153	168	253	285	352	381	351	288	357
-Óvás	1	-	-	-	2	-	1	2	0	2
-Figyelmeztetés	-	-	-	1	1	-	-	2	0	1
-Egyéb	13	30	20	31	64	74	65	71	79	96
-Elutasítás	4	3	3	5	5	10	2	8	7	46
Jogi ismeretterjesztő előadások										
-Számuk	102	99	67	56	62	44	82	62	45	60
-Résztevők fő	19465	18085	14572	11272	10552	5324	5811	2337	2259	2804
Ügyészi fogadóórák										
-Számuk	74	57	56	61	52	56	74	36	52	49
-Résztevők fő	328	271	312	203	158	263	347	239	293	443
Fegyelmi és egyéb értekezletek										
-Számuk	81	80	50	29	60	29	64	38	48	59

29. sz. tábla

**Ügyészek, fogalmazók és titkárok számának és nemek szerinti arányának alakulása
az 1999-2008. években**

Év	Főállású ügyészek ¹⁵		Fogalmazók, titkárok		Ügyészek				Fogalmazók, titkárok			
	szám	1999. = 100%	szám	1999. = 100%	férfi		nő		férfi		nő	
					szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
1999.	1 265	100,0	337	100,0	559	44,2	706	55,8	135	40,1	202	59,9
2000.	1 301	102,8	327	97,0	576	44,3	725	55,7	131	40,1	196	59,9
2001.	1 305	103,2	381	113,1	569	43,2	748	56,8	148	38,8	233	61,2
2002.	1 307	103,3	488	144,8	566	42,9	753	57,1	188	38,5	300	61,5
2003.	1 401	110,8	452	134,1	592	42,0	819	58,0	173	38,3	279	61,7
2004.	1 453	114,9	443	131,5	609	41,5	858	58,5	164	37,0	279	63,0
2005.	1 490	117,8	468	138,9	612	40,6	897	59,4	170	36,3	298	63,7
2006.	1 538	121,6	412	122,3	622	40,1	928	59,9	148	35,9	264	64,1
2007.	1 580	124,9	364	108,0	636	40,1	952	59,9	130	35,7	234	64,3
2008.	1 612	127,4	318	94,4	646	40,1	966	59,9	109	34,3	209	65,7

¹⁵ A statisztikában főállás elnevezés alatt az engedélyezett létszám terhére foglalkoztatott ügyészégi alkalmazott értendő.

30. sz. tábla

Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2008. évben¹⁶

Ügyészségek	Ügyészek száma	30 év és az alatt		31-40 év között		41-50 év között		51-54 év között		55-59 év között		60 év és felette	
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
Ügyészségek összesen	1 611	111	6,9	712	44,2	416	25,8	112	7,0	146	9,0	114	7,0
Legfőbb Ügyészség	111	1	0,9	16	14,4	24	21,6	17	15,3	21	18,9	32	28,8
Más ügyészségek	1 500	110	7,3	696	46,4	392	26,1	95	6,3	125	8,3	82	5,5

¹⁶ A december 31-i állapot.

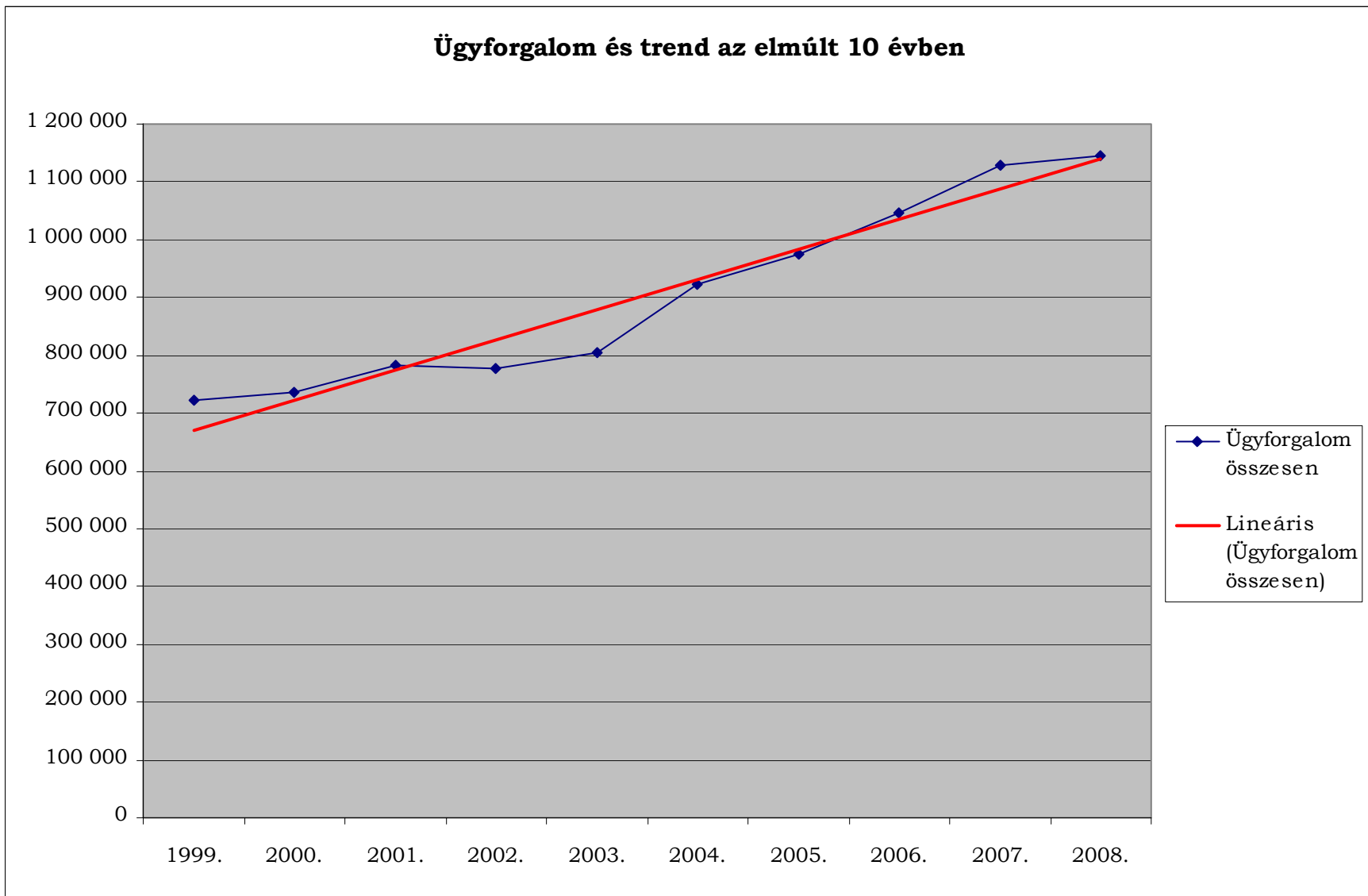
31. sz. tábla

**Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %)
a 2004-2008. években**

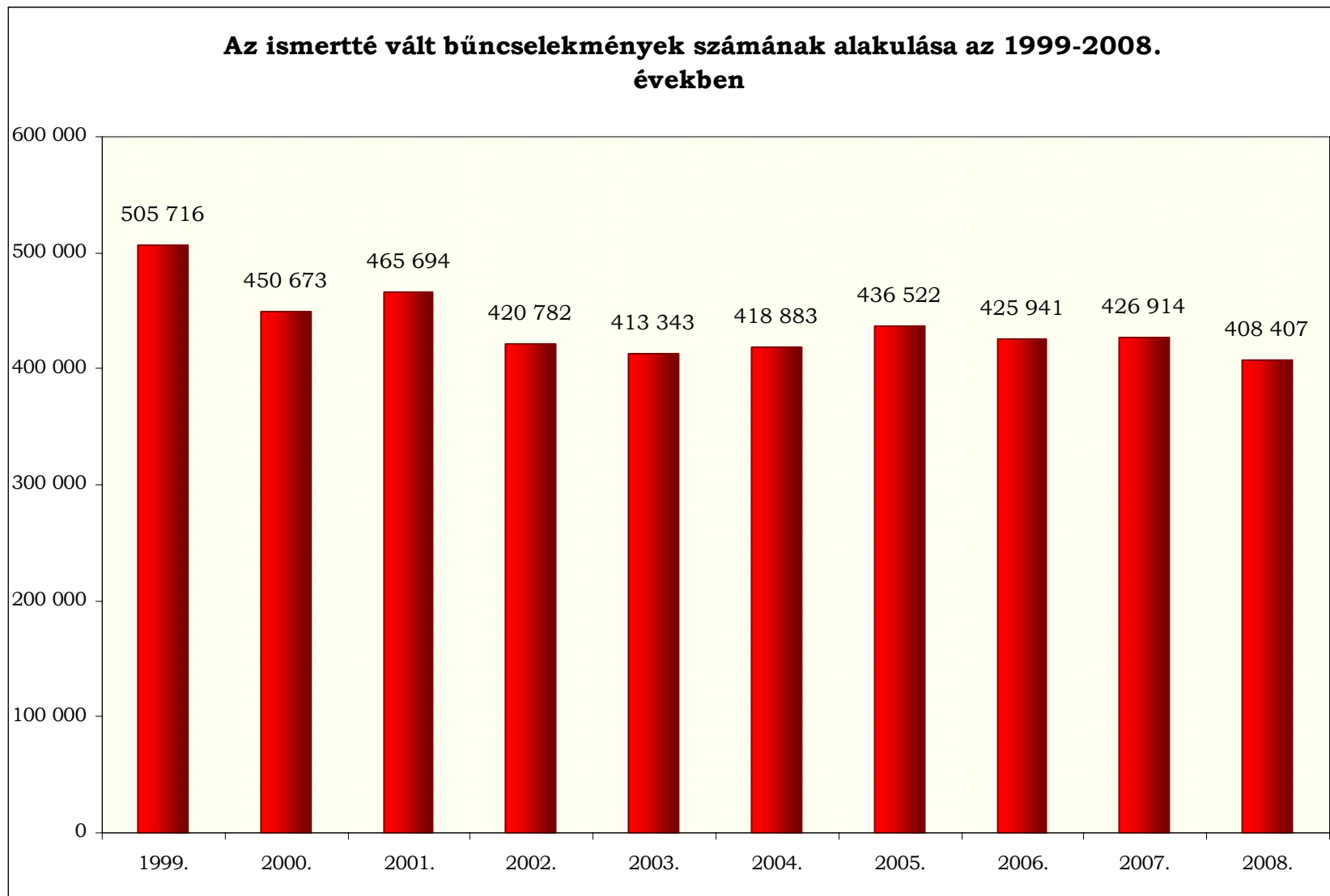
Megnevezés	2004.		2005.		2006.		2007.		2008.		Index %	
	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	2008/ 2007 elő- irányzat	2008/ 2007 teljesí- tés
Személyi juttatás	16 513	16 213	17 747	18 032	18 380	18 862	19 029	19 630	19 264	20 896	101,2	106,4
Munkaadót terhelő járulék	5 057	5 020	5 451	5 797	5 772	5 974	5 981	6 123	6 057	6 527	101,3	106,6
Dologi kiadás	4 331	2 446	3 722	2 664	2 396	2 638	2 600	2 724	2 974	2 776	114,4	101,9
Pénzeszköz átadás	60	774	186	329	1 046	602	1 169	85	932	69	79,7	81,2
Felújítás	150	145	100	110	100	74	100	131	100	110	100,0	84,0
Egyéb intézményi beruházás	868	2 435	1 284	1 605	1 076	1 565	101	1 129	671	1 224	664,4	108,4
Központi beruházás	670	1 332	879	620	380	801	-	-	-	-	-	-
Összesen	27 649	28 365	29 369	29 157	29 150	30 516	28 980	29 822	29 998	31 602	103,5	106,0

1. sz. ábra

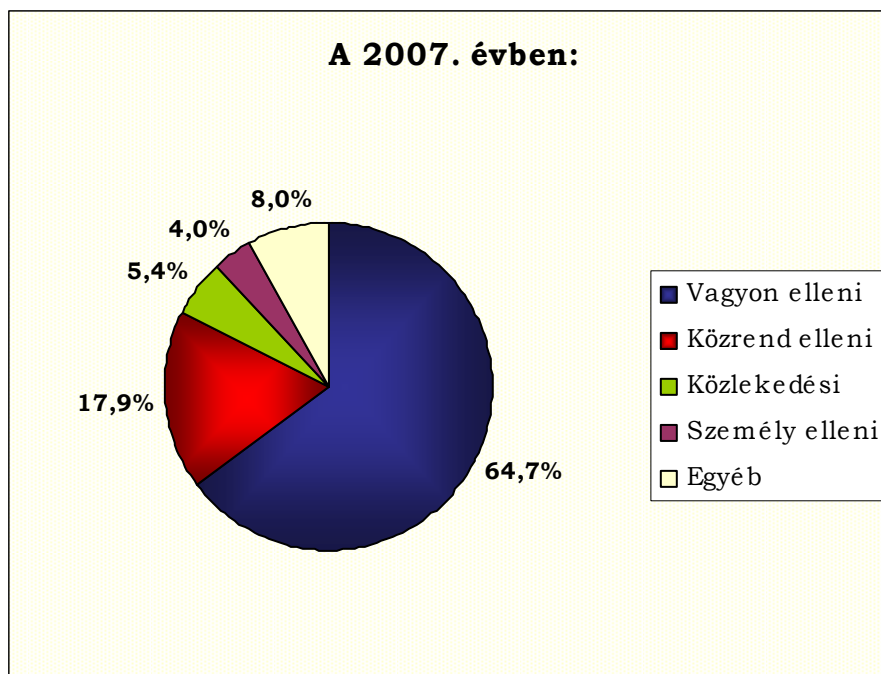

2. sz. ábra

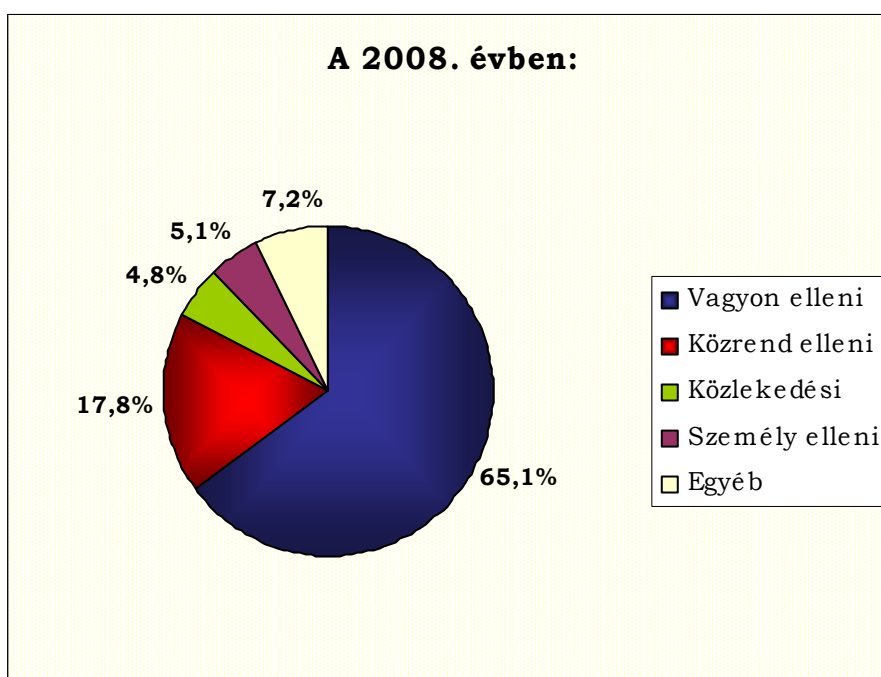

A bűncselekménycsoportok megoszlása a 2007-2008. években

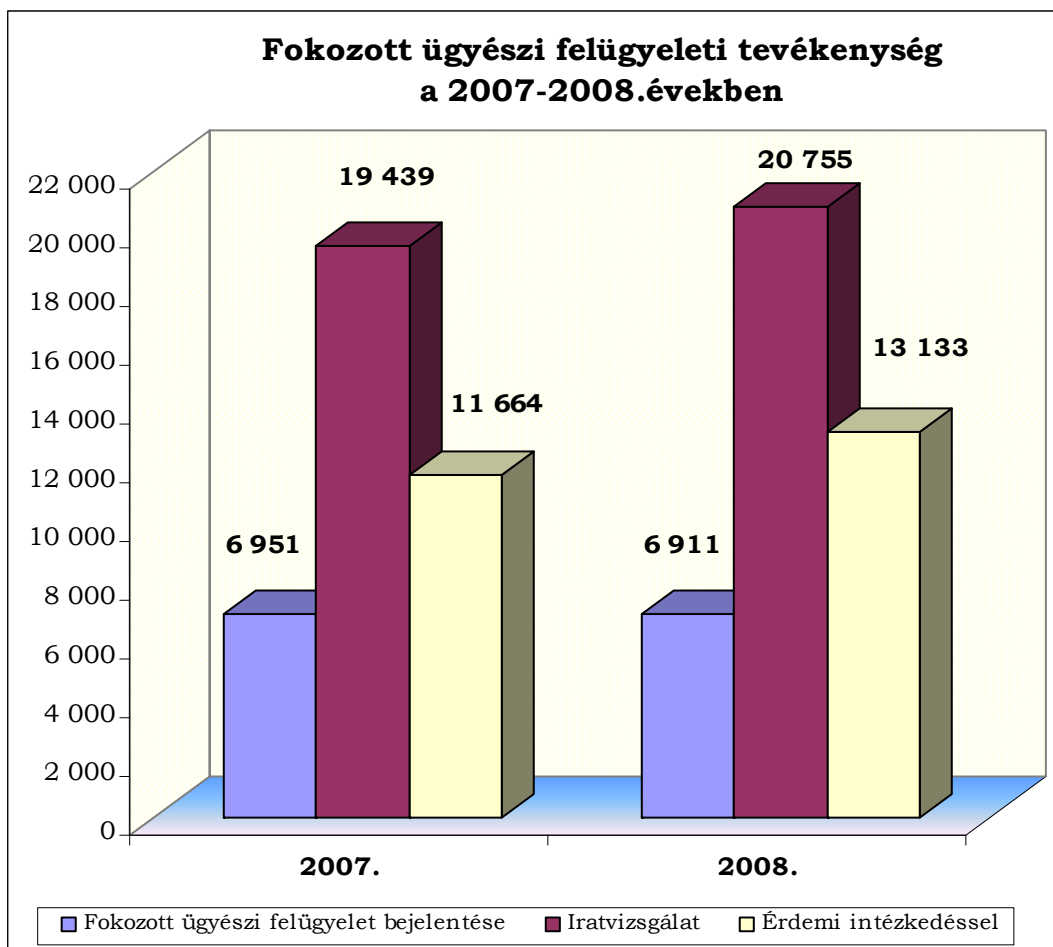
3. sz. ábra

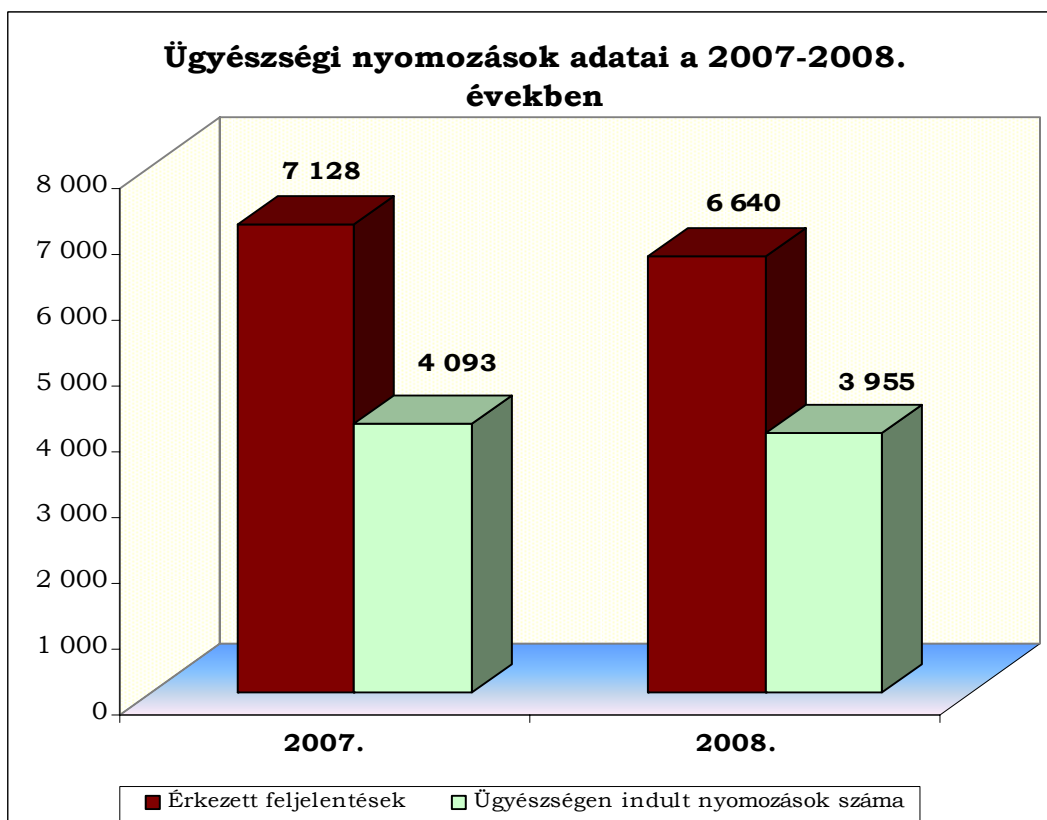
4. sz. ábra

5. sz. ábra

6. sz. ábra

7. sz. ábra

